

● săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

DE LA TRIBUNA PLENAREI PARTIDULUI, PRESEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU A TRANSMIS TĂRII ȘI VIITORULUI CONCEPTELE REVOLUȚIONARE ALE ROMÂNIEI MODERNE

pag. 4-5

Vizita de lucru
a
tovarășului
NICOLAE CEAUȘESCU
în unități
agricole
din
județul
Constanța

pag. 3

Congresul al IX-lea în viața noastră: **EPOCA OMULUI**

pag. 6-7

Miezul verii în TREI IPOSTAZE LA ZI

Fotografii de : SORIN POSTOLACHE și GHEORGHE DUMITRU MAICAN

Universiada '83

Sportivii români,
printre protagoniștii
întrecherilor

pag. 22

Un nume care e
o literatură

GLOSSĂ
la
SADOVEANU

pag. 9

Plenara Consiliului Național al F.D.U.S.

Vast program de muncă

și viață

Joi, 30 iunie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste a avut loc plenara Consiliului Național al F.D.U.S.

În cadrul plenei au fost dezbătute următoarele probleme:

1. — Programul privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiei, perfecționarea mecanismului economico-financiar, a sistemului de retribuție a muncii și creșterea retribuției în acest cincinal;

2. — Programul național pentru asigurarea unor producții sigure și stabile prin creșterea potențialului productiv al pământului, mai buna organizare și folosire în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafețe a țării, realizarea irigațiilor pe circa 55—60 la sută din suprafața arabilă, a lucrărilor de desecări și combatere a eroziunii solului;

3. — Contribuția consiliilor F.D.U.S., a organizațiilor de masă și obștești componente la unirea eforturilor, a energiei și inițiativei tuturor oamenilor muncii, în vederea înlăturării exemplare a planului și programelor de dezvoltare economico-socială a țării;

4. — Informare cu privire la activitatea Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste pentru înlăturarea politicii externe a partidului și statului nostru, consacrată dezarmării, destinderii, cooperării și păcii în lume.

La dezbaterile punctelor înscrise pe ordinea de zi, participanții și-au exprimat deplinul acord față de prevederile cuprinse în documentele plenei, arătând că acestea sînt menite să asigure îndeplinirea exemplară a obiectivelor stabilite la Conferința Națională a partidului privind dezvoltarea industriei și agriculturii, a orientărilor referitoare la valorificarea superioară a resurselor materiale și energetice, a indicațiilor cu privire la promovarea noului, creșterea pe baza progresului tehnic a productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor și realizarea integrală a sarcinilor la export, sporirea eficienței întregii activități economice și ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

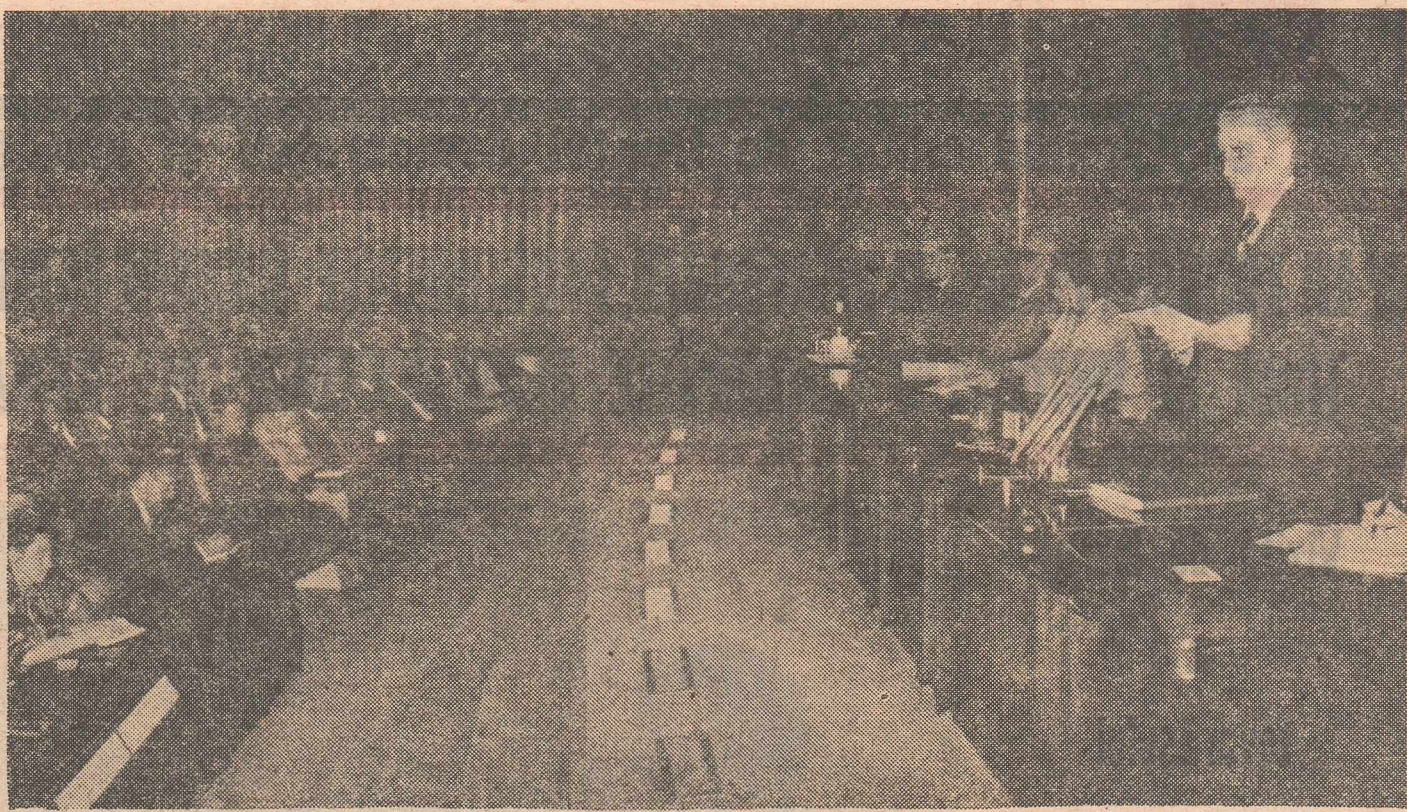
Vorbitorii au relevat că noul program, fundamentat pe concepția revoluționară, profund științifică a secretarului general al partidului, prezintă o deosebită însemnătate pentru progresul multilateral al societății noastre.

În cuvîntarea ținută la încheierea lucrărilor plenei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că prin adoptarea documentelor plenei se dau noi dimensiuni democrației muncitorești, revoluționare, participării clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la întreaga conducere a activității economico-sociale din toate sectoarele. Aplicarea fermă a principiilor adoptate va contribui într-o măsură și mai mare la sporirea coînteresării, a disciplinei, a ordinii, la întărirea răspunderii pentru înlăturarea programului de dezvoltare economico-socială, de ridicare a bunăstării generale a poporului, scopul suprem al politicii partidului, esența societății noastre socialiste.

Prin adoptarea în unanimitate a măsurilor dezbătute, a arătat conducătorul partidului și statului nostru, toate organizațiile și categoriile sociale componente ale F.D.U.S. și-au asumat obligația de a acționa cu întreaga răspundere pentru înlăturarea planului de dezvoltare economico-socială, pentru creșterea productivității muncii, a eficienței și rentabilității întregii activități economice. La locurile lor de muncă, fiecare organizație componentă a Frontului Democrației și Unității Socialiste este necesar să stabilească măsuri și să acționeze în vederea realizării prevederilor programului, în totalitatea lor, aducîndu-și fiecare contribuția la dezvoltarea mai puternică a patriei noastre socialiste.

Trasînd jaloanele activității noastre imediat următoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Este însă necesar să depunem în continuare eforturi susținute, atât în industrie, cât și în agricultură, pentru realizarea în bune condiții a producției, a lucrărilor agricole, pentru a asigura îndeplinirea întregului plan anual și a pune astfel o bază trinitică pentru realizarea planului cincinal”.

Referindu-se la problemele internaționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că: „Nu există astăzi problemă mai importantă decît pacea, dezarmarea, decît oprirea amplasării noilor rachete nucleare în Europa”. Este necesar, a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca toate organizațiile Frontului Democrației și Unității Socialiste să dezvolte relațiile cu organizațiile similare internaționale și să se acționeze strîns uniți, în cadrul vastei mișcări pentru pace din întreaga lume, spre a determina adoptarea de măsuri raționale, pentru ajungerea la înțelegeri în cadrul tratativelor care au loc.

În numele tuturor forțelor sociale și politice ale țării

Plenara Consiliului Național se angajează:

■ Organizațiile de masă și obștești care compun Frontul Democrației și Unității Socialiste vor desfășura o largă activitate pentru stimularea capacității și energiei oamenilor muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități, munca lor unită în scopul înlăturării acestor ample și insuficiente programe de dezvoltare economică și socială a patriei.

■ Noile măsuri de întărire a autoconducerii muncitorești și autogestiei economico-financiare, de perfecționare a sistemului de retribuție a muncii și a principiilor repartiției veniturilor oamenilor muncii sînt în concordanță cu actualul stadiu de dezvoltare economico-socială a țării, cu cerințele noului mecanism economico-financiar, cu principiile și cadrul organizatoric al democrației muncitorești, bazată pe participarea nemijlocită a maselor la conducerea economiei, a avuției sociale a întregii societăți.

■ Măsurile stabilite pentru creșterea potențialului productiv al pământului, pentru folosirea în mod unitar a întregii suprafețe a țării, sînt de cea mai mare importanță pentru asigurarea progresului neîntrerupt al agriculturii, pentru obținerea unor producții mari, sigure și stabile, pentru sporirea contribuției acestei ramuri la dezvoltarea continuă a economiei naționale.

■ Consiliul Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste își exprimă ferma convingere că oamenii muncii de la orașe și sate, întregul nostru popor, vor participa cu dăruire patriotică la înlăturarea obiectivelor sale — componentă de bază a noii revoluții agrare în țara noastră.

■ Este necesar să se facă totul pentru epurarea situației internaționale, pentru încetarea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, pentru soluționarea tuturor problemelor și conflictelor dintre state numai și numai pe cale pașnică, pentru a se da curs rațiunii și a se asigura colaborarea, destinderea și pacea pe planeta Pămînt.

■ Consiliul Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, în numele tuturor organizațiilor politice și obștești care l alcătuiesc, al întregului nostru popor, declară că va acționa cu toată răspunderea pentru a-și aduce întreaga contribuție la afirmarea puternică a politicii de pace, dezarmare, de colaborare, independență și securitate internaționale promovată de partidul și statul nostru, de președintele Nicolae Ceaușescu.

(Din Hotărîrea Plenei Consiliului Național al F.D.U.S.)

Imperativ de interes național, creșterea suprafețelor agricole, gospodărirea, ameliorarea și folosirea rațională a pământului au stat permanent în atenția conducerii partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

După Congresul al IX-lea al P.C.R. au fost alocate importante fonduri de investiții în acest sector.

— Eforturile făcute de stat numai în domeniul îmbunătățirilor funciare se reflectă în cele peste 27 milioane lei investiți în lucrările pentru irigații, peste 9 miliarde pentru desecări, 7 miliarde lei pentru combaterea eroziunii solului și în cele 18 miliarde lei pentru executarea unui volum complex de lucrări de apărare împotriva inundațiilor și acumulări de apă.

— Pînă la finele anului trecut, s-au amenajat, pentru irigații 2 380 mii hectare, lucrări de combatere a eroziunii solului pe 1 718 mii hectare, desecări pe 2 576 mii hectare și au fost executate lucrări de apărare împotriva inundațiilor a unei suprafețe de 1 610 mii hectare.

— Suprafața agricolă a crescut din 1965 cu 172,7 mii hectare, iar cea arabilă cu 53,6 mii hectare.

— În anii construcției socialiste, România a cunoscut o puternică dezvoltare economico-socială, s-a transformat într-o țară industrial-agrară cu o industrie puternică și modernă, cu o agricultură socialistă avansată. În această perioadă, producția industrială a crescut de circa 50 de ori, producția agricolă de 3,5 ori, iar venitul național de 15 ori. Fondurile fixe sînt în prezent de peste 2 000 miliarde lei, mai mult de 80 la sută din acestea fiind puse în funcțiune în ultimii 15 ani.

— Numărul mediu al personalului muncitor a crescut de la 4 305 mii persoane în anul 1965 la 7 553 mii persoane în anul 1982.

— Retribuția medie lunară, fără impozit, a personalului muncitor a crescut de două ori și jumătate, de la 1 028 lei în anul 1965, la 2 525 lei în anul 1982.

— Ponderele personalului muncitor cu retribuții de pînă la 1 500 lei a scăzut de la aproape 92 la sută în 1965, la 4 la sută în anul 1982. Dacă în anul 1965 realizau retribuții de peste 2 000 lei lunar numai circa 2 la sută din oamenii muncii, în anul 1982 ponderea acestora a ajuns la aproape 73 la sută.

Oameni ai muncii din agricultură și industrie, pornind de la cerința realizării unei agriculturi moderne, intensive, de înaltă productivitate, Programul național pentru asigurarea unor producții sigure și stabile prin creșterea potențialului productiv al pământului, mai buna organizare și folosire în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafețe a țării prevede:

— realizarea irigațiilor pe circa 55—60 la sută din suprafața arabilă, a lucrărilor de desecări și combaterea eroziunii solului;

— pînă în anul 1985, suprafețele amenajate pentru irigații vor ajunge la 4 milioane hectare, iar pînă în 1988—1990 la 5,5—6 milioane hectare;

— în același timp vor fi realizate importante lucrări de desecări, combatere a eroziunii și ameliorări ale solului.

Realizarea acestui vast program constituie o acțiune politică și organizatorică de cea mai mare însemnătate, la care sînt chemați să participe fără nimeni, clasa muncitoare, oamenii de știință, tineretul, militarii forțelor armate, întregul nostru popor.

Strîns unit în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, sub conducerea partidului, întregul nostru popor este chemat să-și mobilizeze întreaga energie creatoare pentru înlăturarea exemplară a lucrărilor stabilite în vederea obținerii în orice condiții a unor producții sigure și stabile — obiectiv economic de interes național.

Oameni ai muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — membri ai Frontului Democrației și Unității Socialiste, sub conducerea Partidului Comunist Român, pentru îndeplinirea exemplară a obiectivelor stabilite de Conferința Națională a partidului privind dezvoltarea industriei și agriculturii, să nu precepim nici un efort fizic sau intelectual, să nu irosim nici o inițiativă valoroasă, să folosim toate resursele locale pentru:

— valorificarea superioară a resurselor materiale și energetice;

— promovarea progresului tehnic;

— îmbunătățirea calității produselor și realizarea integrală a sarcinilor la export;

— sporirea eficienței întregii activități economice.

Telul acestor acțiuni este ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în unități agricole din județul Constanța

La numai câteva zile după aprobarea de către plinara Comitetului Central al partidului și de către forumul legislativ suprem al țării a Programului național pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile prin creșterea potențialului productiv al pământului, mai buna organizare și folosirea în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafețe a țării, realizării irigațiilor pe circa 55-60 la sută din suprafața arabilă, a lucrărilor de desecări și combaterea eroziunii solului și în atmosfera de înaltă răspundere cu care cei ce lucrează pe ogoare au trecut la îndeplinirea acestui program de mare importanță și de stringentă actualitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat o vizită de lucru în unități agricole din județul Constanța. Acest fapt constituie încă o mărturie a consecvenței cu care conducătorul partidului și statului nostru acționează pentru dezvoltarea intensivă și modernizarea agriculturii, pentru îndeplinirea noii revoluții agrare, sarcini ce se înscriu armonios în ansamblul obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională ale partidului.

Pe itinerariul vizitei — la care au participat tovarășii Ion Dincă, Gheorghe Stoica, precum și Ion Teșu, ministrul agriculturii și industriei alimentare — s-au aflat unități aparținând Consiliului Unic Agroindustrial de Stat și Cooperatist Cobadin, Intreprinderea Agricolă de Stat Tortomanu și Intreprinderea Agricolă de Stat Nazarcea. În contextul arătat, este semnificativ faptul că vizita a avut loc în județul Constanța, una din cele mai importante zone agricole ale țării, care dispune de o bază materială puternică, de un mare număr de specialiști, precum și de institute și stațiuni de cercetare, revenindu-i în continuare sarcini deosebit de importante în asigurarea unor producții agricole sigure și stabile prin creșterea potențialului productiv al pământului, mai buna organizare și folosire în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafețe de care dispune.

Noul dialog al tovarășului Nicolae Ceaușescu cu factorii de răspundere ai județului, cu cooperatori, mecanizatori și specialiști din această parte a țării s-a axat, evident, pe probleme privind transpunerea în viață a programului menționat. Acest program, elaborat din inițiativa și cu contribuția hotărâtoare a secretarului general al partidului, a fost primit de oamenii muncii din județul Constanța — alături de întregul nostru popor — cu viu interes și cu deplină aprobare, conștințenței înțelegând importanța covârșitoare pe care măsurile stabilite o prezintă pentru asigurarea unei agriculturi moderne, intensive, de înaltă productivitate, pentru îndeplinirea noii revoluții agrare în țara noastră. În același timp, vizita de lucru a conducătorului partidului și statului nostru în unități agricole din județul Constanța — înscrisă în practica obișnuită a secretarului general al partidului și desfășurată în plină campanie de recoltare a păioaselor și de însămânțare a culturilor duble — a prilejuit și o amplă analiză a modului în care se acționează pentru stringerea la timp și fără pierderi a recoltei din acest an, pentru sporirea producțiilor de legume, îmbunătățirea activității în sectorul zootehnic, pentru îndeplinirea programului de autoconducere și autoaprovizionare.

Ca de fiecare dată, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a interesat îndeaproape de activitatea din unitățile vizitate, de rezultatele obținute, dînd valoroase orientări și indicații concrete, la fața locului. Apreciind eforturile depuse, experiența acumulată, precum și realizările dobîndite, secretarul general al partidului a cerut factorilor de răspundere, tuturor oamenilor muncii din agricultura județului, ca în cadrul acțiunilor de extindere a irigațiilor să aibă în vedere nu numai terenul arabil, ci și pășunile, vîlle, livezile, practic întreaga suprafață agricolă, inclusiv terenurile situate în pantă. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat, în același timp, că este necesar să se acorde toată atenția desecărilor, combaterii eroziunii solului, întregului complex de lucrări menit să asigure sporirea fertilității pământului.

Oamenii muncii din județul Constanța au făcut, pe întregul parcurs al vizitei, o primire entuziastă tovarășului Nicolae Ceaușescu, dînd glas și cu acest prilej sentimentelor de profundă dragoste, de aleasă stimă și prețuire față de conducătorul partidului și statului nostru. Puternic mobilizați de recomandările și orientările primite cu prilejul noii vizite, cooperatorii, mecanizatorii, toți locuitorii satelor constănțene s-au angajat în fața secretarului general al partidului să muncească în continuare cu cea mai mare răspundere pentru îndeplinirea exemplară a indicațiilor ce le-au fost date, astfel încît și în acest an, caracterizat de condiții climatice deosebite, județul Constanța să obțină recolte bune la toate culturile, contribuind astfel la realizarea programului de autoaprovizionare, la îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan, la ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Măsuri de excepțională însemnătate pentru

De la tribuna plenarei partidului, președintele Nicolae Ceaușescu a transmis țării și viitorului, conceptele revoluționare ale României moderne

Peste câteva zile se vor împlini 18 ani de la Congresul al IX-lea al partidului, eveniment de însemnătate epocală în istoria României moderne, care a marcat șirul unor transformări revoluționare de largă anvergură în dezvoltarea economică și socială a patriei noastre socialiste, prin înflorirea fără precedent a economiei, științei și culturii, prin creșterea prestigiului țării noastre în lume. Și toate aceste transformări radicale sînt legate de numele tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste. În acești 18 ani, datorită geniului politic creator al tovarășului Nicolae Ceaușescu, țara noastră s-a angajat cu toate energiile sale pe drumul unui mare și rodnic efort constructiv, atât pe plan material, cit și spiritual, care a asigurat transformarea ei într-un stat cu o industrie modernă, viguroasă, multilateral dezvoltată, cu o agricultură în plin progres, cu o cultură și știință înaintate — elemente hotărâtoare pentru asigurarea creșterii nivelului de trai al întregului popor, pentru trecerea definitivă, pînă la sfîrșitul actualului cincinal, a României socialiste în rîndul statelor cu nivel mediu de dezvoltare economică.

În preajma măreței aniversări a celui de-al IX-lea Congres — și avînd, din acest motiv, o semnificație deosebită —, au avut loc plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste și sesiunea Marii Adunări Naționale, în cadrul cărora au fost dezbătute și adoptate documente de cea mai mare însemnătate pentru dezvoltarea economică și socială a patriei, pentru înlăturarea neabătută a obiectivelor și orientărilor stabilite de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului. Ele se referă la măs-

surile ce trebuie luate pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan, la creșterea potențialului productiv al agriculturii, la aplicarea fermă a autoconducerii muncitorești și autogestivității, la perfecționarea sistemului de retribuție a muncii. Și este cit se poate de îmbucurător faptul că lucrările acestor înalte foruri ale partidului și statului, ale democrației noastre socialiste au avut loc în condițiile în care oamenii muncii, întregul nostru popor, sub conducerea înțeleaptă a partidului, au obținut în primul semestru al acestui an — care, după cum este cunoscut, are un rol hotărîtor pentru realizarea în bune condiții a planului pe întregul cincinal, a dezvoltării economico-sociale a patriei noastre — succese de seamă în toate sectoarele de activitate. Aceste rezultate ilustrează hărnicia și forța creatoare ale poporului, reprezintă un puternic imbold pentru toți oamenii muncii de a acționa fără preget, de a pune mai bine în valoare potențialul tehnic și material al economiei naționale, întreaga capacitate creatoare a oamenilor muncii, pentru realizarea integrală, la toți indicatorii, a sarcinilor de plan pe 1983 și pe întreg cincinalul.

În cadrul plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român și al plenarei Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cele două cuvîntări formulează sarcini și orientări de importanță hotărîtoare pentru îndeplinirea cu succes a prevederilor de plan pe 1983 și pe întreg cincinalul. Potrivit exigențelor subliniate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, oamenii muncii din fiecare unitate economică trebuie să acționeze în perioada următoare cu perseverență și răspundere pentru realizarea integrală a producției fizice — în industrie fiind create condițiile pentru îndeplinirea planului pe acest an și obținerea unei producții suplimentare de cel puțin

12 miliarde de lei —, pentru creșterea și mai puternică a bazei energetice și de materii prime, pentru înlăturarea programului privind valorificarea materialelor refolosibile, precum și pentru realizarea altor obiective excepțional de importante: îmbunătățirea calității și ridicarea nivelului tehnic al producției, sporirea mai rapidă, încă din acest an, a productivității muncii, reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție, mai ales a cheltuielilor materiale, înlăturarea exemplară a sarcinilor la export, realizarea întregului program de investiții și punerea în funcțiune a tuturor capacităților de producție la termenele stabilite. În același timp, în cele două cuvîntări ale conducătorului partidului și statului nostru se dau valoroase indicații privind creșterea potențialului productiv al agriculturii, precum și aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestivității, perfecționarea sistemului de retribuție a muncii și creșterea retribuțiilor în acest cincinal. „Dorim — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — să dăm noi dimensiuni democrației muncitorești revoluționare, participării clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la întreaga conducere a activității econo-

mico-sociale din toate sectoarele”.

Prin marea lor valoare și prin deosebita lor importanță, prin puterea lor mobilizatoare, indicațiile și sarcinile formulate de secretarul general al partidului în cuvîntările rostite la cele două plene se constituie într-un amplu și însuflețitor program de acțiune pentru toți oamenii muncii. Tocmai valoarea și importanța deosebite ale acestui program au făcut ca la cele două plene, ca în numeroase alte împrejurări de pe parcursul celor 18 ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, să se reliefeze rolul esențial, determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu în soluționarea problemelor de o mare complexitate supuse dezbaterii, în analizarea științifică, obiectivă a activității economico-sociale, în stabilirea căilor de acțiune și a măsurilor concrete pentru dezvoltarea și modernizarea economiei românești în condițiile dificile create de criza economică mondială, în stimularea energiilor și forțelor creatoare ale poporului, în mobilizarea tuturor resurselor naționale pentru asigurarea progresului neîntrerupt al patriei și pentru creșterea continuă a bunăstării poporului.

ION D. GOIA ■

Plenara Comitetului Central al partidului, Consiliul Național al F.D.U.S. și Marea Adunare Națională au dezbătut și aprobat Programul național pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile prin creșterea potențialului productiv al pămîntului, mai buna organizare și folosire în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafețe a țării, realizarea irigațiilor pe circa 55—60 la sută din suprafața arabilă, a lucrărilor de desecări și combatere a eroziunii solului. Elaborat din inițiativa și cu contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a cărei consecvență în acțiunea pentru dezvoltarea intensivă și modernizarea agriculturii, pentru înlăturarea revoluției agrare este binecunoscută, programul menționat dă pe deplin expresie concepției partidului, a secretarului său general, cu privire la însemnătatea folosirii depline și raționale a pămîntului, avuția cea mai de preț a națiunii noastre, a cărei eficiență punere în valoare, ale cărei protecție și ameliorare corespund intereselor vitale ale întregului popor.

Document deosebit de cuprinzător, programul prevede sporirea, pînă în anul 1985, a suprafeței agricole la 15 milioane hectare, iar a celei arabile la 10 milioane hectare, creșterea suprafeței amenajate pentru irigații, aceasta urmînd să reprezinte, la finele anului 1989, 5,5 milioane hectare, din care 4 milioane hectare pînă la sfîrșitul actualului cincinal, efectuarea desecărilor pe aproape 5 milioane de hec-

tare, precum și realizarea lucrărilor de combatere a eroziunii solului pe circa 3,8 milioane hectare, pînă în anul 1990. Prin realizarea măsurilor prevăzute în program se creează condițiile punerii depline în valoare a bazei tehnico-materiale și a resurselor de muncă existente în agricultură, creșterii puternice a producției agricole, obținerii unor recolte mari, sigure

în perimetre construibile, pe platformele industriale sistematizate. Urmează să se asigure, de asemenea, folosirea deplină, de către toate categoriile de deținători, a tuturor suprafețelor de teren ce pot fi cultivate, inclusiv a celor din curți, din incinta unităților, din vetrele orașelor și satelor. După cum a subliniat secretarul general al partidului, măsurile prevăzute în acest

asupra organizării teritoriului țării, influențe deosebite asupra nivelului de viață, material și spiritual, al poporului nostru.

Lucrările de mare amploare prevăzute în program implică, firește, un însemnat efort național, material și uman. Însă acest efort, pus cu putere în evidență de dezvoltarea intensă a agriculturii noastre socialiste, de realizarea noii revoluții agrare și de înlăturarea obiectivelor stabilite de partid privind creșterea bunăstării tuturor membrilor societății, a devenit posibil și necesar, în scopul creșterii suprafeței agricole, al conservării și ameliorării pămîntului, pentru sporirea potențialului acestuia, pentru organizarea și folosirea completă și rațională a fondului funciar.

În vederea realizării programului, plenara C.C. al P.C.R. a stabilit un complex de măsuri politico-organizatorice și tehnico-economice, considerînd că transpunerea în viață a obiectivelor propuse constituie o acțiune politică și organizatorică de cea mai mare însemnătate. La care sînt chemați să participe țărănimea, clasa muncitoare, oamenii de știință, tineretul, întregul nostru popor. Fără îndoială că înlăturarea acestui program va contribui la obținerea unor producții agricole superioare, în concordanță cu hotărîrile Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului.

ION CODRU ■

Producții agricole sigure și stabile

și stabile pe întregul teritoriu al țării. Potrivit prevederilor programului, întreaga activitate de gospodărire a fondului funciar se va desfășura într-o concepție unitară, pe baza sistematizării și organizării teritoriului, acționîndu-se cu fermitate pentru eliminarea oricăror forme de risipă de teren, pentru amplasarea obiectivelor de investiții, în conformitate cu legea, în primul rînd pe terenuri neproductive sau improprie producției agricole,

vast program, pentru înlăturarea căruia societatea noastră dispune acum de forțele materiale, tehnice și umane necesare, reprezintă cea mai importantă lucrare realizată vreodată în țara noastră, care asigură sporirea potențialului productiv al pămîntului, obținerea în orice condiții climatice a unor producții agricole sigure și superioare, în concordanță cu hotărîrile Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, avînd implicații profunde

dezvoltarea economico-socială a României

Al doilea raport al guvernului

Primul raport a fost prezentat Marii Adunări Naționale, în urmă cu trei luni și s-a referit la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială în trimestrul I/1983 și la măsurile luate pentru aplicarea hotărârilor Conferinței Naționale a partidului din decembrie 1982 privind creșterea producției materiale și productivității muncii, a eficienței în toate domeniile de activitate, realizarea integrală a sarcinilor pe anul 1983. Al doilea a fost prezentat, zilele trecute, Comitetului Central al partidului, întrunit în ședință plenară și a examinat starea economiei românești în primul semestru, de data aceasta, și măsurile ce se impun pentru continuarea ei dezvoltare în concordanță cu programele adoptate de Conferința Națională a partidului, cu sarcinile și indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu în acest sens.

Se pare că prezentarea de către guvern de dări de seamă asupra îndeplinirii programului economic național doborândește o anumită periodicitate. Pentru că, iată, au trecut doar 6 luni din acest an, iar guvernul se află la al doilea raport pe care-l prezintă celor mai înalte foruri de partid și de stat. Dar să revenim la acest al doilea raport al guvernului. Ce ne relevă?

În primul rând, raportul pune în lumină consolidarea relansării economice anunțată de rezultatele obținute în prima parte a anului. Potrivit datelor preliminare, pe primele 6 luni, planul producției marfă industriale a fost realizat în proporție de 101,3 la sută, cu 6 miliarde lei peste prevederi, înregistrându-se un ritm de creștere de aproape 5 la sută față de aceeași perioadă a anului trecut. În

întreaga industrie, relevă raportul, a continuat să se accelereze procesul de modernizare a structurilor, s-a lărgit baza proprie de materii prime; a crescut mai rapid producția ramurilor prelucrătoare care valorifică la un grad mai înalt resursele materiale și de muncă; a fost extinsă gama produselor cu nivel tehnic și calitativ superior, care încorporează rezultatele cercetării științifice românești, sporind în continuare contribuția industriei la promovarea și amplificarea schimburilor economice internaționale ale României. Rezultate bune s-au obținut în extracția de cărbune, unde nivelul atins este cu aproape 25 la sută mai mare față de primul semestru al anului trecut, ceea ce a permis sporirea producției de energie electrică pe bază de cărbune cu aproape 11 la sută. S-au obținut producții suplimentare față de nivelurile planificate la o serie de materii prime și materiale de bază, deosebit de importante pentru dezvoltarea economică a țării, precum și la unele produse finite cu grad ridicat de prelucrare. O activitate susținută s-a derulat în investiții, ilustrată de intrarea în exploatare a circa 200 noi capacități de producție și darea în folosință a peste 5000 de apartamente. Au fost depășite prevederile de plan pe primele 5 luni la productivitatea muncii: cu 1,4 la sută în industria republicană, cu 13 la sută în construcții și cu 3 la sută în transporturi. Dezvoltarea producției și creșterea eficienței acesteia au asigurat resurse sporite pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor muncii, veniturile acestora din retribuție înregistrând, în aceste prime 6 luni ale anului, o creștere, față de pe-

rioadă corespunzătoare a anului trecut, de aproape 4 miliarde lei. Peste realizările trimestrului I al anului 1983 s-au situat și vânzările de mărfuri prin comerțul socialist și prestările de servicii.

Aceste date, la care s-ar mai putea adăuga încă multe altele, prezintă imaginea unei economii active, dinamice, care înregistrează rezultate importante chiar în condițiile unei conjuncturi economice internaționale ce rămâne în continuare destul de precară. Ceea ce nu se întâmplă în multe locuri din lume. Pentru că, iată, în primele luni ale acestui an, creșterea economică a fost, după unele statistici, de numai unu la sută în Anglia, de 2,5 la sută în S.U.A. Pe ansamblul țărilor C.E.E. producția industrială a fost, în luna martie a.c. cu 3,6 la sută mai mică decât în luna martie a anului trecut, iar pentru acest an previziunile cele mai optimiste nu întrevăd o creștere mai mare de 0,5 la sută în medie. Mai grave sînt fenomenele adiacente generate de criză: șomajul, inflația etc. care lovesc greu păturile sărace ale societății. În statele capitaliste dezvoltate peste 30 de milioane de oameni nu posedă locuri de muncă, iar în țările sărace ale lumii șomajul e atât de mare încât, practic, nici nu poate fi calculat.

Această mică paranteză sugerează credem mai elocvent virtuțile economiei românești, ferită, datorită unei politici economice înțelepte și a muncii eroice depuse pentru îndeplinirea ei, de consecințele negative ale unor fenomene ca cele amintite mai înainte.

În al doilea rând, raportul relevă că economia noastră dispune de mari posibilități a căror deplină fructificare cere în continuare multă energie și hotărâre. Înainte de toate trebuie desfășurată o bătălie necruțătoare împotriva mentalităților învechite. Pentru că, se arăta în

„Să demonstrăm prin rezultate, prin fapte, forța și capacitatea economiei noastre socialiste de a învinge orice greutate și de a înfăptui neabătut Programul partidului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare spre comunism!”

NICOLAE CEAUȘESCU

raport, „sînt încă întreprinderi, centrale, ministere în care se mai acordă prioritate aspectelor cantitative în dauna celor calitative, se manifestă, uneori, fenomene de formalism și lipsă de operativitate în soluționarea problemelor de care depinde echilibrul execuției planului; nu în toate unitățile economice s-a înțeles pe deplin legătura indisolubilă dintre rezultatele obținute în producție și constituirea resurselor pentru acordarea retribuției și a stimulentei suplimentare”.

Realizarea planului pe anul 1983 și obținerea unei producții suplimentare de cel puțin 12 miliarde lei pe întregul an — așa cum a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu — impun măsuri hotărâte pentru realizarea ritmică a producției fizice, în primul rând a celei destinate exportului, ridicarea continuă a productivității muncii, reducerea costurilor și creșterea eficienței întregii activități economice. Creșterea nelimitată a bazei proprii energetice și de materii prime, însoțită de o politică fermă de economisire a resurselor rămân, pe mai departe, obiectivele fundamentale ale întregii noastre activități economice. La care trebuie adăugate acțiuni de mai mare anvergură care să asigure îmbunătățirea substanțială a calității producției, obținerea în toate domeniile de produse de un nivel tehnic ridicat, comparativ cu cele mai bune fabricate existente pe plan mondial.

În ceea ce privește mai buna punere în valoare a acestor mari priorități, raportul guvernului este optimist. Iar acest optimism se bazează pe munca tenace desfășurată de oamenii muncii în toate domeniile pentru ridicarea calității întregii activități, care, în primul semestru al anului, a dat roade remarcabile.

VASILE BARAC ■

Îmbunătățirea sistemului de retribuție a muncii

Problemele privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestivității, ca și cele privind retribuția muncii, au ocupat un loc important în dezbaterile plenare C.C. al P.C.R., ale plenarei Consiliului Național al F.D.U.S. și la sesiunea Marii Adunări Naționale. Atenția acordată acestor probleme este cit se poate de firească, avînd în vedere rolul lor deosebit în îndeplinirea sarcinilor economice, în creșterea eficienței în toate sectoarele de activitate. Pentru că experiența noastră a arătat că imbinarea judicioasă a autoconducerii și autogestivității economice a întreprinderilor cu conducerea unitară a economiei, pe baza planului național unic, asigură concentrarea eforturilor în direcțiile hotărâte ale progresului economico-social al țării. Ca urmare, cele două plene amintite, precum și sesiunea M.A.N. au adoptat în unanimitate Programul privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestivității, perfecționarea mecanismului economico-financiar, a sistemului de retribuție a muncii și creșterea retribuțiilor în acest cîmp; totodată, Marea Adunare Națională a votat Legea cu privire la principiile de bază ale perfecționării sistemului de retribuție

a muncii și de repartitie a veniturilor oamenilor muncii și Legea cu privire la contractul-angajament.

Decurgînd din cerințe legale, structurale, programul amintit, elaborat din inițiativa și sub direcția îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cuprinde măsuri în concordanță cu actualul stadiu de dezvoltare economico-socială a țării, cu cadrul organizatoric al democrației muncitorești, bazate pe participarea nemijlocită a maselor la conducerea economiei, a vieții sociale, a întregii societăți. Aceste măsuri urmăresc aplicarea și mai fermă a principiului socialist de repartitie, în raport cu cantitatea și calitatea muncii depuse, astfel încît veniturile fiecărui om al muncii să fie determinate nemijlocit de realizarea planului de producție, de export, de ridicarea continuă a calității produselor, de gradul de valorificare a resurselor materiale, de sporirea eficienței economice.

Alături de programul, cit și legile menționate, au în vedere extinderea și generalizarea acordului global ca formă de organizare și retribuție a muncii, legarea directă și pe deplin echitabilă a veniturilor oamenilor muncii de rezultatele concrete ale activității lor prin eliminarea

limitelor inferioare și superioare de retribuție, creșterea părții variabile a veniturilor prin mărirea fondului de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor, prin mărirea fondului de premii pentru realizări deosebite și a fondului de premii pentru activitatea de export, prin majorarea sporului pentru vechime neîntreruptă în muncă. În același timp, se instituie contractul-angajament ce se încheie între stat, în calitate de administrator general al proprietății întregului popor, și colectivele de oameni ai muncii din unitățile economico-sociale, contract-angajament prin intermediul căruia se stabilesc obligațiile și răspunderile fiecărui colectiv cu privire la gospodărirea patrimoniului încredințat spre administrare. Transpunerea în viață a acestor noi principii, pe baza cadrului juridic creat prin adoptarea legilor amintite, va duce la creșterea mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii, ale colectivelor care muncesc mai bine, care dezoită și valorifică pe deplin bunurile pe care le gospodăresc.

Deosebit de importante sînt și prevederile cu privire la majorarea retribuției tuturor oamenilor muncii, în conformitate cu hotărârile Conferinței Naționale, începînd cu septembrie 1983. La încheierea acestei acțiuni, în a doua jumătate a anului 1984, veniturile reale vor fi cu 5 la sută mai mari față de 1980. În ultima parte a anului 1984 și în 1985, va avea loc o nouă majorare a retribuției, care va asigura creșterea, pînă la sfîrșitul anului 1985, a veniturilor oamenilor muncii cu 8 la sută față de 1980. În aceeași perioadă, veniturile țărănimii vor crește cu 12 la sută față de 1980. Vor fi, totodată,

majorate pensiile tuturor categoriilor de pensionari.

Firește, transpunerea în viață a măsurilor de creștere a retribuției și a veniturilor oamenilor muncii se poate înfăptui numai în condițiile realizării planului de dezvoltare economico-socială și a creșterii mai puternice a productivității muncii, avînd în vedere că ridicarea nivelului de trai material și spiritual se poate obține numai în strînsă concordanță cu dezvoltarea generală a forțelor de producție, cu sporirea produsului social, a venitului național.

Expresie a politicii partidului și statului nostru de ridicare continuă a nivelului de viață al celor ce muncesc, măsurile cuprinse în program, în legile adoptate, vor contribui la întărirea autoconducerii muncitorești și autogestivității economico-financiare, la creșterea rolului adunărilor generale ale oamenilor muncii în gospodărirea cu eficiență maximă a patrimoniului fiecărei unități economice, la apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste, la aplicarea mai fermă a principiului socialist de repartitie în raport cu cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii depuse, la legarea tot mai strînsă a veniturilor fiecărui om al muncii de rezultatele obținute în îndeplinirea planului, a sarcinilor ce revin fiecăruia în domeniul său de activitate. Aceste măsuri constituie, totodată, mijloace puternice de unire a eforturilor tuturor oamenilor muncii în îndeplinirea amplului program de dezvoltare economică și socială a patriei adoptat de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională ale partidului.

ION DUMBRAVĂ ■

Epoca Omului

Nimic nu explică mai pregnant influența profundă a Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român asupra destinelor țării decât puterea sa de înviere asupra destinelor omenesti. Fi-rește, o politică desfășurată prin oameni, pentru oameni, sfirșește prin a modela chipul omului în conformitate cu aspirațiile lui. Congresul al IX-lea al partidului — ca moment politic fundamental în istoria României moderne, legat pentru totdeauna de numele tovarășului Nicolae Ceaușescu — a sedimentat în existența noastră economică și socială un înțeles al progresului material și spiritual care și-a dezvăluit adevăratele dimensiuni abia cind a devenit faptă. Și tocmai acest țel ni l-am propus în paginile de față: să dovedim cum un înțeles a devenit și devine faptă, sub zodia unui umanism plinar — cel al socialismului și comunismului, cel al unei epoci care se poate numi cu înaltă îndreptățire Epoca Omului.

Pământul, aproape

A fost o vreme cind oamenii, din nevoia de a-și făuri o speranță chiar și din nimic, s-au lăsat pradă iluziei că un leac miraculos pentru orice fel de boală, fără alegere, ar fi să umble dimineața, la răsăritul soarelui, pe covoare de iarbă umezite de rouă, și să umble desculți, nu altfel, dacă vor să se vindece. Ideea, copilăroasă ca și cum ar fi fost de așteptat ca ei să devină invulnerabili și nemuritori la adăpostul vreunei flori culesse din iarbă înrouată și ținută la butonieră, este totuși de reținut, crede inginerul Vajna Gyorgy, cel puțin în măsura în care, dacă vrem piine, trebuie să știm pământul pe-aproape. Ca inginer agronom nici n-ar putea să creadă altfel. Lingă părinții lui, țărani din Beclean, pe Someș, a muncit în fiecare vacanță de vară și nu s-a hotărât, cit a fost elev, să plece o singură dată în excursii sau în vreo tabără. Prima excursie a făcut-o, s-ar zice, cind a plecat să dea admiterea la agronomie, la Cluj-Napoca, după ce mai înainte se retrăsese timp de vreo două săptămâni cu un vraf de manuale într-una din camerele casei părintești. A reușit al 18-lea din 368 de candidați și după ce-a obținut diploma de absolvire și-a fost repartizat la secția agricolă a raionului Sfintu Gheorghe a avut din nou de ales dacă să știe pământul pe-aproape sau nu. Și e limpede cum a ales, din moment ce a fost de-ajuns să treacă numai un an până să se transfere, la cerere, la C.A.P. Chichiș, Comuna, aflată în drumul spre Brașov, s-a făcut vestită prin crescătorii ei de animale, cu toate că nu are pășuni, dar asta nu înseamnă că oamenii reușesc să crească animale din nimic. Secretul lor, dacă s-a putut numi așa, ține de însușirile de buni gospodari ale acestor oameni, și cum nu este nici un secret că prin partea locului crește foarte bine sfecla de zahăr țărani și-au făcut în gospodăriile lor silozuri betonate în care depozitează coletele de sfeclă în cantități ineditate de mari. Timp de zece ani, până în '71, C.A.P.-ul a obținut rezultate multumitoare, spune inginerul Vajna Gyorgy, dacă nu cumva rezultatele acelea erau ceva mai mult decât multumitoare, spunem noi, și cind spunem astfel nu avem în vedere numai producțiile anuale de 3.000 litri de lapte, în medie, obținuți de la fiecare dintre cele câteva sute de vaci ale cooperativei. Pe seama acestor rezultate s-a născut și hotărârea ca inginerul Vajna Gyorgy să fie trecut într-altă muncă, la Comitetul județean de partid Covasna, ca instructor de specialitate. În această funcție a rămas doi ani. În următorii doi ani a trebuit să lucreze ca director la întreprinderea de industrializarea cărnii, de unde a cerut să fie transferat ne-închipuim unde: la C.A.P. Chichiș. Și în urma acestei noi cereri de transfer parcă devine mai limpede că inginerul Vajna Gyorgy face parte din categoria celor ce renunță la șanse, să le zicem astfel, din care alții s-ar grăbi să se infrupte pe cit se poate mai mult. Dar se înțelege, spune el, că nu s-ar mai fi hotărât să meargă înapoi în comuna Chichiș, în 1975, dacă n-ar fi știut că pământul de-acolo nu este mai puțin bun decât era în 1961, cind ceruse pentru prima oară să lucreze ca inginer în această comună. Producțiile sînt de bună seamă importante și ele exprimă cum nu se poate mai bine munca inginerului agronom, dar dincolo de ele datoria principală a agronomului este alta: în urma lui, pământul să rămână cel puțin la fel de fertil, dacă nu chiar mai fertil decât era înainte de-a începe să-l muncească. Cu aceeași credință inginerul Vajna Gyorgy a rămas și mai tirziu, după ce-a fost numit inginer șef al Consiliului unic agroindustrial Bodoc, iar apoi, tot inginer șef, la Consiliul agroindustrial Sfintu Gheorghe. Aici, împreună cu președintele consiliului Gal Laszlo, el însuși tehnician agronom de meserie, a obținut rezultate despre care spune că sînt tot multumitoare, cu toate că o producție de griu de peste 3.200 kilograme la hectar, cit s-a obținut mai anii trecuți, a prilejuit cîștigarea locului 1 pe țară între unitățile din zona a treia de cultură. Dar dincolo de toate, spune el, tot grija calității pământului a așezat-o pe primul plan. Pentru că așa trebuie și pentru că, între alții „îndici” de apreciere a muncii

agronomului, acesta rămîne, pină la urmă, cel mai important. Nu s-a zis, dealtfel, că pământul nu este al nostru și că noi l-am închiriat, doar, de la urmași?

Dintr-o revistă economică pe care o ține la îndemînă, inginerul Vajna Gyorgy ne atrage atenția asupra unui pasaj pe care l-a subliniat pur și simplu pentru că, spune el, i-a plăcut: „Dacă pornim de la considerentul că rația minimă de întreținere a unui adult este de 2.000 de calorii pe zi, echivalentul a 2.400 Wh, înseamnă, admitînd riscul de a vulgariza, problema, că viața unui om poate fi comparată din punctul de vedere al consumului de energie cu un bec de 100 W aprins în permanență. În această viziune,

DUMITRU ELIADE

Omul cu un os de fier

Străbăteam grădina prin ploaia măruntă ca o pulverizare abundentă și Nicolae Stroe încerca să mă adăpostească sub un ploier de modă veche, cu miner de lemn și pinză decolorată, în vreme ce eu dezertam spre cite un piersic sau cais încărcați pină la povară. Iarba udă ne ajungea pină la genunchi, mai ales printre altoi și el îmi arăta o groapă imaginară, un fel de baltă în care primăvara se scaldau bivoli bulgarilor de la periferia Bucureștilor. Nu reușeam deloc să-mi imaginez groapa, pe mine mă fascina supra livadă, întinsă aproape de umbra coșurilor de fum ale uzinelor de la periferie. Era munca de 3 decenii în care un om s-a opus morții nu cu disperare, ci cu încrederea în pomi și-n trudă. Nu e primul pe care l-am auzit că munca l-a scăpat de la moarte. Numai unii din noi, filifizoni, nu prea putem crede o asemenea afirmație

și-o primim cu un zimbet înțelegător, ca pe o exagerare simbolică. Nicolae Stroe poartă în buzunar legitimația cu numărul 854 de invalid de război, acei oameni care au plecat întregi și s-au întors cu sufletul și mai mare, dar cu trupul mai firav, și-o cicatrice imensă, în care după război puteai să ascunzi o căpățîna de varză, îi acoperă spatele. A trăit cițiva ani prin spitale (din păcate nimeni nu va putea să i-i restitue) și după 12 operații tot i-a mai rămas o bucată de fontă în plămîn, ca o mică și dureroasă garanție a memoriei. A lucrat o vreme ca vinzător la un debit de tutun (ca mulți alți invalizi de război, gestionari la chioșcuri de înghețată sau de lapte, unde se pot descurca cu o singură mină) dar și-a dat seama că statul pe scaun e un semn de acceptare a neputinței și atunci a pornit războiul împotriva acelei bălți. Împreună cu tatăl soției sale, Gheorghe Atanasiu, cel care plantează o parte din pomii, bătrîni și ei deja, Nicolae Stroe a nivelat mii de camioane de pămînt, a început să sădească pomi și să-i altoiască, să sape gropi pentru refugiul apei și gropi pentru cireși, și-a luat un cal și-a început să are, s-a apucat să crească vite cu sentimentul că ori încheie conțurile cu viața și pierde totul, ori scapă de ceea ce profesorul Goia, celebrul medic, îi spusese cindva la Sibiu, pe dumneata medicina nu te mai poate ajuta cu nimic. Și nu l-a ajutat. În schimb, l-au salvat cașii și visinii și cireșii cărora le devenise rob și stăpin.

Ploua și inserarea se prelungea de pe frunze. O livadă e ca sufletul unui om. Seamănă și comunică. O inserare industrială se lăsa încet și 854 îmi povestea prima lui zi de război, cind dintr-un avion

în timp ce eu stăteam incremenit, cu dinții infipți într-o piersică.

Un om cu o putere nemărginită a încercat să ștergă durerile unui război cu o livadă de pomi. Numai cine mai poartă la piept în loc de decorație o schiță ruginită, devenită cu vremea un fel de os în plus, poate jura că durerile unui infern se pot răscumpăra numai cu un paradis vegetal în care să ți se dea dreptul să ai și memorie, și speranță, și credință că mobilarea unei vieți și-a unui spațiu reprezintă ultima și cea mai prețioasă victorie.

CORNEL NISTORESCU

La Făget, barometrul arăta timp frumos

La Făget, în județul Timiș, și secerișul acestui an a început mai tirziu decât pe alte meleaguri. Cind combinele instăpînesc Bărăganul, aici abia se cumpănește puterea recoltei de miine. Și dacă oamenii chiar au cumpănit-o este cazul să divulgăm și cit de tari se arată a fi speranțele investite în ea: la Făget s-a contat pe 2.570 kg griu la hectar; evaluările recente au adăugat cifrei încă 500-600 kg; secerișul s-a declanșat și confirmă deplin aceste evaluări; la 1.150 ha, sporul de recoltă se arată a fi mai mult decât tonic. Și îl dezleagă și pe reporter de grijile griului, îngăduindu-i un tur de orizont asupra ansamblului agriculturii aceste, mari așezări de oameni.

E de mirare că Făgetul nu a fost încă declarat oraș. Din 8.360 locuitori, răspinși în 11 sate, 4.000 muncitori și-au legat strins destinul de 45 unități economice și sociale, cu o producție industrială globală de 228 milioane lei anual. Cu toate acestea, deși se desparte cu mare viteză de ordinea rurală a lucrurilor și a vieții, comuna Făget nu s-a boierit într-atît încît să tragă pe dreapta cind e vorba de muncile de zi cu zi ale cimpului sau de truda din jur-împrejurul grajdurilor. Și primarul Dan Trițoiu, din acest punct de vedere, aruncă în balanța succintului nostru dialog argumente puternice. Spre exemplu, pe 200 ha, porumbul din acest an se cultivă în sistem intensiv și efortul aducerii lui la un liman așteptat, firește, este mult mai intens decât altădată. La timpul potrivit, pe tarilele lui, s-au împrăștiat cite 40 tone de gunoi de grajd la hectar. Prima prașilă manuală, ca și cea de-a doua, de după ierbicidare, efectuată mai mult pentru stingerea vetrelor de buruieni, a stat cu prioritate pe umerii și în sarcina întreprinderilor industriale de pe teritoriul comunei. Și într-o singură zi, muncitorește, țărănește, cum vrem să spunem, treaba a fost făcută. Altă pildă ne parvine din atelierul S.M.A., unde toată se fac și se desfac sub conducerea inginerului Ioan Mărășescu. Ca niciodată în alți ani, combinele C 12 au fost desfăcute în primăvară șurub cu șurub, pină la carcasa, și refăcute la timp, încît atunci cind a început secerișul orzului au putut recolta fără pierderi peste 3.000 kg la hectar, pe 400 hectare, de asemenea ca niciodată în alți ani.

Dar semnul cel mai sigur al adevărului că locuitorii Făgetului nu se despart cu una cu două de țărănie ne vine din zootehnie. Numai în gospodăriile oamenilor, altă la Făget, cit și la Brănești, Bunea Mare, Bunea Mică, Jupinești sau Povergina, viețuiesc și produc de toate 1.470 vite mari și 2.000 ovine. Și producțiile de carne și lapte, furnizate statului prin contract, sînt pe măsura acestei avuții vii, rumegătoare și behăitoare. Și mai importantă decât această stare a lucrurilor — pe care n-o mai traducem cifric, fiind tot sături de cifre, știți dumneavoastră pină unde — este adevărul că și animalele obștii, ca și cele ale statului, se bucură aici de aceeași atenție, li se dedică același nesomn și ele oferă tuturor, cum lesne se înțelege, aceeași răsplată.

Mărturia inginerilor zootehniști Remus Ardelean, Tiberiu Groza și Ioan Dordea rămîne în acest sens edificatoare în chip deplin. Furajele nu au reprezentat niciodată la Făget o problemă și nimeni nu a fost nevoit vreodată să tragă de oameni ca să pună mina pe coase. Trifoiul s-a recoltat la timp, iar sămînța trifoiului viitor, ca și pină acum, s-a asigurat între hotarele destul de largi ale satelor. Peste 60 de căruțe din gospodăriile personale ale sătenilor au contribuit zi și noapte, fără răgaz, la transportarea masei verzi în bazele furajere. Iar dincolo de rutina acestor corvezi, cele 1.150 vite și 20.000 oi ale cooperativei agricole de producție și ale întreprinderii agricole de stat din Făget pretind o anume strategie a creșterii lor, chibzuită și reglată pină la precizia unui ceasornic. De la 1 Mai a.c., toate animalele au ieșit la pășune, în taberele de vară amenajate la Jupa, Părtici, Miroslova și Bunea Mare. Programul care le guvernează de-acum existența este garantat de inginerul Vasile Măteșan, președintele cooperativei agricole de producție, ca fiind **made in Făget**. Între 4 și 5,30 dimineața, se efectuează mulsul și pină la 11 din zi animalele pășunează. Apoi se retrag sub umbrare, pină scade canicula. După amiază, sînt scoase din nou la pășune, pină spre 11-12 noaptea. Și se pare că e ceva de capul acestui program. La

Epoca Omului

1 Mai s-au predat la fondul de stat 781 litri lapte. La 31 mai, cantitatea s-a ridicat la 1.861 litri. Și de atunci sporește întruna. Ceea ce imprimă vieții de zi cu zi certitudine.

Cind am plecat din Făget, barometrul din biroul primarului Dan Trițoiu arăta timp frumos. După zile de ploaie căzută la vreme, exact cind era nevoie de ea — primarul a ciocănit barometrul de câteva ori, pe toate părțile, dar acul nu s-a clintit din cimpul speranței. Acest timp frumos fiind exact ce le trebuie cimpului, cirezilor, oamenilor.

MIHAI PELIN ■

Moștenirea lui Nicolae Orac

Abia intrase la școală în toamna anului 1961 și începuse să învețe alfabetul și să numere pînă la 100, căci pînă la 10 învățase de-acasă, cind împreună cu învățătoarea lui, Angelica Andreiaș, a trecut pragul clasei, într-o bună zi, un bărbat care le-a vorbit ca unor oameni în toată firea. Ca și cum ar fi avut cu toții un cuvînt greu de spus pe la casele lor, unde trebuia să-și lămurească părinții să intre în gospodăria agricolă colectivă, cum se zicea pe atunci. Nicolae Orac l-a ascultat atent și apoi l-a întrebat: dacă ai lui or să se înscrie, el ce-o să primească atunci cind o să se însore? Nu mult după aceea privea alături de taică-său cum un țăran de pe-o uliță vecină se urcă în căruța trasă în fața casei lor și cind acela a apucat hățurile ca să lovească ușor cu drum pe spinarea cailor și să-i indeme la drum, taică-său s-a apropiat și i-a dat și biciul. A mai văzut caii pînă ce au fost trecuți pe rînd dincolo de apa Moldovei și pe pămîntul nisipos și umed al luncii i-a doborît un oarecare Lătăus, de meserie hingher.

De prin clasa a patra, Nicolae Orac își mai amintea de-o zi de iarnă cind dincolo de ferestre școlii se întindea o zăpadă dintr-acelea cum nu s-au prea mai văzut de-atunci iar înăuntru, în încăperea cu podele unse cu motorină, învățătoarea ședea lingă soba încinsă și vorbind cu o prietenă se întreba, aruncîndu-și privirea peste elevii aplecați asupra unei lucrări de control: care dintre ei o să ajungă să facă liceu? Cind era să intre în clasa a opta, taică-său l-a dus la Fălticeni, la 7 kilometri de Baia, ca să se poată pregăti mai bine în ultimul an al școlii generale și să aibă mai mulți sortii de izbîndă la admiterea la Liceul „Nicu Gane”. Așa s-ar fi și întimplat, poate, fiindcă profesorul de chimie apucase să-l dea exemplu în fața clasei că are miinile muncite și stie și chimie, dar s-a întimplat că într-o zi nenorocită i-a pus cineva în ghemotoc de plastilină pe scaunul jăncii și s-a văzut nevoit să-l dibuie pe făptaș și să-l administreze o corecție, încît nu i-a mai rămas decît să se întoarcă în comuna Baia după ce cîștigase un război dar pierduse, cum s-ar spune, o victorie. Apoi a urmat școala profesională la Iacobeni, tot în județul Suceava. Trei ani a stat acolo la internat și-a dus o viață de cazarmă, cu deșteptarea și stingerea la ore fixe. În acel răstimp a reușit să ia locul al treilea pe țară la un concurs de meserii și de bucurie că nu-i făcuse de ris numele școlii, directorul Constantin Cirligeanu l-a sărutat ca pe copilul lui cind s-a întors cîștigător. S-a angajat apoi la mina Crucea, unde monta și repara pompe de apă și compresoare la 600 de metri sub pămînt, pînă a fost luat în armată.

După ce s-a întors acasă cu gradul de sergent, a plecat într-o călătorie prin țară împreună cu maică-sa. De la Fălticeni au coborît la Sfîntu Gheorghe și Brașov, apoi la București, unde maică-sa i-a cumpărat un costum nou de haine. Și-au continuat drumul la Timișoara, la Cluj, și prin Vatra Dornei au ajuns iarăși pe-aproape de Baia. Peste tot pe unde trecuseră în acea călătorie finanțată de părinții lui nu ațit cu gînduri turistice cit de studiu și prospecțiune, găsiseră pe cite ceva din familia lor și Nicolae Orac se interesase pe îndelete ce posibilități ar fi să muncească și el pe acolo. S-a hotărît în cele din urmă să lucreze la Fălticeni, mai aproape de casă, dar nu altfel decît în meseria lui și să fie plătit după categoria a doua, pe care o obținuse pînă atunci, însă cum nu i s-a oferit decît un post de primitor-distribuitoare sau cam așa ceva s-a îndreptat către Sfîntu Gheorghe, unde avea o soră, muncitoare la Fabrica de textile Oltul. A discutat cu Ioan Kôker, directorul întreprinderii Bazaltul, din rețeaua industriei locale, și-a obținut un post de electrician auto. Asta se întimpla în 1974. Tot atunci a intrat la liceu, la fără frecvență, și cu aprobarea Inspectoratului școlar județean a urmat, paralel, la seral, și școala de maștri, pe care a absolvit-o cu media 9.50. În 1979 a fost chemat la Comitetul județean de partid și i s-a propus să meargă să lucreze la întreprinderea de mașini-agregat și subsamble auto. Ca urmare a unei vizite de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, întreprinderea

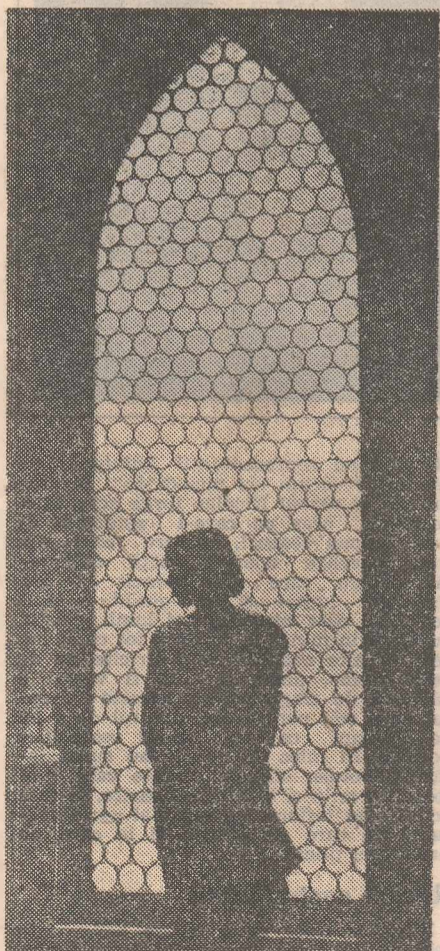
aceasta urma să se dezvolte și avea nevoie de muncitori destoinici, ca și celelalte întreprinderi care au apărut în capitala județului Covasna în ultimii 10-15 ani, în același răstimp în care orașul și-a dublat populația și s-a înnoit din temelii.

Ca muncitor specialist, la 29 de ani, Nicolae Orac a dobîndit în meseria lui o autoritate pe care nimeni nu o pune la îndoială. Nu degeaba tăia taică-său cite un vițel, pînă mai de curind, de fiecare dată cind băiatul lui se întorcea acasă. Din cită încredere i-au arătat părinții, el n-a risipit nimic. În vara anului 1981, în prima zi de concediu, Nicolae Orac a fost văzut în gara Brașovului, purta o cămașă albastră pe care era brodată o lălea și întrebat fiind unde se duce a răspuns că merge la București să dea examen de admitere la Electrotehnică. N-a reușit însă pe lista celor respinși era al doilea iar după el mai erau citeva sute. Împreună cu nevastă-sa, Maria, pe care a cunoscut-o tot la întreprinderea Bazaltul, unde lucra și ea ca muncitoare, și-a luat copiii de mină și-a plecat să-și petreacă restul vacanței într-un sat de pe Valea Mureșului, la socri, păstrîndu-și timp să dea la sfîrșit o raită și pe la ai lui, în prima capitală a Moldovei. De cind o mărturisit că i-ar plăcea să aibă acolo o casă și-o gospodărie model, așa cum a citit și a văzut că au unii, taică-său întrebă de fiecare dată ce părere mai are despre proiectul acela. Oricum, de mai multi ani un revelion și-l petrece cu colegii de întreprindere iar pe cel următor cu părinții. Iar pînă să ajungă la o limpezire și să se hotărască într-un fel, mai de preț îi pare liniștea în care poate să ajungă la o hotărîre sau alta. Despre însemnătatea acestei liniști a primit un semn, pe cind era copil, chiar de la bunicu-său, Ion. Fost soldat în primul război mondial, din tranșeele căruia se întorsesse cu citeva degete de la picioare degerate și cu un ochi stîms, citea ziarele cu ochiul celălalt și întîrziind mai ales asupra paginii externe se întreba cu o profundă nedumerire: tot se mai bat, tot se mai bat? Mai presus de orice, întrebarea asta Nicolae Orac n-ar vrea s-o lase moștenire și copiilor lui.

DUMITRU ELIADE ■

Cu miinile pe genunchi, despre vremuri și împlinire

Maistrul Vasile Vănuț nu a cerut vieții imposibilul, dimpotrivă. Cind s-a căsătorit cu Maria, bobinătoare în aceeași fabrică de aparataj a mării întreprinderi craiovene **Electropulere**, și-a dorit, ca tot omul, copii sănătoși și frumoși. Și copiii

Fotografii de
WALTER KORSCHITZKY ■

nu au întîrziat să le vină pe lume, întii Ileana, apoi Cristian. După copii, Vasile Vănuț și-a dorit o locuință mai ome-nească, să nu dea piept în piept cu copiii și cu nevasta chiar toată ziua, la orice mișcare. Ca să se poată odihni și el uneori, ca fiecare al casei, un ceas, două, întocmai cum i se odihnesc lui acum miinile pricepute și mari, pe genunchi, în vreme ce ne vorbește despre munca și viața sa. Și a avut și locuința visată, nu chiar ca și cind ar fi bătut din palme, dar oricum la timp și fără zbateri care să-l tulbure. Dar marile lui speranțe s-au împlinit mai cu seamă pe fața spinoasă a meseriei. Cum țandăra nu sare departe de trunchi, în profesie, firește, Vasile Vănuț și-a urmat tatăl, însă chiar de atunci, din 1965, a înțeles că monotonia din existența bătrînului rămîne iremediabil în urmă și nu va gusta din ea, nu pentru că nu i-ar fi priit, ci pentru că timpul însuși se rînduise în alte tipare. Această fabrică de aparataj, sub acoperșurile căreia Vasile Vănuț nu este numai un meseriaș destoinic, ci și un activist de partid apreciat și capabil să miște multe din loc, s-a îndreptat de atunci înspre orizonturi nici măcar gîndite cu numai cîțiva ani în urmă. Spre orizonturi tonice pentru conștiință. Ceea ce nu înseamnă nimic altceva decît că în fiecare om, undeva în adînc, stăruie un soi de speranțe despre a căror statură fiecare își dă seama abia atunci cind se împlinesc, pur și simplu. Și pe vremuri se urca într-o meserie, însă nu oricum. Neîndoielnic altfel decît în ziua de azi. În ceea ce-l privește, Vasile Vănuț s-a ridicat în meserie pe însăși aripa timpului său. Întii s-a ivit înaintea lui și a tovarășilor săi de muncă prilejul întîlnirii cu mașinării și instalații de tot noi, preluate din mers, pentru că altfel nici nu s-ar mai fi putut. Și nici n-ar mai fi scos-o nimeni la capăt. Apoi au început să curgă comenzile, uneori din țări de peste care auzeau pentru prima dată. Și lucrul bine făcut nu mai trebuia să-i mulțumească doar pe ei. Apoi au început să călătorească și ei, pe urma roadului muncii lor, ca să se salte și mai sus în șaua de aur a meseriei. Și rupt de acasă de un vîrtej căruia i s-a supus cu blîndețe, Vasile Vănuț a ajuns întii în Elveția, a ajuns apoi și în Germania de apus, a ajuns în sfîrșit în Italia și după fiecare călătorie s-a reîntors între ai lui mereu mai călit în credința că o meserie făcută cu toată dragostea e o valută pe care n-o doboară de pe calul cursului ei unei mie de crize economice mondiale. Și la ziare se uită de atunci altfel. Acum, cind citește ziarele, știe că durată și temeinicia nu stau în foaia de hîrtie fluturîndă la orice vînt, ci în miinile care o întind de margini, o netezesc dacă e cazul sau învelesc în ea un lucru folositor, un pachet de mîncare de pîlă, sau o pereche de pantofi pentru cîzmarul din colț. Și ce ar putea însemna asta? Desigur, nimic altceva decît adevărul că, spre deosebire de viața tatălui său, viața lui Vasile Vănuț, în chip cu totul și cu totul neprevăzută, s-a dezbrătat chiar de neprevăzută și de resemnare. Azi așa, mîine tot așa, neîncetat așa, pînă în ziua de astăzi, cind miinile mari și pricepute ale lui Vasile Vănuț, iată, pun capăt discuțiilor noastre bătîndu-se scurt de genunchii pe care s-au odihnit cam preț de un ceas. Într-adevăr, nici nu trebuia prea multe cuvinte pentru a exprima această stare a lucrurilor: în fiecare din noi, undeva în adînc, stăruie mereu un soi de speranțe despre a căror statură ne dăm seama abia atunci cind se împlinesc, pur și simplu. Și se împlinesc doar atunci cind vremurile înseși își caută împlinirea prin om, pentru om. Mai adevărat decît toate fiind că îmbătrînim de la o zi la alta și nici măcar nu ne dăm seama. Miine, poimîine, și Ileana, și Cristian vor isprăvi școala. Și va trebui să zugrăvim pentru a treia oară apartamentul pe care ne încapătînim a-l scoți încă nou, chiar așa fiind. Și cine mai știe ce altceva se va mai întimpla, ca să ne reamîntescă, într-un fel sau în altul, că timpul, într-adevăr, curge. Din 1965, cind Vasile Vănuț s-a apucat cu amîndouă miinile de meseria și viața lui de acum, a tot curs. Însă nu a curs printre degete, ce este al timpului e al timpului, oricum am răsuci lucrurile. Tar acest Vasile Vănuț, maistrul și secretar de partid al fabricii de aparataj din marea întreprindere craioveană **Electropulere**, care se plînge că îmbătrîncește și nu știe cind, încă nu a trecut de patru decenii de viață. La așa bătrînețe, tot atita necaz.

P. MIHAI ■

Treizeci de ani de stat în picioare

A fost dezertor și-a reușit să vină singur, copil fiind, dintr-o altă țară, unde fusese dus să lucreze la o uzină de avioane pentru nemți, a fost director

într-un minister, a fost țăran, președinte de sindicat, a fost grevist și-a fost la cîțiva centimetri de gloanțele care s-au tras pe Calea Victoriei de către soldații guvernului Rădescu, a fost și este un strungar cit un munte de om, puțin aplecat de umeri, cu părul vilvoi și cu o privire neliniștită. Cind îl cunoști îți întinde mina să i-o stringi pe la cot, pentru că palma și pînă la jumătatea brațului e neagră de ulei amestecat cu praf de fontă. La sfîrșitul citevora ore de povești mi-a venit să-i pun o întrebare aproape idioată prin simplitatea ei, spuneți drept, ați fost vreodată fericit? **Alexa Ilieșu** a vrut să-și treacă mina prin părul cărunt dar și-a adus aminte de uleiul strălucitor și a zîmbit, sigur că da, a răspuns el și cu l-am întrebă cind?, și el a făcut, cind?, cind am fost fericit?, ei, asta-i bună! nu-mi mai aduc aminte cind și de ce, dar țîn minte că am fost! Așa ceva nu mai auzisem niciodată, adică un om să fie sigur că a fost fericit dar să nu-și mai aducă aminte cind, dar să fie ațit de sigur de parcă l-aș fi întrebă ce-ai făcut pînă acum, și, foarte mirat, ar răspunde, ce să fac?, am trăit! La I.M.A.I.A. București, **Alexa Ilieșu** din Feldru (Bistrița-Năsăud) lucrează din anul aproape nesemnificativ 1957, cind, după un ocol pe la „chefer”, unde lucrease la caloriforele trenurilor prin Gara de Nord și după ce patru ani fusese director al Direcției aprovizionării în cadrul Ministerului Industriei Alimentare („mamă doamne, în primele zile ca director nici nu știam unde și de ce se semnez”), a început să lucreze pe un strung S3 și a rămas tot pe el, deși, cu vremea, diferite comisii tot veneau ca să constate îmbătrînirea mașinii și casarea ei. **Alexa Ilieșu** s-a opus de fiecare dată, încercînd să demonstreze că mașina încă-l ascultă și poate face minuni și comisiile l-au crezut și i-au lăsat-o, în ideea că într-o bună zi tot o va abandona. În 1967, I.M.A.I.A. București nu exista. Prin 1955 avea 80 de oameni și era un fel de atelier de reparat piese de schimb pentru fabricile de țigarete din țară. Apoi și-a diversificat profilul și a adăugat producției sale și capacele pentru sticlele de Ci-co și pe urmă s-a extins iar în această necesară producție banală, adăugîndu-și și cutiile de conserve, devenind pentru locuitorii din C.A.M. și din preajma podului Grozăvești „faps”, adică Fabrica de ambalaje și piese de schimb. **Alexa Ilieșu** cobora zilnic spre „faps” și își trăia cele 8 ore în picioare, aplecat peste universalul strungului, și anii treceau, nu se schimbau decît piesele pe care le prindea în universalul mașinii, și el, care fusese adus în București de o mătușă, servitoare pe la nu știu ce mahăr al vremii, simțea epoca pe viu și uneori chiar o înțelegea mai ales prin piesele peste care stătea aplecat.

În vara anului 1983, la intrarea în M.A.I.A. București, o mașină cu aripi mari, ca o lighioană argintie, se învîrtea în adierile aerului fierbinte și cite un muncitor își apleca buzele uscate la un robinet fixat la baza azelei instalații păsărești. O altă asemenea mașinărie, cu aripi de reactor, stătea răsturnată pe spate și aștepta să fie ridicată. În 1983, în apropierea podului Grozăvești, se produc tot felul de turbine eoliene, de scos apă, de generat curent, se produc tot felul de mașinării ciudate pentru agricultură, mașini de decoletat feciă, mașini de scos ceapă, mașini de cosit și **Alexa Ilieșu** continuă să stea în picioare lingă strungul său declarat de acte ca fiind inutil de mai mulți ani („am zis că orice-ar fi, cu el am început, cu el o inchei, să ne retragem amîndoi în aceeași zi, el mi-a mîncat zilele și cu el mi-am cîștigat piinea”), amintindu-și din cind în cind de Feldru, de casa lui care nu mai există, fiind înghițită de iarbă și de porumbiștile țăranilor. Cum de nu-și mai aduce aminte cind a fost fericit? Am luat-o pe ani. A fost rău și a fost bine. Anii seamănă între ei. Am luat-o pe oameni. Poate că unul îl aduce aminte de o clipă fericită. Și iar am ajuns la început, la tot felul de prieteni și camarazi de atelier, de pe vremea Ardealului smuls, de tot felul de copii de țăranii pierduți prin meserii și prin viață, ieșiți o clipă sau un an pe ercasta valului, căzuți iar, ajunși mari și pe urmă iar mici, cind luptători, cind țărani, cind oameni îngrijorați de familie. De la fiecare își amintea o călătorie, o bucată de piine împărțită, un somn pe jos împărțit pe un grătar de scinduri, o mansardă împărțită, cu fiecare fiind fericit o lună sau o zi, și apoi iar de la capăt, alți oameni, alte locuri și alte visuri, și fiecare bucurie i s-a stîns la picioarele celei care avea să urmeze și de multe ori în loc să continue șirul făcea loc unei nefericiri.

Alexa Ilieșu are 30 de ani de stat în picioare în fața unei mașini, de parcă ar fi stat în fața istoriei.

CORNEL NISTORESCU ■

Spre Alba Iulia, spre înfăptuirea Marii Uniri

Un război este totdeauna și pentru orice țară o mare nenorocire. Pentru un stat mic, precum era Vechia Românie înainte de 1914, o intrare într-un conflict armat putea însemna încă și mai mult: desființarea însăși a statului (din cauza așezării sale între două imperii dezlănțuite unul contra celuilalt și cu o graniță de sud total nesigură după ce rind pe rind Serbia, Turcia și Bulgaria fuseseră atrase în primul război mondial). Și de dispărarea statului român de pe harta statelor independente ale Europei, pentru români dispărarea totul pentru multă vreme. Căci el era reazemul de susținere al neamului întreg, șansa viitorului său unitar. «Vrem întregirea țării!» — scria C. Dobrogeanu-Gherea. Foarte frumos, cine n-o vrea? Dar prima, primordială și esențială condiție a acestei întregiri e existența însăși a țării pe care vrei s-o întregi. Pe de altă parte însă, România Mică nu putea, să privească indiferentă la prigonirea neamului nostru din afară de hotarele țării, prigonire ce-l amenință (și ea, n.n.) cu desființarea. Pieirea lui ar fi și pieirea noastră. Rațiunea de a fi a statului român este tocmai concentrarea în jurul său a energiilor native ale neamului spre a răspunde menirii sale, cum pe bună dreptate constatau profesorii universitari de la Universitatea bucureșteană, în octombrie 1914. În ipostaza intrării în război era așadar pericolul pierderii prezentului națiunii. În cealaltă însă, aceea a neînfrării, era o amenințare și mai gravă: pierderea viitorului ei. Românii ar fi apărut într-o atare împrejurare complici ai propriei lor deznaționalizări, renunțând la unitatea de neam și dărâmind un ideal, pe care nu-l crease generația de atunci, ci îl moștenise și n-avea dreptul să-l distrugă. «A lăsa să treacă acest moment — scria A. D. Xenopol în „Adevărul” din 15 august 1914 — unicul pe care istoria ni-l pune la îndemână, pentru a ne rotunji statul cu răschiratul nostru neam, este a ne arăta nevredniciei de a ne număra printre popoare; căci un popor trăiește doar nu numai ca să mănince de azi pe mine, ci și ca să îndeplinească un ideal pe pământ, și mai mare și mai îndreptățit ideal ca acel al poporului român e greu de întlnit pe lume». «Sint războaie pe care le faci pentru că nu se poate altfel — scria C. Banu, directorul revistei „Flacăra”, în august 1916; pentru că a nu le face este a zădărnici toate străduințele generațiilor trecute, a paraliza toate puterile de viață ale generațiilor viitoare, a nesocoti cea dintii și cea mai sfântă datorie a unui popor: mîntuirea misiunii sale istorice». Într-un interviu pe care-l dădea ziarului francez „Le Temps”, în decembrie 1914, Take Ionescu exprima aceeași idee cu o remarcabilă clarviziune: „Nici o națiune nu poate să-și dea măsura sa, nu poate să ajungă la deplina sa dezvoltare intelectuală, nu poate contribui demn la tezaurul comun al cunoștințelor și frumuseților umane fără unitate națională. Trebuie să fi trăit ca membru al unui popor dezmembrat în mai multe state pentru a cunoaște zdrobitoarea tristețe a unei astfel de existențe și cit de mult împiedică ea orice ridicare. Din această cauză, nu este unul dintre noi care, de foarte tîrziu, să nu se fi gîndit decît la un singur lucru, reunirea tuturor românilor într-un singur stat. Atîta vreme cît istoria Europei își urma cursul normal era pentru noi un simplu vis. Fiind oameni cu judecată și chiar moderati, cei mai mulți dintre noi se credeau condamnați să treacă în cealaltă lume fără a trăi clipa cînd visul național ar fi devenit o realitate. Pentru nimic în lume n-am fi provocat noi războiul mondial chiar dacă ne-ar fi adus cele mai mari satisfacții. Dar azi, cînd războiul general a fost provocat de alții, României îi este imposibil să nu sesizeze ocazia unică de a realiza ceea ce este pentru noi necesitatea însăși a existenței».

Într-adevăr, momentul era unic și nu putea fi pierdut. Și chiar de la începutul războiului mondial, România, prin guvernul I. I. C. Brătianu, a avut viziunea limpede a viitorului ei, legîndu-și soarta de grupul de puteri care prin biruința sa crea condiții favorabile realizării aspirațiilor naționale (acordul cu Rusia și prin ea cu Antanta de la 1 octombrie 1914). Și dacă au trecut aproape doi ani de la semnarea acestui acord și pînă la intrarea în război, în august 1916, faptul nu s-a datorat unei politici de „oportunism mercantilor”. N-a existat nici un moment o ezitare din partea guvernului român în a alege pe una sau pe cealaltă dintre grupările statelor beligerante, după cum erau invinse sau invingătoare, el alegînd de la început Antanta. Politica României în anii neutralității este politica unei țări mici care înainte de a se angaja a vrut să se asigure că va mai exista și a vrut să-și asigure idealul național pentru care lupta. Neutralitatea a fost o lungă perioadă de pregătire militară, de tratative diplomatice la Petrograd, Paris, Londra, Roma, dar mai ales la București, și de presiuni politice din partea ambelor tabere beligerante. Căci România avea pentru ambele o mare valoare strategică (și nu numai).

Cedant armis calamis

Toate se precipită în chip hotărîtor în vara anului 1916. Întrunirile și demonstrațiile „Federației Unioniste” încep atunci cu vigoare. Presiunile Antantei — mereu avînd Franța drept principal fac-

tor de impulsione — devin progresiv puternice, foarte puternice, ultimative. În fața unui hotărît „acum ori niciodată”, pronunțat răscăpat de toți Aliații, prin reprezentanții lor la București, guvernul român nu mai ezită cu toate că împrejurările externe nu erau favorabile unei angajări. Depășindu-se dificultățile treaptă cu treaptă, mai anevoios decît ar fi fost de așteptat, tratativele ajung în sfîrșit la capăt. La 4/17 august, se semnează la București o convenție politică ce garantează statu-quo-ul teritorial și recunoașterea de către toți mării Aliați a drepturilor României asupra tuturor teritoriilor locuite de românii din Dubla Monarhie, după o hartă acceptată de toți. Iată cîteva din articolele Convenției:

1. Rusia, Franța, Anglia și Italia garantează integritatea teritorială a României, în toată întinderea frontierelor sale actuale. 2. România se obligă să declare război și să atace Austro-Ungaria în condițiile stabilite prin Convenția Militară; România se obligă de asemenea să înceteze, de la declararea războiului, orice legături economice și orice schimb comercial, cu toți dușmanii Aliaților. 3. Rusia, Franța, Anglia și Italia recunosc României dreptul de a-și uni teritoriile aflate sub dominația monarhiei Austro-Ungare. Bucovina, Transilvania, Banatul... I. G. Duca, participant la semnarea convenției, ținea să precizeze: „[I. I. C. Brătianu] reușise să consfințească printr-un act internațional, purtînd iscăliturile celor patru mari puteri din Europa, drepturile seculare ale

Carpații. Ca și neutralitatea, intrarea în război intrunește vrea unanimă a țării, de la mase la conducători. Ca de atîtea ori în cursul zbuciumatei sale istorii, în momente de cumpănă, țara a știut să fie întregă. „Cu toate că primul război mondial a avut un caracter imperialist — arăta președintele Nicolae Ceaușescu — poporul român nu a participat la război călăuzit de intenții de cotopire și anexiune teritorială; cedînd presiunilor puterilor Antantei, cercurile conducătoare ale țării au hotărît intrarea în război alături de Anglia, Franța și Rusia, care promiteau satisfacerea dezideratelor unității noastre naționale”. În declarația de război adresată Austro-Ungariei (numai acesteia), guvernul român preciza: „...Războiul, la care ia parte mai toată Europa, pune în discuție cele mai grave probleme atîngătoare de dezvoltarea națională și de existența chiar a statelor. România, împinsă de dorința de a contribui să grăbească sfîrșitul conflictului și sub imperiul necesității de a-și salva interesele sale de rasă, se vede nevoită de a intra în luptă alături de aceia care pot să-i asigure înfăptuirea unității sale naționale”. „Noi nu am intrat în război ca niște solicitanți nepoftiți, — declara I. I. C. Brătianu, primul ministru al țării. Noi am intrat în război ca niște aliați doriți și ceruți. Noi am intrat bărbătește, atunci cînd ambasadorul Franței la Petersburg spunea: «dacă România nu intră în război se poate compromite frontul occidental». Am intrat în război

deosebit reîntorcerea în apele Germaniei a submarinului „Deutschland”: „Totul e pierdut”, declară Kaizerul. „O lovitură mortală” aprecia generalul Erich Ludendorff, șeful Cartierului general al Comandamentului suprem al armatei germane. Berhard von Bülow, fostul cancelar al Imperiului german, constata cu amărăciune: „Intrarea României în război a agravat, la rîndul său, considerabil situația”. Și aceasta, după părerea sa, numai datorită enormelor greșeli săvîrșite de autoritățile de la Budapesta și Viena prin respingerea constantă a drepturilor cerute de românii transilvăneni.

În coloanele presei germane — „Berliner Tageblatt”, „Leipziger Neueste Nachrichten”, „Kölnische Zeitung”, „Frankfurter Zeitung” și altele — România era acuzată de trădare. „Probabil că niciodată gazetele germane n-au fost aduse în situația să se manifeste atît de neobișnuit ca în această situație”, scria „The Times” din 29 august 1916. La 28 august, președintele Franței, Raymond Poincaré, telegrafia suveranului român: „În momentul cînd poporul român răspunde la apolul fraților săi oprimați și intră hotărît într-un război glorios, în care găsește realizarea aspirațiilor sale naționale, rog pe Majestatea Voastră să primească pentru sine și pentru nobila sa țară, urările cele mai cordiale ale Franței”. Ziarele franceze „Le Temps”, „Le Figaro” ș.a., purtătoarele de cuvînt ale poporului francez, susțineau cu căldură idealul unității național-statale pentru care România intrase în arenă. „Doresc să exprim Majestații Voastre marea satisfacție cu care am primit eu insumi și guvernul meu, ca și întreaga secțiune britanică, știrea intrării în război a României, îi scria regele George al V-lea al Angliei, regelui României. Sint bucuros că viteaza armată română va lupta acum umăr la umăr cu armatele Aliaților, apropiînd tot mai mult triumful mării noastre cauze și grăbind, prin aceasta, înfăptuirea aspirațiilor române”. „The Times” din 29 august comenta: „Întreaga lume trebuie să recunoască faptul că în multe, prîvințe alăturarea României este de mare importanță. La puterea militară a Aliației se adaugă o mare forță armată cu soldați bine instruiți și echipați, cu mindre tradiții de rezistență...” „Daily News”, „Daily Express”, „Morning Post”, „Daily Telegraph” ș.a. subliniau unanim avantajele economice, politice, morale și militare ce le obțineau țările Antantei prin intervenția României.

În Italia, mari manifestații de simpatie față de România s-au organizat în piețele Romei și în celelalte orașe italiene, precum și în fața ambasadelor României, Franței și Angliei. Imediat după intrarea în război, prizonierii români proveniți din armata austro-ungară, aflați în lagărele din Italia, au cerut autorităților italiene permisiunea de a pleca în România pentru a se înrola alături de frații lor în lupta pentru eliberarea Transilvaniei. Ziarele italiene publicau articole cu titluri semnificative: „Unitatea Latină”, „Marile hotare ale României”, „Aspirațiile românilor” ș.a. Premierul Paolo Boselli saluta cu căldură „națiunea soră care coboară în arenă contra vechilor noștri agresori și luptă alături de aliați pentru apărarea civilizației”. El amintea cuvintele lui Giuseppe Mazzini (asupra românilor): „Voi aparțineți unei rase nemuritoare. Voi aveți de îndeplinit o misiune de libertate și de progres”.

În Rusia entuziasmul cu care opinia publică a primit vestea intrării României în război era exprimat într-o formă sintetică de gazeta „Novoje Vremia”, care, la 29 august 1916, scria: „Glorioasă armată română nu se află pentru prima dată umăr la umăr cu armata noastră. Împreună cu noi, tinăra armată română și-a vărsat singele pentru eliberarea Bulgariei. Și de fapt încă atunci au fost puse, poate independent de conștiința clară a părților, bazele acțiunilor noastre de astăzi”. Manifestații spontane de bucurie aveau loc la Petrograd. Peste 5.000 de oameni — înaintea mulțimii aflîndu-se muncitorii din întreprinderile de dincolo de Neva — s-au îndreptat spre legația României unde cu strigăte de „Trăiască România” au salutat cobeligeranța românilor.

În Statele Unite ale Americii, din primele zile ale intrării României în război se înregistrează cereri ale românilor rezidenți în această țară pentru a se înrola ca voluntari în armata română. Într-un memoriu din 1916 se exprima convingerea că „nici o națiune n-a pornit vreodată un război din motive mai ideale, mai reale și mai umanitare decît România în 1916”. Simpatia opiniei publice americane pentru cauza unității naționale românești era larg reflectată în coloanele presei: „The Evening Star”: „Intrarea României în război schimbă raportul de forțe în favoarea Antantei”; „The Literary Digest”: „România cu o armată de 600.000 de oameni — o forță care poate fi sporită la 900.000 într-o perioadă scurtă — constituie un real câștig material și unul dintre cele mai mari avantaje pentru Antanta”.

Amurgul cade cea din urmă oară pe vechile noastre hotare ca miine, răsărînd roșu din foc și din singe, să lumineze în România Mare — scria Octavian Goga în ziua în care dorobanțul pornea către Carpați. Cedant armis calamis.

**ION BULEI, ION CALAPETEANU,
CONSTANTIN BODORAN**

neamului românesc asupra tuturor ținuturilor locuite de românii din monarhia habsburgică. Orice s-ar fi întimplat, invingătorii sau învinși, era prima dată în istoria neamului nostru cînd aceste revendicări ni se recunoșteau în chip formal. Chiar dacă o soartă vitregă ne-ar [fi] împiedicat să realizăm acum aceste afiliațiuni, prin recunoașterea Aliaților, un pas însemnat se făcea spre realizarea lor. Ele pătrundeau în conștiința universală, deveneau, de acolo unde fuseseră numai patrimoniul unui mic regat, parte integrantă din planurile viitoare de organizare ale principalelor puteri europene”.

Tot la 4/17 august se semna și o convenție militară care garantează intrarea țării în război prin acceptarea planului de operații român, a garanțiilor privind aprovizionarea cu materiale de război și a măsurilor de siguranță la granița de sud.

Prin niște călduri neobișnuite în România, în mijlocul unei mari încordări nervoase, se fac ultimele pregătiri militare și la 15/24 august armata română trece

atunci cînd reprezentanții Antantei ne spuneau: «acum ori niciodată». În ziua intrării în război Nicolae Iorga scria: „A sosit un ceas pe care-l așteptam de peste două veacuri, pentru care am trăit întreaga noastră viață națională, pentru care am muncit și am scris, am luptat și am gîndit. A sosit ceasul în care cerem și noi lumii, cinstit, cu arma în mînă, cu jertfa a tot ce avem, ceea ce alte neamuri, mai fericite, au de atîta vreme, unele fără să fi vărsat o picătură de singe pentru aceasta: dreptul de a trăi pentru noi, dreptul de a nu da nimănui ca robi rodul ostentelor noastre. În miez de noapte au sunat iarăși clopotele, sfintele clopote care simt toate durerile și bucuriile noastre, și care acum s-au înfiorat de cea mai mare speranță pe care am avut-o și la care, cu orice preț ținem...”

Reacții contradictorii

Reacțiile celor două tabere beligerante față de hotărîrea guvernului de la București au fost diametral opuse. La Berlin, știrea angajării României a sosit tocmai în ziua cînd se sărbătorea cu un fast

Flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Ileana
Predescu:

„Intru
în poveste
ca și când
totul ar fi
adevărat”

Fotografie de
PAUL AGARICI

Spre locuința actriței Ileana Predescu mi-am purtat pașii, zilele trecute, cu simțul vinovăției depline. Nu o cunoșteam. Deci nu știam în ce măsură interviul meu cu Rauțchi a nemulțumit-o deoarece cu acel prilej comisem o mare impolitete. Uitasem să menționez, măcar în treacăt, că în „Scaunele” Ileana Predescu a fost marea parteneră a lui Rauțchi. Niciodată spectacolul acela nu va putea fi judecat decât în tandem, din simplul motiv că au fost numai două personaje. În plus, soțul Ileanăi Predescu, regizorul George Rafael, montase spectacolul și tot el îl adusese la rampă pe cei doi mari actori. Deci, nu o greșeală, ci două. Sun. Imi deschide larg ușa cunoscuta actriță, cu un gest de căldă și afectuoasă primire.

— Sărut mina, stimate Ileana Predescu. Sînt Dan Birlădeanu de la revista Flacăra și mi-am permis să bat la ușa dumneavoastră pentru a vă ruga să-mi acordați un interviu.

— N-am nimic împotriva, numai că în această săptămână nu pot, avînd spectacole, chiar și cîte două, zilnic. Apoi, este și ziua mea de naștere și...

— La mulți ani, sănătate și mai ales roluri pe măsura talentului pe care îl aveți. Vă propun să ne vedem peste 10 zile.

— De acord.

Ileana Predescu ocupă un apartament spațios pe strada Tudor Arghezi, apartament plasat, parcă, la răscrucea celor două săli ale Teatrului Bulandra, așa încît mersul la teatru, pe orice timp, nu poate fi decât un exercițiu de înviorare înaintea reprezentației. Discutăm într-un living spațios, eu făcîndu-mi loc pentru carnet pe un birou unde domnește dezordinea organizată, iar marea artistă lîngă geam, într-un fotoliu stil. Răspunde rar și precis scîteliilor mele.

— Înainte de orice vă rog să-mi lertăți nepermisa greșeală pe care am făcut-o în interviul cu Rauțchi.

— Nu vă faceți probleme. Nu mă supăr prea ușor, cu toate că pe undeva așteptam un telefon. Pe marea mea partener de altădată nu l-am văzut de mult. Ce face?

— Rău. Dar pentru că „Scaunele” au însemnat și succesul Ileanăi Predescu, răsărînd puțin tipicul unui interviu, vă invit la niște amintiri.

— Rauțchi a fost un partener formidabil. Datorită felului deosebit de a juca, spectacolul creștea după primele replici. Iubeam deopotrivă piesa. După fiecare reprezentație ne bucuram ca niște copii. În nopțile de după spectacol nu puteam să dorm. Cele peste 200 apariții scenice au însemnat tot atitea nopți nedormite. Dar ce contau nopțile fără somn față de marile noastre satisfacții. Soțul meu, care a regizat acel minunat spectacol, a avut fantastică idee de a crea un cuplu etanș.

— Cu voia dumneavoastră, să dăm puțin anii înapoi pentru a-mi spune de unde pasiunea pentru teatru?

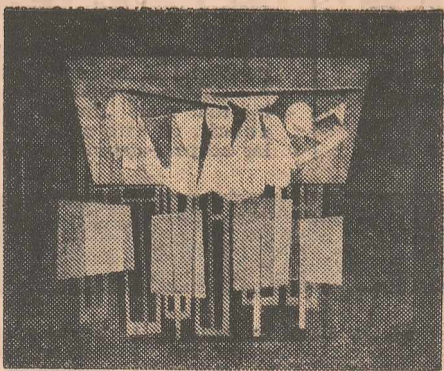
— Am pronunțat eu cuvîntul pasiune? Aflați că întîlnirea mea cu teatrul se numește întîmplare.

— De necrezut. Cum adică, marea artistă a zilelor noastre, care cu siguranță a intrat în istoria teatrului românesc pe ușa cea mare, a venit la teatru din întîmplare? Poate am auzit greșit.

— Nu, așa a fost. Și vă spun că, la început, drumul meu nu a fost totdeauna presărat cu trandafiri.

— Deci...

— Cu toate că sînt bucureșteancă, din diverse motive familiale am venit să dau examen la fel ca și carabinieri lui Offenbach, care sosesc totdeauna după terminarea ostilităților. Toate facultățile își încheiaseră socotelile, afară de Institutul de teatru și A.S.E. Am dat examen la ambele institute și, bineînțeles, am intrat. Eram puțin dezorientată. Nu știam exact ce să fac. Prin liceu, teatrul mă preocupă numai în măsura în care puteam să chiulesc de la ore. Aveam ceva inclinații, dar de lubit nu-l iubeam. Viața a vrut ca acum să stați de vorbă cu o actriță și nu cu o contabilă de întreprindere. Totul a fost deci o pură întîmplare.

Iubirea de frumos

Drumul poeziei

Poesia nu poate face abstracție de drumul istoriei al cunoașterii care este unul către ființa interioară către cele mai tînice adîncuri ale firii.

Lucrăm în ființa Logosului asupra sufletului nostru și al tuturor cu acele unelte rafinate care sînt lacrimile iubirii acele ancure de foc ce străbat catapetesmele despărțitoare dintre izvor și riu dintre origine și revărsare.

Imi spun mereu acest adevăr al poeziei noastre românești anume că se poate vorbi de o creștere de sondare mai în adîncuri pe de-o

— Cine v-a fost profesor?

— Am avut mai mulți. În anul I pe Aurel Ghițescu, în următorul pe Gh. Storin, iar din anul III pe Al. Finți.

— Vorbiți-mi, vă rog, despre profesorii dumneavoastră.

— Vedeți, eu am avut o evoluție, în anii studenției, plină de meandre. Aurel Ghițescu nu a reprezentat nimic pentru mine, dar nici eu pentru el. Dacă am început să joc din primul an, acest lucru îl datorez studenților de la regie care pur și simplu s-au îndrăgostit de mine, distribuindu-mă în rolul doicii din „Romeo și Julieta”. Ca profesor, pe Storin l-am iubit, dar nu l-am adulat. De la el nu am învățat prea multe.

— Vai, vorbiți cu păcat. Imi stăruie în memorie marile lui creații.

— Să fim bine înțeleși, eu vorbesc de profesorul Gh. Storin nu de marele actor Gh. Storin. Apoi, nu știu din ce motive soarta mea a fost hotărîtă în cancelarie, aducîndu-mi-se la cunoștință că din anul III voi fi eleva profesorului Finți.

— Și?

— Profesorul beneficia de acoperire în aur, în sensul că avea un deosebit dar de a se apropia sufleteste de fiecare student. La început Finți nu m-a agreat. Zicea că am ceva morbid în joc. Nu credea în talentul meu. Cînd am fost distribuită — la institut — în „Zoja” s-a opus. Dar din clipa în care a început să lucreze cu mine (n-am mai fost morbidă), punea atîta pasiune încît mă molipsea și mă punea într-o asemenea tensiune, încît eram capabilă să rămîn pe scenă ore în șir.

— Din cite știu ați avut șansa s-o cunoașteți și să jucați alături de Lucia Sturdza Bulandra. Vă rog să evocați ceva din marea ei figură. A detur-nat, cumva, destinul artistic al Ileanăi Predescu?

— Cînd eram în anul II, făceam figurație la „Municipal”. Atunci m-a cunoscut Beate Fredanov. Într-o zi m-a luat de mină și m-am trezit în biroul Doamnei. Iată un autentic talent, i-a spus Beate. De fapt, Beate mă văzuse într-un singur rol de două vorbe.

— De unde se vede că în meseria dumneavoastră, cantitatea vorbelor contează mai puțin. O țin minte pe Olga Tudorache din tot ce a făcut pînă acum. Este magnifică. Sînt însă obsedat de o replică, un cuvînt pe care l-a spus, cîndva, la Mic, într-o piesă de Shaw: „Salut”. Ați. Dar în acest cuvînt artista inclusese tot destinul personajului, toată durerea lui.

— De la Doamna Bulandra am învățat pasiunea și dăruirea pentru meserie, dar mai ales seriozitatea. Că stătea toată ziua în teatru este un lucru cunoscut, dar cum ne boscorodea pentru orice greșeală. Nu admitea nici un rabat artei. În schimb, ni-meni, în afară de dumnezei, nu avea voie să ne critice. Să nu mai vorbesc de puterea ei de sacrificiu. Atunci cînd am întîlnit-o, era la o anumită vîrstă și, firese, problemele de sănătate se puneau zilnic. Mi-amintesc că atunci cînd juca în „Vasa Jelesnova”, avea mari probleme cu circulația sîngelui, mai ales la membrele inferioare. Își făcea novocaină. Dar picioarele nu prea și le simțea. Înainte de a intra în scenă le bătea de podea, doar, doar o să le simtă. Cînd intra în scenă parcă avea alte picioare. Mersul ei era drept, nimeni din sală nu putea bănui ce chinuri o torturau.

— Probabil că seriozitatea și dragostea

(Continuare în pag. 15)

DAN BIRLADEANU

Desene pe asfalt

Glossă la Sadoveanu

...Să ne imaginăm o capsulă a Timpului — recipient îngropat spre a conțina pentru viitorime dovezi de viață materială și spirituală — și să ne mai închipuim că n-am umple-o cu nimic altceva decît cu suta de cărți iscalite de Sadoveanu. Sînt sigur că omul de dincolo de vreme, căruia îi va fi dat să citească opera sadoveniană, va dobindi (dacă nu ar dispune de alte mijloace de recepție) o viziune totalitar-autentică despre țara aceasta gospodărită în jurul Carpaților, despre cei ce o locuiesc și despre viața lor necunoscută odihna. Opera sadoveniană, adevărat fenomen natural comparabil cu ploile fertile și cu lespezile netezite de Lună, poate, ea singură, să se constituie într-o dovadă supremă despre români și România, dar înainte de a le vorbi urmașilor urmașilor noștri ea dialoghează cu noi, contemporanii centenarului. Iată o existență centenară (doar centenară) înglobînd memoria milenilor trecute și luminînd misterios milenii ce se vor petrece fără noi. Nu însă fără el, scriitorul instalat la masa de lucru ca un voievod în jeț de domnie, purtător de cuvînt al norodului, cu nume, denumind — adevărat simbol generic — o întreagă obște de „ofensați” ai vieții. Bogat ca un finut cu fabuloase delte și cu peșteri vibrînd de viscole primordiale, Sadoveanu a făcut din neasemuit de gingașă-i pană un buzdugan neiertător, în stare să facă dreptate. Fotografii ce-l fulgerau, la senectute, cu sculele lor ne înfățișau imagini ca ale nevăzutei fețe a Selenei. Trumoasa lui frunte ni se proiecta ca o hartă a navigatorilor vechimii. Obrazul părea perete de peșteră decorată în lăuntru ei cu zugrăveli de singe.

Era de mult îngropat în aurările legendei cînd moartea l-a tras dintre cei vii încredințîndu-l nemuririi. Ne-am deprins să-l vedem mai ales bucuriile și trufiile, dar amarul, se știe, nu l-a ocilit. Echipa ale „justiției” legionare se întreceau să-l condamne la moarte, iar în piețe i-au fost arse cărțile. Rug de cărți: rug de petale de crin, carne de măr sfi-rînd la cîna barbarilor. El știa să aștepte și știa să învingă și n-a fost altfel.

L-am văzut cu ochiul liber (ori mi se pare că l-am văzut), i-am auzit glasul incomparabil, i-am privit ochii de un albastru acvatic și am înțeles, urmărindu-l, că fusese eminescian lutul ce l-a născut, că avea vorbirea lui Neculce și calligrafia lui Dosoftei, că în el își învechea lemnul sfînt un fel de han al marilor bărbai ai Moldovei. Energie și în același timp drapat în melancolii secrete, „bătrîn” sublim rostindu-se cu grai de adolescent. Așa l-am văzut și așa îl invocăm într-acest sfîrșit de veac pe acest Noe dulgherîndu-și arca lui închipuță din coapse de vioară.

Cum să vorbești în numai cîteva rînduri despre Sadoveanu cînd autorii de dicționare sînt striviți de numele lui — grea pisanie de mănăstire — și cînd opera lui e un lexicon fericit fognind de vieți fără număr. Cum sînt Carpații, lexicoane de zimbri și fagi, și cum e Dunărea, de pești și corăbii îngropate...

Un sinonim al mindriei noastre naționale — Sadoveanu.

O dimensiune a spiritualității românești.

Un nume care e o literatură.

GHEORGHE TOMOZEI

Noua frontieră

a sufletului uman

Stare de veghe

Acea față neagră
de pe norii albi,
nu este umbra unui vulture
cum crezi, ci umbra unei
rădăcini de stejar
pe un nor alb

NICHITA STANESCU

parte asimilînd știind limpede pînă unde au ajuns înaintașii și pe ce căi se poate merge mai departe prin acel efort personal al sondării spiritului pe calea trăirii și iubirii cunoșcătoare și jertfitoare.

Am recitit zilele acestea ultimele poezii ale lui Vasile Voiculescu tipărite de Biblioteca pentru toți în două volume o ediție critică admirabilă datorată specialistului în Voiculescu Liviu Grăsoiu. De la aceste poeme de la acest Horeb interior trebuie mers mai departe ca și de la Corăbiile de cenușă care cuprind ultimele poeme ale lui Blaga.

Ne apropiem de centenarul Voiculescu și poate ar trebui mai din vreme să începem să ne apropiem de această moștenire față de care pînă acum s-a făcut atît de puțin.

IOAN ALEXANDRU

Spectacol eveniment

Ritorna vincitor

„Întoarce-te învingător!”, această celebră poruncă adresată generalului Radames, s-a potrivit, cum nu se putea mai bine, dirijorului Cristian Mandeal care, recent, prin felul în care a condus opera *Aida*, de Verdi, la Opera Română din București, a arătat nu numai excepționalele sale calități de șef de orchestră, dar și ce ar putea însemna aportul unui asemenea muzician pentru toate compartimentele artistice ale instituției, în speță începând cu instrumentiștii și terminând cu balerina. Imperativul acesta de a se întoarce învingător pe ușa din față a teatrului liric bucureștean, după ce, fot de aici plecase discret în urmă cu câțiva ani, acest îndemn n-a venit din exterior, ci din revolta, justificată, a puternicii sale personalități artistice, a talentului său. Un scurt istoric al carierei sale dirijorale, ne arată că tânărul Cristian Mandeal după ce absolvise, strălucit, Conservatorul bucureștean, a fost încadrat — în lipsa unui alt post corespunzător — în calitate de pianist-corepetitor la compartimentul de balet al Operei Române. A lucra în această funcție nu este cu nimic degradant, căci tocmai aici se învață meseria de dirijor, dar condiția principală este ca după o perioadă de practică să pășești, totuși, pe drumul pentru care te-ai pregătit. Astfel, după doi ani a solicitat să i se permită dirijarea unui spectacol de balet, la care el corepetase; să i se acorde, măcar, câteva repetiții, chiar dacă nu i se poate încredința conducerea spectacolului. Răspunsul fostei direcții, tăgănat și — probabil, influențat de „referințele” dirijorilor teatrului, a fost conceput astfel, încât, după câteva luni, Cristian Mandeal a părăsit instituția... Cu această cariera lui Mandeal s-a derulat vertiginos, arătând că muzicienii din provincie au știut să găsească aurul pe care cei din Capitală îl refuzaseră. Și, iată-l pe Cristian Mandeal dirijind *AIDA*, în București la același pupitru pe care și l-a dorit, cu o sală arhiplină de un public emoționat care, pe tot parcursul operei l-a ovaționat îndelung, fapt rar întâlnit la Operă.

Meritul lui Mandeal, constă — în primul rând — în înțelegerea faptului că *AIDA*, prima dramă muzicală italiană, cuprinde o dualitate de necontestat între elementele vechiului stil al *belcanto*-ului și folosirea noilor componente ale dramei muzicale. Înțelegerea de către dirijor a acestei dualități, exprimate viu, în *AIDA*, este esențială, dar transpunerea acestei logici de creație, în practica de spectacol, devine cu totul anevoioasă. Într-adevăr, nu este deloc simplu să treci de la o largă cantabilitate, la desfășurări conflictuale de un mare dramatism, nu este la îndemina oricui, a transforma un colectiv numeros de instrumentiști, de la orchestra de acompaniament, pînă la tipul de orchestră simfonică! Și, Mandeal a știut să manevreze aceste treceri, cu o deplină abilitate profesională, fără brutalitate, chiar firesc... Ne-a încântat, apoi, felul în care dirijorul a știut să pășească peste cele trei pietre de încercare ale operei: momentele de descoperire vocal-instrumentală, omogenizarea orchestrei și a baletului din actele I și II, precum și concepția, ca și realizarea „triumfalului”.

Spațiul nu ne îngăduie continuarea analizei dirijorale, a gesticii precise, a independenței totale a miinilor, stînga fiind cînd gîngășă, cînd poruncitoare; vom conchide, deci, că prestația acestui mare dirijor, care este Cristian Mandeal, a constituit pentru Opera Română din București o imensă experiență, iar nouă, ni s-a relevat, după o îndelungată perioadă, că direcțiunea acestei instituții este condusă, astăzi, de oameni care s-au hotărît să-și exercite funcțiile de directori, lăsînd porțile deschise tuturor talentelor. În această lumină, vom arăta că în același spectacol au avut loc două debuturi convingătoare: *Lucia Tibuleac* în *Aida* și *Veronica Gîrbu* în rolul lui Amneris. Protagonistele serii au dovedit certe calități vocale și scenice pentru rolurile respective, unele dintre cele mai dificile, după cum se știe, din întreaga literatură operistică; o mai îndelungată experiență, le va asigura, sintem convinși, succese temeinice, deoarece, repetăm, în *Aida* și Amneris nu poate cînta decît solista care manifestă înzestrări cu totul deosebite; și, cele două artiste posedă harul. Confirmarea valorii și a posibilităților sale muzicale-actoricești ne-a adus-o *Nicolae Urziceanu*, care în rolul regelui Amonasro a realizat o creație memorabilă. Alături de cei suscitați, *Ludovic Spiess* (*Radames*), *Nicolae Florei* (*Ramfis*) și *Dan Zancu* (*Faraonul*), au completat distribuția unui spectacol-eveniment.

Un ultim cuvînt despre harpista *Ileana Pitea*, flautista *Maria Simion*, oboistul *Edi Guți*, clarinetistul *Ion Ciortan* și trompetistul *Viorel Murgu*, instrumentiști care s-au detașat prin intervențiile lor solistice, de ceilalți buni colegi din orchestra Operei Române, lingă care am ascultat și fanfara Școlii militare de muzică, dirijată de căpitanul *Adrian Ionescu*.

Pentru asemenea manifestări de cultură, un sincer *Bra- vos!* primei instituții lirice a țării.

CLAUDIU NEGULESCU

POEZIE

Scismul minor

Un romantic, temperindu-și exaltările prin autodisciplina ironiei, este Florin Mugur. Cu-treierat de aceleași neliniști dezarticulate, de stridențe atent regizate — supape terapeutice ale unei cronice melancoliei („mă întreb unde sînt marile mării / din munți / ale juneții mele / cînd se umpleau vîile de răgete / și de risul cu lacrimi al înșelaților / și mă întreb de ce-am im-bătrînit / și scot din pâlărie ie-puri morți / ... / Și totuși / pot pentru ca să zic / dar însă // Săriți că dau mitocanii!” — (Spectacol), ultimul său volum de poezie, *Viața obligatorie* (Albatros, 1983) cizelează, cu liniște de orfevrul, volutele unei sensibilități în permanentă alertă.

Tremurul („Unde ești tremure, împăratule, nevrednicule?”) este starea de a fi a poetului — reactivitate infinitesimală, nespectaculoasă, ritmînd febril pulsul poeziei. El este garanția a echilibrului vital („M-a părăsit tremurul, tremurul / Era un film, erau un milion de pulsații săra-ce / și o lumină în spatele lor // și la ce mai servește lumina / cînd nimic nu mai tremură-n fața ei, cînd / ecranul e alb”), el e o formă de adaptare la existență („el era cortul de argint al fricii mele / el era semnul refu-zului meu / paralizia mea par-tială, / parțiala mea demnită” — *Retragere*), el poate fi sen-zuală percepție cosmică („Cercul tremură excitat / de picioarele goale / ale florilor” — *Solitu-dini*).

În momentul de față, poezia lui Florin Mugur pare să fi pără-sit noțiunea, poetizarea ei, poetizarea crizei de cunoaștere, pentru o poezie care „umple” contururile unui tablou deja schițat. Modalitatea sa poetică pare că fie o „auscultare” minu-țioasă a versului, din care extrage uneori purități de haiku: „o liniște religioasă ia în palmă păsările una cîte una / și le dă nume” — *Grădina*; „era atît de cald și atîta de liniște / că se auzea cum cade părul blond al băieților / în frizerii” — *Viața obligatorie*. O febrilitate de hipersensibil ridică înspre acut temperatura percepției. Frumuse-țea îi provoacă nu exataz, ci, paradoxal, angoasă: („Dar el, dar mirosul crinilor e fascinant / dar el vrea să facă ceva și chiar face / nu șovăie, lucrează / el și se-așează pe față / și-ți umple gura cu buzele și limbile lui do-minatoare / el îți pune genun-chiul în piept / și se-ndeasă în tine / plîndîndul, nevinovatul miros al crinilor...” — *Un timp integru*). Tot un refuz al contactului nemijlocit cu frumusețea este și alungarea fascinației fe-minității în două toastaze mar-ginale și, prin aceasta, suborta-bile: fata, proiectul nuber al femeii („din viitor, fantoma dulce a sinilor ei / tîind scurt” — *Viața obligatorie*) sau, dimnotri-vă, anti-iubita, Jeanette („O femeie aroape bătrînă, sinură pe mabul mării [...] Sfiala furioasă, sfiala aroape animalică, sfiala / cu care se retrăgeau una din fața celeilalte / ochi în ochi / respîndîndu-se” — *Jeanette IV*). În chin simetric, bestiarul din ciclul *Balaurul*, prostul și furnica vadește eforturi de reabilitare a uritului, a răului, de convertire a lor în forme suportabile („Dumneavoastră, distinsă dom-

nișoară, vă e cu adevărat anti-patic balaurul?” — *Fragmente despre balaur*). *Farmacia borgia* e un „imn viperei”, în sonorități parodice arhaice: „ca nu poate fi plictisitoare / ea are șapte limbi, șapte dinți verzi / ea e rapidă / un verde foc de pistol / în inima beznei / ... / În punga ei cu venin / moartea zăngăne vesel / ca un bănuț de aur / / Simpatie, vi-pero”. Tapul e o „sinucidere ves-elă” (*Un țap*), capetele balaurului sînt „Fragile, numai piele și os, ochii balaurului / sînt albaștri ca marea” (*Fragmente despre balaur*).

În poezia lui Florin Mugur, grotescul, absurdul, ironia luînd „à rebours” adevărul afectelor funcționează ca surdina disimu-latorie. O sensibilitate de tip ba-covian diluează în falset incan-descența trăirii. O poezie ce re-fuză seismul major și a cărei emblemă pot fi aceste patru ver-suri atinse de aerul perfecțiunii: „Primăvara, un ultim ho-hot de ris / o tufă de liliac în care se deschid o mie de rîni delicate / Primăvara, o gaură în inimă / și deasupra fumul mic al ironiei” (*Limpede*).

TANIA RADU

FOLCLOR

Fabuloasele

noastre țesături

Un veritabil eveniment în cîmpul valorificării artelor et-nografice, al artelor țărănești, mai bine zis, ne-a dăruit în aceste zile Muzeul satului, sub auspiciile celei de-a IV-a ediții a Festivalului național „Cîntarea României”. Reunite sub ge-neric „Zilele creației popu-lare contemporane — arta tex-tilelor”, o amplă suită de ma-nifestări, avînd ca pivot două splendide expoziții de țesături, au fost în măsură să ne ofere, o spunem fără să șovăim, puncte noi de plecare în reevaluarea unor comori, dovedind maturi-tatea cercetării noastre în acest domeniu și punînd în vedere încă o dată rezervele de inedit, de neștiut, ale onora dintre cele mai expresive piese din crea-ția artistică a românilor.

Cunoști o țară, spunea cineva, pornind de la oamenii, de la peisaje sau de la operele de ar-tă. Comunitățile umane, re-marcarea același, sînt inconfunda-bile prin chipul cum folosesc natura, cum lucrează asupra ei, ca și prin chipul cum își gin-desc natura intimă, revelînd-o prin faptul de artă. Chipul cum e gîndit peisajul se exprimă adesea, cu maximă expresivi-tate, în țesăturile populare, în scoarțe, covoare, tapiserii, veș-minte etc., cele mai importan-te muzee de arte decorative ori etnografice ale lumii rezervîndu-le un loc deosebit de im-por-tant. Contemplînd aceste țesături realizezi, poate mai pregnant decît atunci cînd con-templi alte produse ale imagi-nației populare, că valoarea unor astfel de opere depășește, cum e și firesc, decorativul, că un covor sau o tapiserie se pot substitui cu precizie geografiei reale a unei țări, exprimînd-o în mod fericit.

Ne-a orbit, în pavilionul ex-ponțional al Muzeului satului, o explozie de culori, ne-au orbit mai ales „florile” (termen generic, cu care meșterul popu-lar acoperă deseori și motivele

geometrice, zoomorfe, antropo-morfe) ce împodobesc ile și ștergarele, fețele de masă și de perne, lăicerele și batistele de ginere, chindeele și tolurile, traistele și desagii, cergile, scoarțele și covoarele. Se con-struia treptat, sub ochii noștri, nu un univers „floral”, ci o mi-tologie cu flori ce devin senfi-mente, cu tonuri care capătă prestigii de personaje lirice, ac-ționînd după un epos aparte, intuit și destăinuit de artist. Este — ni s-a părut — o filtra-re a eposului colindelor, a can-didului lerui-ler din noprihăni-tele zăpezi ale începuturilor, este eposul cîntecului popular de dragoste, cu invocarea flo-rilor ca mesager, martor, sim-bol. Dar cine a ales primul floa-rea, sau „foaia verde”, făcînd-o simbol sau destăinuire a peisaj-ului și a duhului acestor locuri? Autorul cîntecelor din capul vremii, ale căror petale s-au dezghiocat și-au zburat prin vînturi, sau cel ce-a luat floarea și-a imprimat-o pe o materie mai puțin efemeră? Oricum, spun ferventul faptului etnografic, dacă folclorul lite-rar ne-ar lipsi, al putea deduce principalele lui motive chiar și numai din cercetarea unei țesături românești cum e scoarța, care are — ea singură! — capacitatea de a sintetiza în-tregul nostru univers mitologic și, într-un fel, de a-l abstrac-tiza.

Nu știm, desigur, ca să ne referim la scoarța, cit de recent sau de timpuriu a apărut aceasta în creația noastră populară, dar succesiunea unor motive — dru-mul de la un nefigurativ arhaic spre un figurativ evasigenerali-zat — ca și frecvența și largă răspîndire a unor motive — pomul vieții, roata, bradul etc. — fac din ea un mare și fas-tuos spectacol de artă romă-nească, o sinteză a calităților sale plastice și cromatice, un document al unității sale stilis-tice pe întreaga arie națională cu izvoare în vremi imemorale. Oprindu-ne deci fie și numai aici, la scoarțe și la covoare, pășînd în cîmpul acestei fan-tastice geografii a țesăturilor noastre, vom observa că el, acest cîmp („cîmp” fiind chiar cuvîntul tehnic popular ce numește spațiul artistic al scoar-ței, spațiul cuprins sau necu-prins în chenar), definește cu o rară expresivitate chiar peisajul nostru, văzut geografic, dar și în timp. Cîmpul scoarței muntenesci, de pildă, n-are chenar, acesta este nelimitat vizual, ca și Cîmpia Română, în schimb este tixit cu motive vesele, viu colorate, care par a sugera, după unii cercetători, arhetipul scoarței românești; motive savant demarcate și care ferăstruiesc cîmpul scoar-ței așa cum apele ferăstruiesc cîmpia munteană, ele fiind eloc-vent numite, în limbaj popu-lar, „unda apei”. Vom recu-noaște astfel de motive pe străvechea noastră ceramică, provenită din săpăturile arheo-logice, ceea ce înseamnă că aceeași populație a locuit pe a-cest pămînt încă din neolitic.

Ne-am risipit în considerații generale (și cite altele n-ar mai fi de făcut pe marginea acestei expoziții alcătuite de niște oameni care știu, iată, să ne ofere nu numai niște piese frumoase, ci înainte de toate niște semnificații!), uitînd să punctăm un amănunt impor-tant. Și anume acela că, în aceste zile, Muzeul satului, con-form unei mai vechi tradiții, i-a invitat în generoasa sa in-cintă pe cîțiva dintre meșterii și meșterițele care perpetuează

CAP LIMPEDE

Îți trebuie o bună me-morie ca să îți mînte spectacolele de pe litoral. (De aceea, ne cerem scu-ze dacă le-am trecut pe unele cu vederea). După unii ele nici nu trebuie ținute mînt; e necesar să fie uitate cît mai repe-de. Pentru că fac parte din categoria spectacole-lor de agrement, de di-vertisment, a spectacole-lor care trebuie consu-mate ca răcoritoare de la țicete. Nu împărtășim acest punct de vedere. O atenție privire asupra a-cestor spectacole ne oferă argumente pentru o mai bună ținere de mînt.

■ O vedetă: Stela Po-pescu. La Eforie Sud, într-un teatru de vară asaltat de ciori și pescăruși, pe o vreme cu vînt de furtună, s-a desfășurat la 1 iulie unul din specta-colele de turneu „Stela, stelele și... Boema”. Spec-tacol cu defect de adap-tare la condițiile de tur-neu, dar cu o Stela Po-

pescu în mare vervă la cuplet și cu un Alexandru Arșinel în mare formă ca partener. Text bun sem-nat de Mihai Maximilian, text fin, ironic, cu poe-zie și candoare, dozat ca la farmacie pentru spec-tacolele de agrement și pentru strunele sensibile ale oamenilor la faptele mărunte ale vieții, la de-reglările de comporta-ment etc. Cei doi actori de revistă au jucat — cu poftă, cu excepțională dă-ruire, cu forță de convin-gere. Demn de stimă pro-fesionalismul și dăruirea lor pe scenă chiar în con-dițiile vitrege și de eco-nomie ale unui turneu. Am remarcat absența de pe scenă a lui Horia Mo-culescu și a Anei Maria Moculescu, anunțați în afiș și în programul de sală, dar spectacolul a funcționat perfect și fără ei! Atragem însă atenția că orice absență de pe afiș, cînd biletele se vind cu 22 de lei, aduce după sine o aspră penalizare

din partea publicului. Luigi Ionescu a cîntat profesionist dar funcțio-nărește. Acvilina Severin s-a descurcat superficial și fals. Orchestra a sunat unecri plin, rotund, al-teori birocratic. Trupa de balet, redusă, și-a desfășurat programul cu grijă.

Pe litoral

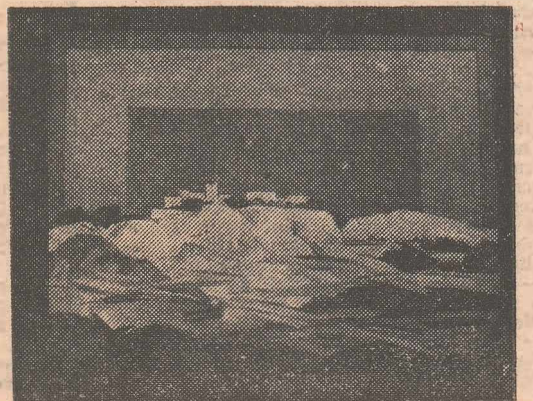
cu economie și cu multe, multe zimbete. Regizorul spectacolului Bițu Fălti-ceneanu, nu s-a văzut. Dar dacă e să ne întrebăm ce am reținut din acest spectacol ne va fi foarte greu să va răspun-dem. Pentru că acesta este defectul spectacole-lor aglomerate din sche-ciuiri și cuplete care nu se leagă între ele decît prin lipsă de imaginație și reprize anonime de orchestră.

■ Cu cercul la Saturn. Sub o cupolă de circ im-provizată ca în vremea copilăriei la marginea stațiunii Saturn, am re-trăit emoțiile cercului no-mad. Un circ cu lei, tigri, pantere, foci, cai, ciini, un circ cu prestidigitatori și iluzionști, acrobați, sal-timbanci, trapeziști, clovni și dresori care nu se află printre cei dinții din lume dar lucrează in-totdeauna cu profesio-nism. Reprezentanți ai circurilor din Moscova, Sofia, Budapesta, Varșo-via, Cairo, Milano se află la Saturn într-o splendi-dă confrerie și într-un program bogat, plin de suspans și de hohote de ris, de bun gust și de an-tren. De remarcat dresu-rile de ciini și de foci, programul la trapez al Adrianei Aldezi, dresurile de lei ale lui Spasov, programul de acrobație excentrică a trupei Ma-levolti sau programul de-sușiat de acrobație cu fotoliile de recuzită ale

trupei maghiare Ocsal. Spectacolele de circ sub cupola de pinză se urmă-resc în stațiunea Saturn cu arenele arhipline. Semn că cercul rămîne una din atracțiile de agre-ment ale litoralului. Cir-cul nu lucrează cu im-provizată. În asta constă seriozitatea programelor sale chiar în condiții de

turneu. De fapt, adevăra-ta stare a cercului e aceea de turneu!

■ Dar criteriile? În seara zilei de 3 iulie, la teatrul de vară din Ma-maia a fost prezentat spectacolul *Melodii lito-ral '83*. Pe afișul repre-zentanției — citeva nume cunoscute sau chiar bine-

spre noi străvechea artă a țesăturilor, făcând ca memoria produsului autentic și rafinat să nu se piardă. Numele lor sînt Vasilica Bucos din Stănilești Vasluiului, Marioara Chiru din Luncavița Tulcei, Maria Hanzu din Gura Riului, sat între Tara Oltului și Mărginimea Sibiului, Gheorghita Măleanu din Bărbătești Vilcei, Alexandrina Mloc din satul bănățean Ohaba-Forgaci, Floarea Nan din Runcu Mare, loc din celebra zonă a Pădurenilor Hunedoarei, Ileana Nicolaica din Frătăuții Noi ai Sucevei, Constantin Nițu din Cornățelei Oltului, Maria Spiridon din Avrigul Sibiului, Maria Sulger din Osica de Sus, județul Olt, Irina Ștef din Săpînța, Cimitirului vesel al Maramureșului, Maria Tanca din Mureșeni Birgăului, Maria Vetian din Serbenii Mureșului. Nume intrate de mult în manualul de artă, meșteșug și meșteri care, sub ochii noștri, produc miracolul viu al trecerii peisajului și a sufletului românilor în capodopere de har și mireasmă. Le mulțumim. Și le mulțumim, în același timp, organizatorilor expoziției pentru festivalul de artă la care ne-au invitat.

ILIE PURCARU

Un film experimental

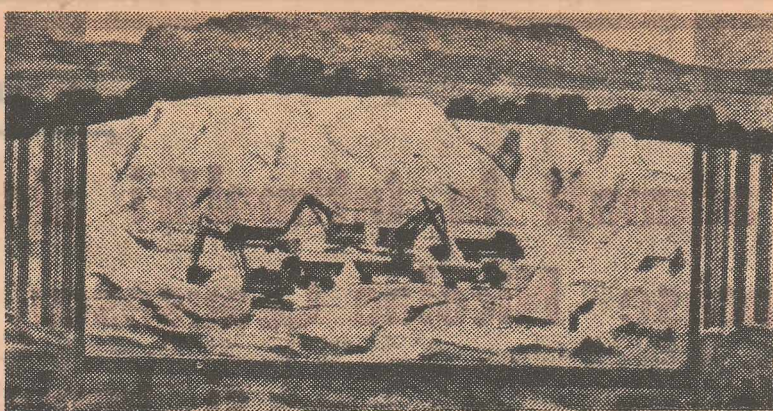
În „OMUL ȘI UMBRA” — filmul scris și regizat de către **Luian Mihu** — „umbra (omul fiind un maistrul strungar, interpretat cu mult aplomb de **Gheorghe Cozoric**) este, evident, ALCOOLUL.

Prin însăși natura sa, un film despre alcool și alcoolici, despre alcoolism (această boală, acest viciu, acest prăpăd care face ravagii în sănătatea și starea socială a mii și mii de oameni de pe întreg mapamondul), un astfel de film, repet, este pîndit de didacticism; de factorul moralizator.

Pentru a se încadra totuși în spațiul filmului artistic de lung metraj, Mihu a ales — inspirat! — calea filmului EXPERIMENTAL, și cred că numai în această cheie poate fi judecată ultima realizare a acestui mereu plin de surprize regizor al nostru.

Urmărind avaturile unui cuplu uman (maistrul și prietena sa într-o beție, o spălătorească-călcătorească care visase să devină actriță), avaturile de fapt mereu aceleași — acțiunea se desfășoară, obsedant, între locul de muncă al strungarului, locuința sa, în care ajunge mai întotdeauna pe brînci, și circumă — **Luian Mihu** își permite să amestece realul cu fantasticul și deși uneori grevat de lungimi nefirești (vezi, de pildă, bătaia de pe lacul înghețat sau lungile mărturisiri ale femeii, noaptea, în parc), o face cu fantezie.

Formula „risu-plînsu” este predominantă. Memoria reține acel înfiorător cadru, dar veridic, simbolic: al capului mielului înșingurat și cu ochii holbați prins între ușile pliante ale troleibuzului; dar și nostimada medicului care vorbind la televiziune despre efectele nocive ale alcoolului, este aproape să-și dea duhul înecîndu-se, dînd să-și dreagă glasul, cu o înghițitură de... apă.

Evadările din realitate în vis (mai exact spus: în coșmarul alcoolic!), nu întotdeauna justificabile, au totuși un farmec al lor, teribil de amar: iar în final, atunci cînd însuși coșmarul (declarat cinematografic, dramaturgic cu alte cuvinte!), devine cumplită realitate — incendiul provocat în „vis” este incendiul de-a binelea — semnificația filmului se împlinește deplin: drama alcoolismului (căci este, fără îndoială, o dramă aceasta, a alcoolicii învederați), este pusă sub semnul acuzației, contramăsurile devenind absolut necesare.

Excepțind acele lungimi de care am mai pomenit, și ultimele cadre ale peliculei (de o surprinzătoare banalitate și în mod straniu ciudat moralizatoare, față de restul!), filmul lui **Luian Mihu** reușește o performanță, nu neapărat de invidiat, dar meritorie: aceea de a obține, pe calea experimentului cinematografic, și numai printr-un singur film, ceea ce nu pot obține zeci de pelicule didactice luate la un loc, și anume: **spaima!** Spaima profundă de acest cumplit și periculos viciu ce nu afectează numai o persoană anume, ci și pe cei din jurul acesteia. Viciu care, înainte de a fi blamat, trebuie înțeles în resorturile lui, așa cum trebuie înțeleasă — sau analizată — orice dramă umană.

HORIA PATRAȘCU

Retrospectivă Spiru Chintilă

Așa-numitele „retrospective” ale artiștilor aflați în plină maturitate creatoare sînt, de fapt, selecții din cei mai importanți ani ai vieții acestora — socotiiți, firește, în planul creației. Putem vorbi, adică, de retrospectivele a unu sau a două decenii, cel mult, ceea ce-i un fel mai pretențios de a numi o seamă de expoziții de oarecare cuprindere și indice retrospectiv. Cum vom vedea, chestiunea numelui nu-i lipsită de însemnătate. Aproape toți artiștii în cauză au debutat și au lucrat un timp îndelungat într-o perioadă estetică confuză, astfel că puține opere de atunci, deși la vremea respectivă au putut să pară noutate și fermă demonstrație de valoare mai sînt capabile astăzi să dovedească ceva. Ca să înțelegem mai bine cum devine problema, să ne imaginăm cum ar arăta o mare expoziție a artiștilor ce-au semnat „retrospective” în ultimii opt-zece ani, dar conținând

numai pictura lor de pînă-n anii '65. O pictură a tinereții, e drept, dar a unei tinereți mai coapte, a unei tinereți, care, în circumstanțe mai prielnice, ar fi ajuns a produce matcă, stil, nu reușite răzlete și strigări întimplătoare ale stilului.

Dacă destul artiști, ce anunțau o pictură de interes, n-au mai găsit puterile unei resurecții, caracterelor tari, în schimb, au avut forța unei drastice căutări de sine, așa încît descoperirea sinelui să se întimplă exploziv. Expoziția de la Dalles a lui **SPIRU CHINTILĂ** este și ea una din aceste retrospective translate spre anii cei mai liberi ai artistului, de unde pregnanța și unitatea ei.

Măsurînd darurile de pictor ale lui **Spiru Chintilă** cu criteriile de frumos și de adevăr din anii '60, spre exemplu, ele n-ar fi altceva decît manifestarea unui spirit profund „formalist”, pentru care, prin urmare, preocupările într-o formă trec înaintea celor de conținut. Or, ce apreciem în cel mai înalt grad la **Spiru Chintilă** este talentul său de a formaliza, de a vedea — întocmai iluminărilor unei singure idei — o singură formă în toată natura, o anume reverberație geometrică în tot existentul. Peisajele și naturile sale statice, deși perfect raportabile la motiv, la natură, nu se raportează, în esență, decît la nevoia pictorului de a rostui vizibilul într-unul și vesnic același tipar. Aici nu e vorba de cubism, fiindcă pe **Spiru Chintilă** nu-l preocupă geometriile fundamentale ale realului. Metoda lui **Spiru Chintilă** interesează istoria experimentului manierist; manierismul lui **Spiru Chintilă** este net, cu o severă încărcătură teoretică, triumfant și, ca orice lucru dus pînă la ultimele sale consecințe, pasionant, artisticeste relevant.

Intelectualicește, acest maestru înșingurat și afabil, respirînd siguranță și o anumită detașare ironică, în relațiile cu semenii, ține de familia preocupărilor de cvadratura cercului și a dezlegătorilor de enigme ce ating direct filozoficul. Nici un „realist” nu-i mai atent la model ca **Spiru Chintilă**, nimic nu-l mai străin de „realism” (în accepția cea mai puțin emancipată a termenului) decît o natură statică de **Spiru Chintilă**. Artistul pare dotat cu încă un pchi capabil să convertească la geometrie și în structură amorful.

Și după ce toate acestea vor fi fost spuse, după ce vom fi epuizat toate explicațiile posibile, contemplînd ansamblul de operă de la Sala Dalles vom trăi plăcerea pură și constantă a unei picturi de încărcătură poetică, imagini dătătoare de calm misterios, clamînd înaltul și necuprinsul.

TUDOR OCTAVIAN

Carte eveniment

Recesivitatea ca structură a lumii

Concepția filozofică a marelui gînditor român **Mircea Florian** se întregeste prin apariția uneia din lucrările sale fundamentale: „Recesivitatea ca structură a lumii” (vol. I) la Editura Eminescu. Sarcina îngrijirii ediției a revenit unor prestigioși istorici ai filozofiei: **Nicolae Gogonea** și **Ioan C. Ivanciu**. Locul acestei opere în ansamblul filozofiei lui **Mircea Florian** cred că este remarcabil terminat de cei doi autori ai studiului introductiv. Ei afirmă: „Recesivitatea ca structură a lumii a fost pregătită și oarecum prefăcută de întreaga operă de filozofie sistematică sau istorico-filozofică elaborată de cugetătorul român atît înainte de Eliberare, cît și în anii construcției socialismului în țara noastră, cînd s-a apropiat treptat de materialismul dialectic. Ea ne apare dealtfel ca o continuare firească a preocupărilor sale din Știință și raționalism, Cosmologia etică, Cunoaștere și existență, Reconstrucția filozofică, dar mai ales din valoroasa lucrare Dialectică, sistem și metodă, de la Platon la Lenin, ca și din alte studii scrise în ultima parte a vieții.” (p. 8).

Pentru cine cunoaște concepția filozofică a lui **Mircea Florian**, **Recesivitatea ca structură a lumii** este o împlinire firească a unui gînditor deschis înnoirilor, a unui gînditor care avea convingerea fermă că noutatea este universală, lege a materiei, spiritului și a valorilor spirituale. Încercînd în rațiunea care își asumă dialectica, **Mircea** se ridică împotriva prejudecăților tradiționale asupra categoriilor. El scrie: „noi trecem în rîndul marilor opoziții contrare perechii de opoziții nerecunoscute ca atare pînă acum, neconsacrate, și dîmpotriva lăsam pe dinafară altele consacrate — în total catalogarea noastră înșiră peste 40 de opoziții. Conținutul primului volum îl formează analiza a 31 de asemenea opoziții. Cităm cîteva: deosebire-asemănare (identitate); multiplu-unu; esență (unitate)-relație; individual-general; noutate-repetiție (identitate); materie (conținut)-formă; eterogen-omogen; obiect-subiect; existență-cunoaștere; real-posibil, necesar; existență-neant; existență-valoare; causalitate-finalitate; determinism-libertate; individ-societate. Noutatea pe care el o descoperă în aceste opoziții este remarcabilă. De aceea putem spune că această lucrare se inscrie ca o autentică construcție filozofică dialectică românească, ca o deschidere a universalului din specific și prin dialectica specificului. În încercarea de a gîndi dialectica în esențialitatea ei dinamică, **Mircea Florian** elaborează un concept nou: **recesivitatea**. El spune: „Lucrarea de față are ca scop să justifice semnificația filozofică a **recesivității**. Termenul de **recesivitate** este întrebuițat aici, în lipsa altuia mai convenabil, într-un sens nou (= diferit de cel din biologie — n.n.)” (p. 42). Noutatea termenului: „învederează o disimetrie profundă în structura lumii. Disimetria constă în împrejurarea universală că existența este structurată în termeni antifotici sau polari, în care unul domină, stă înainte, iar celălalt este recesiv, vine în urmă (de la recidere), fără ca prin această poziție subalternă termenul recesiv să fie degradat” (p. 42). Autorul a reușit să treacă prin sîta raportului de **recesivitate** suficiente noțiuni filozofice. Iar această trecere a făcut dovada noutății conceptului de **recesivitate**, pe de o parte, a productivității lui metodologice și epistemologice, pe de alta. Urmărind perechile de contrarii din perspectiva conceptului de **recesivitate**, **Mircea Florian** arată că: „Latura cea mai izbitoare, dar cea mai puțin reliefată a acestor perechi de contrarii este că cei doi termeni, deși sînt amîndoi pozitivi, nu au o valoare egală, nu stau pe același plan și în același nivel, ci stau într-un raport specific de inegalitate: unul domină, celălalt este recesiv, sau unul determină și altul este determinat, dependent, însă în alt sens decît cel obișnuit, fiindcă factorul determinat sau dependent are o semnificație proprie, ireductibilă și chiar o valoare superioară celui determinant” (p. 60). Considerînd dualismul dintre individual și general ca fiind cel mai însemnat, deoarece în el este angajat concretul, **M. Florian** subliniază că „Acești doi termeni definesc principala trăsătură structurală a existenței. Experiența cunoaște ceea ce este avut o singură dată, ceea ce nu se repetă — individualul — și ceea ce este avut de mai multe ori, ceea ce se repetă, ceea ce are caracter iterativ — generalul. Această structură este inerentă, intrinsecă, datelor, obiectelor, și constituie oarecum minunea lumii” (p. 103). Concluzia lui **M. Florian** asupra raportului individual-general este întemeiată pe descoperirea **recesivității** generalului: „Nu există individ în sine, izolat, față de care se profilează distant, transcendent, generalul” (p. 114). În spiritul autentic al dialecticii, el continuă: „Orice individual nu pune pe urmele generalului ce-i aparține și-l constituie, și la orice general trebuie să căutăm individualul căruia îi aparține și pe care îl servește. În acest sens este îndreptățită aprecierea lui **Montaigne**: „orice om poartă întreaga formă a umanei condiții” (p. 115).

Recesivitatea ca structură a lumii poate fi considerată nu numai ca o etapă în gîndirea filozofului, ci și ca un moment, ca o etapă în devenirea gîndirii filozofice românești.

ION STROIE

CAP LIMPEDE

cunoscute ale muzicii ușoare de la noi. Ne-am întrebât de ce figurau pe afiș aceste nume și nu altele, dar nici la sfîrșitul programului misterul nu ni s-a dezvăluit. Ne-am mulțumit să ne închipuim că doar pe bază de prietenie s-au hotărît să se strîngă laolaltă și să delecteze publicul. O altă nedumerire nu ni s-a pulberat: pe ce criterii s-a alcătuit programul? N-am remarcat nici o idee coordonatoare care să ne îngăduie să credem că nu hazardul a guvernat alcătuirea lui. În lipsa lui **Gioni Dimitriu** — care se afla la ora respectivă într-un alt loc, unde spunea altora diverse glume, toboșarul formației **Litoral**, **Vicu Stavru Ciolca**, și-a asumat rolul de prezentator și s-a străduțit — fără prea mult succes — să fie agreabil. Despre cîntăreața **Cornelia Șarpe Vorvoreanu** nu putem spune decît că este extrem de decorativă. De-

spre **Cornel Constantin** putem spune doar că n-a fost într-o formă prea bună, cîntînd cu vizibil efort, **Eva Kiss** are o voce frumoasă, dar în seara respectivă n-a reușit să emoționeze cu nimic. Dezlănțuirea Marinei Voica nu ne-a mai impresionat ca altădată. Sosit în cele din urmă și el, **Gioni Dimitriu** a reușit să ne mai descrețească frunțile, dar cu destulă trudă. Cel mai înalt moment al programului a aparținut lui **Mircea Vintilă**. Cu vocea sa caldă, cu frumoasele lui cîntece pe versuri inspirate, el a reușit să realizeze o comunicare reală cu publicul care i-a ascultat cu înfiorare vechile lui succese: **Constantin și Veronica**, **Proverbe**, **Hanul lui Manuc**, **Făt Frumos**, fiind frenetic aplaudat și rechemat de mai multe ori în scenă.

■ Apropo de **Mircea Vintilă**: turiștii de pe **Litoral** pot petrece o seară

deosebit de plăcută în compania muzicii lui la restaurantul **București** din Mamaia.

■ **Litoralul**, 5 treabă pentru **Kitsch**? Tarabele litoralului, din Mamaia și pînă-n **Mangalia**, sînt invadate, în ma-

Pe litoral

terie de suveniruri, și-n acest an, ca și în anii trecuți, drept pentru care ne întrebăm pînă cînd totuși? de o sîmădenie de articole de tot felul. Firește, în loc să ne întrebăm pînă cînd, totuși? am putea să ne aducem aminte de vorba de duh a marelui **Caragiale** care, dacă bine ne aducem aminte, spunea: sintem așa cum am fost, dar mi-e teamă să nu rămînem la fel! Preferăm,

totuși, să ne întrebăm cu a cui aprobare au fost deschise, în aer liber, direct pe trotuar, în mai toate stațiunile, un soi de expoziții de tablouri, unul mai înfiorător decît altul, tablouri care, din partea celor ce le-au pictat, abia așteaptă să fie vindute. Inegalabile, sau, dacă vroți alt termen, reprezentative pentru ceea ce se numește prost gust, adică, mai pretentios spus, kitsch, respectivele tablouri se lăfăie, pur și simplu, peste tot și fac casă bună cu zeci și zeci de alte oribilități din masă plastică, tablă polietilică cu bronz, cureluse vopsite cu duco, sau statuete de lut ars și vopsit și portoneuri cu îndolnice poze de artiști străini și autohtoni. Promițînd că, în chiar acest sezon, vom reveni cu o anchetă amănunțită asupra acestui alarmant fenomen de promiscuitate a artei și comerțului, deopotrivă,

ne întrebăm, încă o dată, cine a închis ochii în clipa în care trebuia să vegheze? ■ O certitudine și o promisiune. Este vorba, în primul caz, al certitudinii, despre **Popasul dobrogean**, unul din restaurantele cele mai căutate din **Mamaia**, nu numai pentru că produsele au preț de T.A.P.L. cum se spunea,

sau I.C.S.A.P., cum se spune azi, ci și pentru că, timp de aproape două ore, între 22.30—24, se desfășoară aici un spectacol de divertisment care, prin varietatea numerelor, inclusiv prin antrenul momentelor vesele, al scheciurilor, reușește să satisfacă și

140 000 de tineri adunați în întâmplări ale poeziei și muzicii vă mulțumesc, tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru pacea țării și lumină în care a crescut

Banatul e într-adevăr fruntea! (Dar Galațiul e creștetul!)

Localități: Făget, 28 iunie 1983, orele 15 și orele 18, stadionul din localitate și, respectiv, Casa de cultură; Lugoj, 28 iunie, orele 20, stadionul din Lugoj; Timișoara, 29 iunie, orele 20, Stadionul „1 Mai”; Sinicolaul Mare, 30 iunie, orele 20, stadionul din localitate; Deta, 1 iulie, orele 20, stadion.

Număr de spectatori: 5 000 pe stadion la Făget, 1 000 în sala Casei de cultură; 15 000 la Lugoj, peste 25 000 la Timișoara, 7 000 la Sinicolaul Mare; 5 000 la Deta.

Durate: 2 ore și 30 de minute pe stadion și 2 ore în sală la Făget; 6 ore și 20 de minute la Lugoj; 8 ore și 20 de minute la Timișoara; 6 ore și 40 de minute la Sinicolaul Mare; 6 ore la Deta.

Noutăți: Revenirea Sandei Lăcătușu acum ca solistă a grupului „Voltaj”. Au debutat: Ion Petrușescu, Diclonă Piscureanu, trupa „Șah mat” și au revenit Vasile Gondoci, la Lugoj; excelenții Miruna Mureșianu și Adrian Dinu, la Timișoara; formația de tamburași, Cerasela Miu, Doru Seiciuc, Luigi Ioan și trupa „Plavi”, la Sinicolaul. Au revenit la Deta Miruna Mureșianu și Adrian Dinu, rămânând membri ai Cenaclului Flacăra.

Atmosfera: Mult prea calmă la început la Făget, datorită căldurii insuportabile, schimbată în bine după sosirea poetului Adrian Păunescu; nemaipomenită în sala Casei de cultură unde ne-am retras obligați de puternica furtună; foarte bună la Lugoj; fantastică la Timișoara, timișoreniți ocupând pe drept locul doi după Galați; bună la Sinicolaul; foarte bună la Deta.

Calitatea spectacolului: Bună la Făget pe stadion, intimă, caldă la Casa de cultură din Făget; foarte bună la Lugoj; la Timișoara s-a întâmplat ceea ce părea incredibil la acea oră — a fost depășit ca spectacol, cel de la Galați, din mai. Datorită ideii poetului Adrian Păunescu de-a ne muta, cu toată scena, foarte aproape de publicul spectator, am putut realiza pe parcursul celor 8 ore și 20 de minute o comunicare perfectă cu cei din fața noastră, spectacolul de la Timișoara având acum o marcă foarte căutată și greu de obținut: „memorabil”. La Sinicolaul spectacolul a trecut de cîteva ori de la calificativul slab la foarte bun, finalul fiind foarte bun; Deta — o organizare desăvîrșită, a prilejuit un spectacol de înaltă finută artistică, cald și apropiat.

Inconem la Făget microstagiunea noastră în județul Timiș. Organizarea perfectă la primul spectacol, ca peste tot în acest județ, promite o stagiune memorabilă. Din păcate, căldura și zăpușeala își spun cuvîntul, spectacolul avînd totuși de suferit. Se anunța o ploaie, care de fapt a fost o furtună de vară — puternică, scurtă — dar îndestulătoare pentru a ne obliga să ne mutăm la Casa de cultură. Ce am putea menționa pînă la întreprinderea spectacolului ar fi contribuția dublă din Brănești, care parcă veneau din negurile istoriei. La Casa de cultură spectacolul a avut alte dimensiuni. Mai

intim, mai apropiat, mai cald. Concentrat și bun a fost spectacolul de la Făget.

Lugojul l-am găsit la fel, discordînd între tensiunea noastră de a fi la timp la spectacol și liniștii oameni pe biciclete, pe care îi găseai la tot pasul. Nu știm de ce, dar mersul calm al acestor bicicliști l-am învidiat cu toții în acele momente, preferîndu-l unui trafic automobilistic intens. Din nou organizare perfectă, spectacolul crescînd de la oră la oră. Cu cit se făcea mai noapte, publicul era mai numeros. Am aflat că muncitorii care au ieșit din schimbul doi au venit, tot pe biciclete, direct la spectacol. O epurare a sufletului vine foarte bine după o zi de muncă încheiată. Marea maestră internațională de șah Margareta Mureșan dispută simultanul de șah, devenit tradițional, simultan care și în rîndul membrilor cenaclului a declanșat pasiuni ascunse. Pe scenă se cîntă ceea ce se cîntă și lumea dansează. E o imagine fantastică. În jurul meselor de șah se dansează. Culmea, în același timp debutează trupa „Șah mat”. Coincidență? Da. Normal, a venit și ploaia, dar nu a reușit decît să ne facă să deschidem umbrele protectoare, stațiilor. În rest, spectacolul a decurs — ca întotdeauna la Lugoj — normal, normalul acesta însemnînd chiar foarte bine în ceea ce-i privește. Ne-a plăcut la Lugoj, întotdeauna aici ne-am simțit minunat. Și mulțumim publicului vom mulțumi tovarășei Aurelia Iovănescu pentru toată strădania ca acest spectacol, organizat de tinerii din organizația de tineret, să fie — în ciuda impedimentelor — la înălțime. Plecăm către Timișoara cu oboseala în trupuri, visînd un loc de odihnă. Ajunși la hotel, după un drum străbătut pe o furtună cum rar ne-a fost dat să vedem, aflăm de la un om sosit chiar atunci acolo, că la magazinul „Bega”, din vecinătatea hotelului, a fost o spargere. Cu Adrian Păunescu în frunte, fuga la magazin, în sprijinul organelor de miliție venite în zonă. Vom petrece, nevoit, prima noapte de detectivi din istoria cenaclului. Mai în glumă, mai în serios, trebuie spus că prezența poetului Adrian Păunescu în magazin, cu un ciomag în mînă, a uimit și hoții, și milițienii. Nu știm cît am contribuit, dar delinvenții au fost prinși spre dimineață, cînd îndreptîndu-ne spre hotel, cineva spunea: „Nici nu știam că un magazin mare e atât de mare”.

La Sinicolaul Mare, după-amiaza pe care am găsit-o plăcut de liniștită ne-a imbat la un mare spectacol. Nu am reușit de la început. Chiar la început vom cînta „Treceți batalioane române Carpații” la indemnul unui bileț care ne spune că brigada tinerilor din Sinicolaul, aflată la Canal, are ca imn acest cîntec.

Cînd am sosit la Deta, am avut senzația că parcă ieri ne despărțisem de Deta. Trebuie să ne repetăm, dar din nou organizare perfectă. Sosește pe masa cenaclului o cutie frumoasă cu un porumbel înăuntru. Cîntecele de pace vin de la sine în aceste momente, admirabil public din Deta cerînd „Întorcerea țărânelui”, omagînd la prima oră a nopții, prin luminile aprinse ca de iarnă, sufletele tuturor lucrătorilor piini. „Plec la stație să opresc ploaia” ne scrie un meteorolog și sintem incredințați că așa va face după o seară de cenuclu. Atmosfera fantastică de la Deta este legată, trebuie s-o spunem, și de dorința tuturor de lăcașuri de cultură, biletele numeroase fiind edificatoare în acest sens.

La simultanul de șah participă și patru cadre militare. Ce semn de pace este mai relevant decît acesta? La ora 24, la lumina celui mai mare foc din istoria Cenaclului Flacăra, se cîntă „Jurămînt la Putna”, poetul Adrian Păunescu recitînd „Carte poștală veche”.

Am ris și-am plîns cu toții, am cîntat și-am făcut așa cum am simțit că e mai bine, optînd prin toate gesturile noastre pentru un viitor optimist, căci „noi pentru viitor ne pregătim / și-i dăm a-n-sufletirii noastre vamă...”; ne-am manifestat liber, demonstrînd — așa cum sune cîntecul „noi aici nu stăm în gazdă...” — că aparținem locurilor și istoriei noastre. Învaluiți în intinericul unei seri tirzii, la lumina sufletului nostru am ridicat la rangul binemeritat memoria eroului Avram Iancu. Timpul și-a pierdut dimensiunea, am pășit cu toții în istorie, identificîndu-ne cu ea: clopotele din Putna și străvechea Alba Iulia au reinviat pentru totdeauna la noi în Timișoara.

Luna ne veghea de sus armonia în sunetele de chitară ale lui Ilie Stepan și-n acordurile line ale muzicii lui Beethoven declanșate la orgă de măiestria excepționalului artist Ionuț Văduva.

Nu s-a uitat să se aducă prinosul binemeritat folclorului cu ecouri puternice în sufletul românului; cită sensibilitate și dăruire au fost dovedite la interpretarea cîntecului popular „Cînd s-o împărțit noroc”.

Stadionul întreg a căpătat dimensiuni neobișnuite: devenise un mic univers, universul nostru — al bucuriei; noi eram cerul și fiecare avea steaua sa.

Mindria sportivă a fost satisfăcută din plin de victoria mării maestre internaționale de șah Margareta Mureșan prin victoria cu 9-0 în simultanul susținut în aer liber în fața publicului; în sfîrșit, aplauze la scenă deschisă pentru aceea care a multe de spus în sahal românesc.

Am trăit o noapte unică; noi ne-am învins pe noi dînd tot ce-am avut mai bun, mai pur.

Cu multă dragoste
ANGELICA MIHAI

Timișoara un mare adevăr

N-am văzut vreodată o izbîndă mai mare, mai clară a culturii într-o Timișoară ce a demonstrat din plin că (tot) „Banatul e fruncea”.

Memoria inimii va păstra intact octetul orelor dăruit celui mai trainic sărut de logodnă a orașului de pe Bega cu zeita simfîrii: cultura. Tot ce-am văzut nu a fost un miracol ci un mare adevăr izvorit din marea necesitate de-a fi noi înșine, din marea necesitate de-a fi mai buni, mai frumoși.

Întreg spectacolul a purtat pecetea unei originale reușite: biografia cenaclului și a spectatorilor s-au identificat. Ce poate fi mai înălțător, mai profund decît acest sincer și drag omagiu adus țării, președintelui său tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin cîntecele izvorite din cugetul și simțirea mereu trează a poporului român. Pentru prima dată ne-am simțit cu toții atinși de aceeași boală la aceeași oră, boala eu-lui nostru: Țara. Poetul și omul-cetățean Adrian Păunescu ne-a învățat să ne mindrim cînd spunem: „...eu sint bolnav de dumneavoastră țară”.

Am ris și-am plîns cu toții, am cîntat și-am făcut așa cum am simțit că e mai bine, optînd prin toate gesturile noastre pentru un viitor optimist, căci „noi pentru viitor ne pregătim / și-i dăm a-n-sufletirii noastre vamă...”; ne-am manifestat liber, demonstrînd — așa cum sune cîntecul „noi aici nu stăm în gazdă...” — că aparținem locurilor și istoriei noastre. Învaluiți în intinericul unei seri tirzii, la lumina sufletului nostru am ridicat la rangul binemeritat memoria eroului Avram Iancu. Timpul și-a pierdut dimensiunea, am pășit cu toții în istorie, identificîndu-ne cu ea: clopotele din Putna și străvechea Alba Iulia au reinviat pentru totdeauna la noi în Timișoara.

Luna ne veghea de sus armonia în sunetele de chitară ale lui Ilie Stepan și-n acordurile line ale muzicii lui Beethoven declanșate la orgă de măiestria excepționalului artist Ionuț Văduva.

Nu s-a uitat să se aducă prinosul binemeritat folclorului cu ecouri puternice în sufletul românului; cită sensibilitate și dăruire au fost dovedite la interpretarea cîntecului popular „Cînd s-o împărțit noroc”.

Stadionul întreg a căpătat dimensiuni neobișnuite: devenise un mic univers, universul nostru — al bucuriei; noi eram cerul și fiecare avea steaua sa.

Mindria sportivă a fost satisfăcută din plin de victoria mării maestre internaționale de șah Margareta Mureșan prin victoria cu 9-0 în simultanul susținut în aer liber în fața publicului; în sfîrșit, aplauze la scenă deschisă pentru aceea care a multe de spus în sahal românesc.

Am trăit o noapte unică; noi ne-am învins pe noi dînd tot ce-am avut mai bun, mai pur.

Fericire de Arad în 10 ore!

Localitatea: Arad, 2 iulie 1983, ora 20, Stadionul U.T.A.

Durata: 10 (zece) ore. Număr de spectatori: 20 000. Noutăți: A debutat Mona Violeta Boldor, în vîrstă de 11 ani. A revenit, la propunerea publicului, pentru spectacolul de la Arad, Ildiko Szabo.

Atmosfera: Bună la început, fără a lăsa să se creadă că aici va fi bătut recordul de durată din toate timpurile, atmosfera fiind — de la jumătatea spectacolului pînă la 6 dimineața — fantastică.

Calitatea spectacolului: Impedimentele de început nu au făcut decît să ajute la realizarea celui mai mare spectacol al cenaclului din toate timpurile. Deși nu a fost egal tot timpul Galațiului, recordul de durată s-a obținut dintr-o dorință permanentă de întrecere pe sine.

Nimic nu anunța un spectacol de zece ore, la orele 20. În primul rînd, nu aveam curent electric, responsabilii cablurilor electrice venînd tirziu. Lume foarte multă pe m², mulți nu vedeau în cele mai bune condiții — de aici discuții, gălăgie. Cu timpul toate s-au stins. Primim un porumbel din partea locurilor din Bocsig, alți porumbelii își iau zborul din tribună. Porumbelul primit se așază pe o boxă de control, ascultă „O șansă păcii”, după care pleacă înapoi, către localitatea care ne-a redăruit cîntecul „Nu uita că ești român” după 40 de ani, să ducă mesajul păcii și al prieteniei. Alt bileț, primit de la o fată din satul Mocirla, satul natal al lui Vasile Goldiș, ne cere să cîntăm pentru cel care a avut un rol important în înfăptuirea Unirii din 1918, cîntecele „Clopotele reintregirii” și „Colindul Ardealului”. Aici „Treceți batalioane române Carpații” a fost cîntat cel mai bine. O premieră: poetul Adrian Păunescu susține un simultan de șah cu membrii cenaclului, simultan încheiat fulgerător cu scorul de 9-1 pentru Adrian Păunescu.

La ora 4 și 30 de minute, Magdalena Finna relansează cu mare succes „Elegia atlantă”. Oboseala încearcă în jur de ora 3 trece, punctul critic trece și ne este dat să vedem ce nu vom mai vedea niciodată. Membrii cenaclului, ambițioși de inimos public arădean, se întrec ei înșiși. Toți cîntă la toate cîntecele, unii grijulii își string stațiile de chitară, tobele din două garnituri rămîn doar într-un fus și un pumier, Bujor Hariga execută un număr de acrobație pe scenă mergînd în mîini în timp ce Costas Caracostas cîntă executînd mișcări nemăvăzute. Se face ziuă, toți stăm pe scena înaltă, ba cineva ia și scara de la scenă, astfel că Penișoară află jos, cînd e chema: să cînte, cedează că halucinează: nu mai e scară. Zărnescu cîntă, între două piese, acorduri din „Hai acasă pușor”, (aluzie care nu ține), orga lui Văduva — umezită de atîta rouă — scoate la cerearea unui Do major un scîncet; la 5 și 30 de minute se cîntă „Nu uita că ești român”. Părăsim la șase dimineața stadionul și pentru prima oară vedem oamenii plecînd după noi, stînd în picioare și aplaudîndu-ne cu fețe obosite dar fericite, și ne întrebăm dacă știu că de fapt se aplaudă pe ei înșiși pentru ceea ce au făcut în memorabila noapte de 2 spre 3 iulie 1983.

La ora 4 și 30 de minute, Magdalena Finna relansează cu mare succes „Elegia atlantă”. Oboseala încearcă în jur de ora 3 trece, punctul critic trece și ne este dat să vedem ce nu vom mai vedea niciodată. Membrii cenaclului, ambițioși de inimos public arădean, se întrec ei înșiși. Toți cîntă la toate cîntecele, unii grijulii își string stațiile de chitară, tobele din două garnituri rămîn doar într-un fus și un pumier, Bujor Hariga execută un număr de acrobație pe scenă mergînd în mîini în timp ce Costas Caracostas cîntă executînd mișcări nemăvăzute. Se face ziuă, toți stăm pe scena înaltă, ba cineva ia și scara de la scenă, astfel că Penișoară află jos, cînd e chema: să cînte, cedează că halucinează: nu mai e scară. Zărnescu cîntă, între două piese, acorduri din „Hai acasă pușor”, (aluzie care nu ține), orga lui Văduva — umezită de atîta rouă — scoate la cerearea unui Do major un scîncet; la 5 și 30 de minute se cîntă „Nu uita că ești român”. Părăsim la șase dimineața stadionul și pentru prima oară vedem oamenii plecînd după noi, stînd în picioare și aplaudîndu-ne cu fețe obosite dar fericite, și ne întrebăm dacă știu că de fapt se aplaudă pe ei înșiși pentru ceea ce au făcut în memorabila noapte de 2 spre 3 iulie 1983.

La ora 4 și 30 de minute, Magdalena Finna relansează cu mare succes „Elegia atlantă”. Oboseala încearcă în jur de ora 3 trece, punctul critic trece și ne este dat să vedem ce nu vom mai vedea niciodată. Membrii cenaclului, ambițioși de inimos public arădean, se întrec ei înșiși. Toți cîntă la toate cîntecele, unii grijulii își string stațiile de chitară, tobele din două garnituri rămîn doar într-un fus și un pumier, Bujor Hariga execută un număr de acrobație pe scenă mergînd în mîini în timp ce Costas Caracostas cîntă executînd mișcări nemăvăzute. Se face ziuă, toți stăm pe scena înaltă, ba cineva ia și scara de la scenă, astfel că Penișoară află jos, cînd e chema: să cînte, cedează că halucinează: nu mai e scară. Zărnescu cîntă, între două piese, acorduri din „Hai acasă pușor”, (aluzie care nu ține), orga lui Văduva — umezită de atîta rouă — scoate la cerearea unui Do major un scîncet; la 5 și 30 de minute se cîntă „Nu uita că ești român”. Părăsim la șase dimineața stadionul și pentru prima oară vedem oamenii plecînd după noi, stînd în picioare și aplaudîndu-ne cu fețe obosite dar fericite, și ne întrebăm dacă știu că de fapt se aplaudă pe ei înșiși pentru ceea ce au făcut în memorabila noapte de 2 spre 3 iulie 1983.

La ora 4 și 30 de minute, Magdalena Finna relansează cu mare succes „Elegia atlantă”. Oboseala încearcă în jur de ora 3 trece, punctul critic trece și ne este dat să vedem ce nu vom mai vedea niciodată. Membrii cenaclului, ambițioși de inimos public arădean, se întrec ei înșiși. Toți cîntă la toate cîntecele, unii grijulii își string stațiile de chitară, tobele din două garnituri rămîn doar într-un fus și un pumier, Bujor Hariga execută un număr de acrobație pe scenă mergînd în mîini în timp ce Costas Caracostas cîntă executînd mișcări nemăvăzute. Se face ziuă, toți stăm pe scena înaltă, ba cineva ia și scara de la scenă, astfel că Penișoară află jos, cînd e chema: să cînte, cedează că halucinează: nu mai e scară. Zărnescu cîntă, între două piese, acorduri din „Hai acasă pușor”, (aluzie care nu ține), orga lui Văduva — umezită de atîta rouă — scoate la cerearea unui Do major un scîncet; la 5 și 30 de minute se cîntă „Nu uita că ești român”. Părăsim la șase dimineața stadionul și pentru prima oară vedem oamenii plecînd după noi, stînd în picioare și aplaudîndu-ne cu fețe obosite dar fericite, și ne întrebăm dacă știu că de fapt se aplaudă pe ei înșiși pentru ceea ce au făcut în memorabila noapte de 2 spre 3 iulie 1983.

La ora 4 și 30 de minute, Magdalena Finna relansează cu mare succes „Elegia atlantă”. Oboseala încearcă în jur de ora 3 trece, punctul critic trece și ne este dat să vedem ce nu vom mai vedea niciodată. Membrii cenaclului, ambițioși de inimos public arădean, se întrec ei înșiși. Toți cîntă la toate cîntecele, unii grijulii își string stațiile de chitară, tobele din două garnituri rămîn doar într-un fus și un pumier, Bujor Hariga execută un număr de acrobație pe scenă mergînd în mîini în timp ce Costas Caracostas cîntă executînd mișcări nemăvăzute. Se face ziuă, toți stăm pe scena înaltă, ba cineva ia și scara de la scenă, astfel că Penișoară află jos, cînd e chema: să cînte, cedează că halucinează: nu mai e scară. Zărnescu cîntă, între două piese, acorduri din „Hai acasă pușor”, (aluzie care nu ține), orga lui Văduva — umezită de atîta rouă — scoate la cerearea unui Do major un scîncet; la 5 și 30 de minute se cîntă „Nu uita că ești român”. Părăsim la șase dimineața stadionul și pentru prima oară vedem oamenii plecînd după noi, stînd în picioare și aplaudîndu-ne cu fețe obosite dar fericite, și ne întrebăm dacă știu că de fapt se aplaudă pe ei înșiși pentru ceea ce au făcut în memorabila noapte de 2 spre 3 iulie 1983.

La ora 4 și 30 de minute, Magdalena Finna relansează cu mare succes „Elegia atlantă”. Oboseala încearcă în jur de ora 3 trece, punctul critic trece și ne este dat să vedem ce nu vom mai vedea niciodată. Membrii cenaclului, ambițioși de inimos public arădean, se întrec ei înșiși. Toți cîntă la toate cîntecele, unii grijulii își string stațiile de chitară, tobele din două garnituri rămîn doar într-un fus și un pumier, Bujor Hariga execută un număr de acrobație pe scenă mergînd în mîini în timp ce Costas Caracostas cîntă executînd mișcări nemăvăzute. Se face ziuă, toți stăm pe scena înaltă, ba cineva ia și scara de la scenă, astfel că Penișoară află jos, cînd e chema: să cînte, cedează că halucinează: nu mai e scară. Zărnescu cîntă, între două piese, acorduri din „Hai acasă pușor”, (aluzie care nu ține), orga lui Văduva — umezită de atîta rouă — scoate la cerearea unui Do major un scîncet; la 5 și 30 de minute se cîntă „Nu uita că ești român”. Părăsim la șase dimineața stadionul și pentru prima oară vedem oamenii plecînd după noi, stînd în picioare și aplaudîndu-ne cu fețe obosite dar fericite, și ne întrebăm dacă știu că de fapt se aplaudă pe ei înșiși pentru ceea ce au făcut în memorabila noapte de 2 spre 3 iulie 1983.

La ora 4 și 30 de minute, Magdalena Finna relansează cu mare succes „Elegia atlantă”. Oboseala încearcă în jur de ora 3 trece, punctul critic trece și ne este dat să vedem ce nu vom mai vedea niciodată. Membrii cenaclului, ambițioși de inimos public arădean, se întrec ei înșiși. Toți cîntă la toate cîntecele, unii grijulii își string stațiile de chitară, tobele din două garnituri rămîn doar într-un fus și un pumier, Bujor Hariga execută un număr de acrobație pe scenă mergînd în mîini în timp ce Costas Caracostas cîntă executînd mișcări nemăvăzute. Se face ziuă, toți stăm pe scena înaltă, ba cineva ia și scara de la scenă, astfel că Penișoară află jos, cînd e chema: să cînte, cedează că halucinează: nu mai e scară. Zărnescu cîntă, între două piese, acorduri din „Hai acasă pușor”, (aluzie care nu ține), orga lui Văduva — umezită de atîta rouă — scoate la cerearea unui Do major un scîncet; la 5 și 30 de minute se cîntă „Nu uita că ești român”. Părăsim la șase dimineața stadionul și pentru prima oară vedem oamenii plecînd după noi, stînd în picioare și aplaudîndu-ne cu fețe obosite dar fericite, și ne întrebăm dacă știu că de fapt se aplaudă pe ei înșiși pentru ceea ce au făcut în memorabila noapte de 2 spre 3 iulie 1983.

La ora 4 și 30 de minute, Magdalena Finna relansează cu mare succes „Elegia atlantă”. Oboseala încearcă în jur de ora 3 trece, punctul critic trece și ne este dat să vedem ce nu vom mai vedea niciodată. Membrii cenaclului, ambițioși de inimos public arădean, se întrec ei înșiși. Toți cîntă la toate cîntecele, unii grijulii își string stațiile de chitară, tobele din două garnituri rămîn doar într-un fus și un pumier, Bujor Hariga execută un număr de acrobație pe scenă mergînd în mîini în timp ce Costas Caracostas cîntă executînd mișcări nemăvăzute. Se face ziuă, toți stăm pe scena înaltă, ba cineva ia și scara de la scenă, astfel că Penișoară află jos, cînd e chema: să cînte, cedează că halucinează: nu mai e scară. Zărnescu cîntă, între două piese, acorduri din „Hai acasă pușor”, (aluzie care nu ține), orga lui Văduva — umezită de atîta rouă — scoate la cerearea unui Do major un scîncet; la 5 și 30 de minute se cîntă „Nu uita că ești român”. Părăsim la șase dimineața stadionul și pentru prima oară vedem oamenii plecînd după noi, stînd în picioare și aplaudîndu-ne cu fețe obosite dar fericite, și ne întrebăm dacă știu că de fapt se aplaudă pe ei înșiși pentru ceea ce au făcut în memorabila noapte de 2 spre 3 iulie 1983.

„Alba ca Galațiul”

Localitatea: Alba Iulia, 3 iulie, ora 18, Stadionul „Unirea”.

Durata: 9 ore. Număr de spectatori: 20 000. Noutăți: Revine pentru o seară Dinu Bodocan; cîntă extraordinar Doru Ghița. Debutează Sorin Onișor și Florina Bădulescu.

Atmosfera: Excelentă în întregul spectacol, Alba Iulia realizînd în acea seară și a doua zi, în întîlnirile la locurile istorice, o manifestare care, prin mijloace diferite uneori de cele din alte locuri egalează pe cea de la Galați.

Calitatea spectacolului: Foarte bun, cu momente mai mult decît emoționante, multe fiind realmente impuse de public.

Alba Iulia! Emoția revederii unor locuri istorice atât de importante și copleșit de spectacolul de la Arad. Dar chiar la intrarea în stadion ne împină pancarta susținută de tineri „Veniți români, veniți la Mecca noastră / Veniți la Alba Iulia în Ardeal”. Vom cînta „Colindul Ardealului” cu Doru Ghița și Magdalena Finna. Un român și o maghiară cîntă împreună pentru Ardealul vitregit de soartă. Ei cîntă astăzi așa, datorită politicii înțelepte a conducătorului țării, președintele Nicolae Ceaușescu, garantul libertății noastre, bărbatul politic care a dat posibilitatea tuturor de-a trăi, munci și cînta liber.

Cenaclul Flacăra

al Tineretului Revoluționar

TOPUL

MUZICII TINERE

Talon de participare

nr. 2

iulie 1983

Topul Cenaclului Flacăra

Clasamentul realizat a fost întocmit pe baza scrisorilor primite în ultima săptămînă, cumulat cu topul realizat pe stadionul din Brașov, luni 4 iulie. Reamintim iubitorilor noștri că pot trimite opțiunile pe adresa redacției sub mențiunea Topul Cenaclului Flacăra, alăturîndu-le talonul de participare. Configurația finală a topului lunii iunie este următoarea:

Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1. La nunta ta	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	1 484
2. Da, da, da	Andrei Păunescu	Trio	1 012
3. Antiprimăvara	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	978
4. Mărturie	Ducu Bertzi	Ducu Bertzi	653
5. Poporul român, Opere complete	Valeriu Penișoară	Valeriu Penișoară	650
6. Crescătorul de cai	Poesis	Poesis	623
7. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	545
8. Ia o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	461
9. Maria	Costas Caracostas	folclor grecesc	422
10. Totuși iubirea	Majay Gyözö	Majay Gyözö	352

Așteptăm propunerile dv. în continuare.

Congresul al IX-lea al partidului,

ii tinere în județele Timiș, Arad, Alba, Brașov și Prahova rii, pentru dezvoltarea ei, pentru câmpul de libertate, luptă cut și crește viața lor

În fața scenei mutată de noi mai aproape de public, s-au oprit un băiat și o fată ținând într-o singură mină steagul tricolor, cealaltă mină fiind ridicată în semnul „Libertății”. Cenaclul, poetul Adrian Păunescu ingenunchiază în fața tricolorului, în fața acestor tineri, împovărați de Reintegrarea atât de scumpă nouă. Sunt momente înalte, pe care nu le putem trece fără a încerca părerea de rău că televiziunea nu este de față pentru a arăta lumii întregi, în imagini memorabile, și în acest fel, fața tineretului și a României veșnic tinere de azi.

„Să mulțumim, de-aici, din Alba, tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a restituit Alba — istoriei, și istoria — Albei, căci Alba nu putea rămâne un simplu raion, ci trebuia să redevină ce e, cu istoria ei de azi, spre a putea purta de-a pururi povara de noblețe a anilor 1600 și 1918. Vă mulțumim, tovarășe Nicolae Ceaușescu !”, zice Adrian Păunescu, iar ardelenii Albei scandează numele drag al Președintelui care a reînviat Unica noastră Albă.

■ DUCU BERTZI

O zi dedicată Marșului Unirii

În Catedrala Reintegrării, devenită neîncăpătoare pentru mulțimea de oameni ce a ținut să fie prezentă la înălțare, conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, a evocat momentul Unirii de la 1 decembrie 1918.

Să auzi și să vezi sute de oameni, tineri și bătrâni, veniți și din împrejurimi, cîntînd „Vrem cu țara, / Noi îl vrem pe Cuza Domn”, sau „Domnul Tudor să trăiască / Sus cu toții pul de lei, / Pentru Țara Românească / Pentru drepturile ei”, sau „Sub flamura roș, galbenă, albastră, / Ne este prag și steag și ideal, / Veniți români, veniți la Mecca noastră, / Veniți la Alba Iulia-n Ardeal”, e ceva greu de crezut, dar e adevărat.

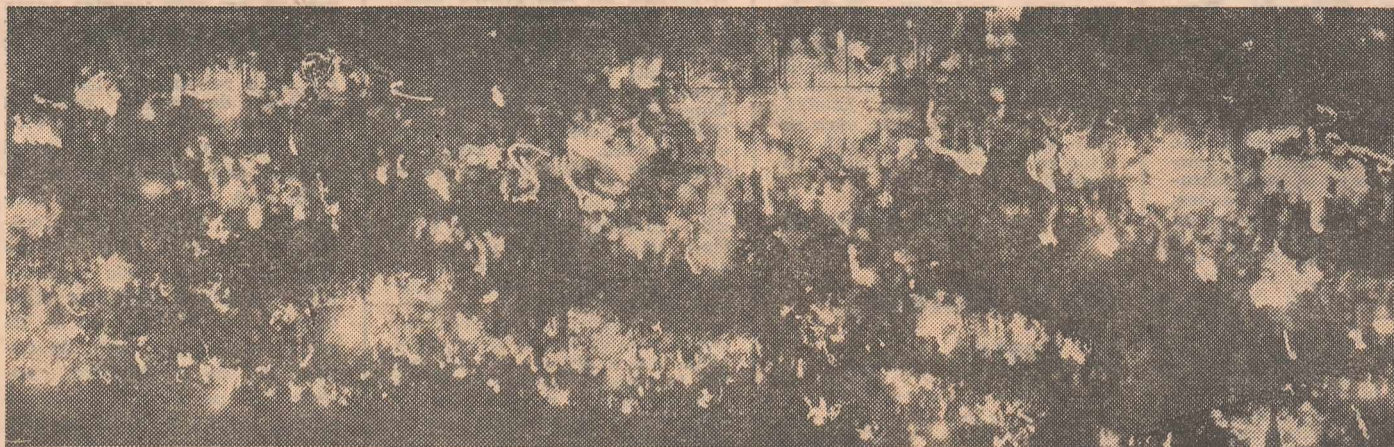
În continuare s-a mers la **Obeliscul Martirii Suferinței Românești**, unde numărul celor care au vrut să fie prezenți crește văzînd cu ochii. Peste 2000 de oameni au cîntat și aici cîntecele de țară ale cenaclului. Aici s-au „Rugat pentru părinți”, aici au cîntat: „Ne-ntrziat deci să-nvățăm, tovarășii / În numele acestui zănel sublim / Să învățăm ce-nseamnă omnia / Și comunisti să învățăm să fim”.

În pelerinajul nostru ne-am oprit la **Sala Unirii**. Deși luni fiind, cînd orice zeu are program de vizitare. Muzeul Unirii a fost deschis și, în Sala Unirii, acolo unde la 1 decembrie 1918 Vasile Goldiș a citit moțiunea prin care Transilvania se unea cu Moldova și Muntenia, s-a cîntat din nou „Clopotul reînregirii”. Moment de-a dreptul impresionant. O clasă de elevi din Moldova, dar care învață în Alba Iulia, au venit împreună cu diriginta lor să desfășoare ora de dirigiență aici, în Sala Unirii. oră ne mare — spuneau ei — „nu o vom uita niciodată”.

Conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, a recitat cu lacrimi în ochi poezia „Pacient”. „Această boală e o boală rară, / Această boală e o boală grea. / Această boală se numește țară / Și leacul este ea și numai ea”.

Toate aceste momente, de-a dreptul emoționante, precum și calitatea spectacolului desfășurat cu o seară înainte la Alba Iulia, l-au determinat pe conducătorul cenaclului să declare că între Alba Iulia și Galați, întrucît la ora aceea Alba Iulia atingea primul loc al Galaților.

Pe drumul de întoarcere la hotel, membrii cenaclului, conducătorul acestuia și

toți cei care ne-au însoțit au făcut un popas în fața statuii ecvestre a lui Mihai Viteazul pentru a murmura: „De la Alba Iulia îți mulțumim, Măria Ta”.

La plecare, în fața hotelului, cînd nimeni nu voia să plece acasă, s-au mai cîntat cîtece din cenaclu. Ultimul cîntec a fost „La adio”, care de fapt — așa cum a spus conducătorul cenaclului — nu înseamnă „La adio” ci „Pe curînd”.

■ VALERIU PENIȘOARA

Brașovul — la propria sa înălțime, amețitoare

Localitatea : Brașov, 4 iulie, ora 20, Stadionul „Steagul roșu”.

Număr de spectatori : 20 000.

Durata : 8 ore.

Noutăți : A debutat grupul „Mini Sîrinx a revenit Sirma Granzula. A redevenit membru al cenaclului Vali Șerban.

Atmosfera : Ca întotdeauna la Brașov, excepțională.

Calitatea spectacolului : Foarte bună, campionul de iarnă — Brașov — a fost și de această dată la înălțime.

Printr-o coincidență, tot pe 4 iulie; ca și în anul trecut, sîntem la Brașov. Drumul greu, oboseala acumulată se răsfrîng la începutul spectacolului și asupra spectatorescilor. Dar nu va dura mult și campionii de iarnă vor face tot ce le stă în putință pentru a deveni din nou campioni. Dar pretențiile au crescut, avem deja în urmă trei orașe ocupînd locul I, așa că lupta pentru supremație este tot mai grea.

Cenaclul, prin mulțimea problemelor puse, trezește în cei prezenți noi înălțimi sufletești. Cineva ne întreabă cum și unde poate învăța gramatica limbii române, deoarece în școală nu i-a dat atenție și acum îi pare rău, timp în care sosește un bilet de la niște elevi care ne cer să cîntăm „Rugă pentru părinți” pentru un coleg căruia i-a murit tatăl. E ora 24, poetul Adrian Păunescu recită într-o liniște de mormînt „Repetabila povară”, iar Ștefan Hrușcă va cînta cu întreg stadionul „Cit mai sîntem, cit mai sînt / Mingiați-i pe părinți”.

E minunat că tinerii României de azi știu să-și respecte părinții, să cînte pentru părinți și asta face parte din adevăratul patriotism deoarece pînă la urmă patria este suma tuturor părinților.

A început ploaia. Tribunele scandează „să ningă, să plouă, noi nu plecăm”. Brașovul își păstrează cu nobilă încăpăținare marea sa înălțime spirituală.

Ploiești, lîngă Galați și Alba

Localitatea : Ploiești, 5 iulie, ora 20, Stadionul „1 Mai”.

Număr de spectatori : 20 000.

Durata : 8 ore.

Noutăți : Au debutat Cristian Jugaru, Viorel Moraru ; a revenit Lucian Bossoancă și a încîntat stadionul basul Nicolae Florei.

Atmosfera : Pe întregul spectacol excelentă.

Calitatea spectacolului : Revederea după o lungă perioadă cu publicul ploieștean a prilejuit un spectacol mai mult decît fascinant. Ploieștiul vine, după acest spectacol, pe locul din frunte alături de Galați și Alba Iulia.

Revederea cu publicul ploieștean a fost o revelație. Ne așteptau de mult, din toamnă nu mai fusese pe aici, și dorința publicului de a fi parte integrantă din cenaclu s-a văzut din primele momente. Putem spune că spectacolul de la Ploiești s-a desfășurat sub semnul dragostei de țară. „Cîntecul de țară” interpretat de Arpad Domokos a cunoscut la Ploiești cel mai înalt triumf. Chiar dacă ne repetăm, vom spune că spectacolul de la Ploiești a arătat că actul de cultură trebuie să fie de o înaltă valoare, „între valoare și patriotism existînd un raport firesc”. Altfel nu vom primi nicînd bilete în care să ni se scrie : „Noi aici ne simțim liberi și fericiți că putem striga fără pudoare falsă

acele cuvinte mari care ne umplu viața, dar nu se pot exprima în existența obșnuită. Ne iubim țara, ne iubim conducătorul, ne iubim tinerețea”. O studentă poloneză, Bożena Nowak, aflată la studii la Ploiești, ne scrie : „Cu ajutorul cenaclului am învățat istoria acestei țări și îmi pare rău că noi nu avem în țară o astfel de manifestare”.

Aici, ca și în alte locuri, stările de spirit declanșate de spectacol sînt diferite. Dacă la cîntecul lui Vasile Șeicaru „Imposibila nuntă”, o tinăre vine plîngînd în hohote lîngă scenă să mulțumească cu lacrimile ei autorilor cîntecului, un bilet ne cere ca poetul Adrian Păunescu să recite poezia sa „Pacient” și pentru un tinăr imobilizat la pat de un accident stupid, accident care îl ține departe de noi.

Revenirea basului Nicolae Florei prilejuește o sărbătoare a „Marșului lui Ianacu”. Ora trei ne apucă închinînd lui Eminescu toate dorurile noastre.

Tribuna înaltă a stadionului, numărul mare de spectatori, participarea afectivă, directă la toate momentele scenei, timp de opt ore, în care nici ploaia sosită nu a rezistat, organizarea ireproșabilă, tot, a adus Ploieștiul, cum v-am mai spus, în vîrfurile marilor campioni ai cenaclului.

■ DUCU BERTZI

Ați citit cronicile cu numerele : 1002 ; 1003 ; 1004 ; 1005 ; 1006 ; 1007 ; 1008 ; 1009 ; 1010 ; 1011 ; 1012 ; 1013 ; 1014 ; 1015 ; 1016 ; 1017 ; 1018.

Fotografiile de la manifestările care au avut loc în numărul viitor.

Spectacolul 1000 al Cenaclului Flacăra va avea loc sîmbătă, 16 iulie, la Galați

Spectacolul jubiliar 1000 al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, va avea loc la Galați în ziua de sîmbătă, 16 iulie, orele 20. Invităm — spre a depune mărturie despre ce a fost și ce este tineretul în raport cu cultura care-i place, pentru a depune mărturie despre sentimentele profund patriotice ale tineretului român din anii noștri — televiziunea și radioul și ne-ar facea o mare plăcere dacă ar putea fi lîngă noi zi de zi și pentru filmul, cîndva început, Cenaclul Flacăra, și echipa de filmare care să rețină vibrația unică a celui mai emoționant public din România, publicul gălățean.

Sperăm că tot sîmbătă, 16 iulie, să putem lansa, tot la Galați, în magazinele de specialitate din jurul stadionului, Albumul cu discurile Cenaclul Flacăra în concert.

Concurs

Cenaclul Flacăra anunță un concurs de selecție pentru toți tinerii doritori de a deveni membri ai cenaclului. Concursul va avea loc marți, 12 iulie, orele 12, la redacția revistei Flacăra.

Cenaclul Flacăra se pregătește să meargă la mare

Așa cum am anunțat încă de multă vreme, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, intenționează să meargă pe litoral în perioada 18 iulie — 18 august. Rugăm gazdele noastre din județul Constanța să ofere cit mai curînd posibil o variantă de program care să țină seama atât de dorința fierbinte a tinerilor din județul Constanța, cit și a numeroșilor oaspeți ai litoralului, dintre care unii și-au programat concediul exact în perioada anunțată de noi ca posibilă pentru turneul Cenaclului Flacăra.

Oricum, ni s-ar părea absurd și nedrept față de toate strădaniile să nu putem, din mărunte vicii organizatorice, să ne adresăm publicului drag și în perioada de vacanță, nu numai în seri ale săptămînilor de muncă. Deci, încă o dată, Cenaclul Flacăra așteaptă o variantă de itinerar pe litoral. Mulțumim !

Pină atunci vă invităm

vineri 8 iulie la Tirgoviște și sîmbătă 9 iulie la Călărași.

Fotografiile de ELENA GHERA

MUZICA

Jazz-ul, limbaj universal

O ... a Biroului de Turism ... Tineret ne-a prilejuit, în cadrul unui turneu prin mai multe orașe din țară, un adevărat festival de muzică de jazz la Sala Palatului R.S.R., cu participarea a două formații din Statele Unite ale Americii, aflate în țara noastră în cadrul schimburilor culturale cu fundația „Ambasadorii Prieteniei”: **Big-band-ul Colegiului Wesleyan din Virginia de Vest și Rova Saxophone Quartet din California**, precum și a citorva dintre cele mai importante nume din jazz-ul românesc: **Johnny Răducanu, Harry Tavitian, Creativ**. La spectacolele din țară și-au mai dat concursul: **Big-band-ul Ansamblului Armatei din Cluj-Napoca, Big-band-ul Casei Pionierilor** din același oraș, **Reflex, ABC și Vocal Jazz Quartet**, toate trei din Sibiu. Am omis intenționat din însușirea numelui grupului „Metronom” din Piatra Neamț și pe cel al solistei vocale **Emanuela Carra**, prezențe care au făcut, de fapt un deserviciu Manifestării și jazz-ului, în general. Din fericire, în fluviul de muzică de calitate care a curs cu acest prilej, micile impurități au trecut neobservate. A reprezentat, în schimb cu cinstă jazz-ul românesc grupul **Creativ** din Constanța, valoare de acum recunoscută a genului, practicând o muzică de expresie liberă, într-o manieră foarte modernă, care reușește, paradoxal să găsească și drumul spre inima spectatorului mediu, neavizat, prilejuindu-i acestuia deschiderea necesară pentru înțelegerea unei muzici mai dificile, mai elaborate și prezentate cu mijloacele cele mai moderne. O asemenea muzică practică, de pildă **quartetul Rova** (numele provine de la cele patru inițiale ale membrilor grupului: **Jon Raskin, Larry Ochs, Andrew Voigt, Bruce Ackley**), una dintre cele mai experimentate trupe de gen, valoare recunoscută pe plan mondial. Rova Saxophone Quartet creează o muzică ce asimilează experimentele americane și europene în jazz-ul free, muzica electronică și de avangardă rezervându-și dreptul de a iniția și proprii experimente, inovații peotriva sufletului fiecăruia. Textura sunetului, spațiile muzicale, mișcările ritmice și coloraturile tonale produse de membrii grupului debășează imaginația comună, ca, de exemplu, în piesa „**Escape From Zero Village**”. Fluente improvizate și, în general, căldura interpretării fac accesibilă și chiar atractivă prestația scenică a grupului.

Cît privește **big-band-ul Colegiului Wesleyan din Virginia de Vest**, dirijorul **David Milburn** (doctor în trombon) a reușit să realizeze nu numai o întreprindere salutară din punct de vedere sociologic vorbind (câci ce poate fi mai frumos decît un grup de aproape 20 de tineri care se reunesc zi de zi pentru a face muzică imoreună?), dar chiar un fapt artistic interesant, de un nivel calitativ ridicat. Repertoriul abordat este deosebit de vast și variat, de la piese de jazz tradițional pînă la compoziții de avangardă, trecînd uneori — cu succes — chiar prin sfera, deloc comodă, a interpretării

unor foarte cunoscute piese de estradă. Semnificativ gestul lui **David Milburn** de a-l invita să coopereze în scenă pe tînărul și foarte talentat pianist ieșean **Ion Baciu-jr.**, care și-a manifestat potențele atît în nenumita „Spain” a lui **Chick Correa**, cît și în darul pe care l-a oferit, la rîndul său, prietenilor muzicienilor americani: „**Waltz for Debby**”. În același spirit, spectacolul s-a încheiat cu un scurt jam-session la care au participat membrii grupurilor **Rova și Creativ** și la care rezultatul artistic al colaborării spontane a întrecut orice așteptări, spre deliciul publicului. Plăcut a fost și interludiul realizat la pian de **Johnny Răducanu** și, mai ales, mini-show-ul acestuia, la patru miini alături de **Harry Tavitian**. Să nu uităm contribuția adusă de comertajul fermecător al mereu inepuizabilului **Florian Iangu**, care a făcut și educație, și umor fin și, mai ales, prezentare exactă și competentă. Au existat, deci, toate argumentele care să provoace o amintire plăcută iubitorilor jazz-ului, ai muzicii, în general.

PAUL MANCA ■

De la muzică la cuvînt

S-a încheiat de curînd cel de-al doilea an al ciclului de dialoguri-concert „Integrala Beethoven”, realizate la Ateneul Român de **Zoe Dumitrescu-Busulenga și Iosif Sava**. Cele opt întâlniri din acest an, desfășurate în prezența unui public nu întotdeauna foarte numeros, dar întotdeauna receptiv, vibrînd evident la toate vultele strălucitoarelor confruntări de idei dintre cei doi distinși oameni de cultură, cele opt întâlniri, așadar, au fost tot atîtea inteligențe, erudite, fermecătoare dizertații despre muzică în genere, despre arte și locul lor în ordinea spirituală umană, despre conexiuni frapante între epoci îndepărtate în timp, între creatori îndepărtați în timp și în spațiu, și a.m.d. De la Beethoven la Sofocle, de la Beethoven la Bach și Mozart și înapoi, de la Beethoven la Brahms, de la Beethoven la Enescu și de aici înainte, iată numai cîteva din traseele acestor ample excursuri culturale, ilustrate de interpretări de cea mai bună calitate.

Ultima seară Beethoven din această stagiune a fost un frumos joc de oglinzi paralele, reflectînd în dialog imaginile a doi titani ai muzicii — **Enescu și Beethoven**. Ca întotdeauna, Beethoven a fost și de astă dată un fel de „trambulină” revelatoare de sensuri pentru creația genialului nostru compatriot. Pornind de la părerile lui **Enescu** despre Beethoven — prezente în paginile însemnărilor sale, din care **Iosif Sava** ne-a oferit un succint florilegiu, cei doi interlocutori au ajuns la afirmații definitorii, pe cit de exacte, pe atît de elastice în aria lor de analogii: „Enescu a fost ultimul reprezentant al stilului beethovenian” (**Z. Dumitrescu-Busulenga**), el îl simțea pe Beethoven ca pe un alter ego al său, și nu ca pe un termen de comparație etc. Demersul comparatist, familiar domeniului creației literare, dobîndește, iată, o putere deosebită de clarificare și ierarhizare a sensurilor și în

domeniul muzicii. Declanșînd momentele „scenariului” acestor dialoguri, printr-o întrebare exact plasată sau printr-o subtilă schimbare de direcție a discuției, **Iosif Sava** își află în persoana **Zoei Dumitrescu-Busulenga** un partener perfect complementar, grație capacităților sale de înaltă speculație și nuanțare, de aprofundare analogică a ideilor.

Secțiunea strict muzicală a seerii a fost și de astă dată susținută de tineri soliști, făcînd o dată mai mult din „Integrala Beethoven” nu numai o tribună a muzicii (concepută mai puțin ca o activitate de inițiere, ci mai degrabă ca una pentru inițiați), ci și o tribună a tinerilor muzicieni, a tinerilor soliști. Interpretînd un **Duo pentru vioară și violoncel, Anda Petrovici (vioară) și Iosif Calef (violoncel)** au tradus partitura cu suave grațilități mozartiene și arabescuri ritmice de dantelărie flamandă, conferindu-i o deosebită cantabilitate, o frazare excepțională. **Anda Petrovici** stăpînește perfect atacul sunetului, realizează cu deosebită căldură, cu fermitate, fără patetizări exagerate. **Iosif Calef**, ridicînd sonoritatea instrumentului său pînă aproape de limpezimile vioarei, se impune printr-o gestică mică, funcțională a arcului. Pianissimo desăvîrșite, expresivitatea legato-urilor, precizia sincronizării fac din cei doi interpreți niște adevărați profesioniști ai muzicii camerale. Un al doilea moment instrumental l-a constituit **Duo pentru violă și violoncel, interpretat de Anca Munteanu (violă) și Ioana Ostafie (violoncel)**. A-bordînd partitura în alt stil, mai impetuos, mai pronunțat romantic, cele două soliste reușesc un frumos dialog între instrumente, susținut mai mult solistic decît orchestral. **Anca Munteanu**, aflată la prima sa evoluție solistică, după cite știm, impresionează prin sensibilitatea muzicală deosebită, printr-o interpretare cerebrală, echilibrată. Sunetul se naște firesc, fără poziționări, în vultate atent construite, în pasajele cantabile, sau în „sprinturi” (nu întotdeauna suficiente de precise) în pasajele de dificultate tehnică. Alături de ea, **Ioana Ostafie**, are un arcuș nervos, adesea neingrijit; o mimică nesupravegheată încarcă inutil aspectul interpretării sale, altfel inteligente, vîdînd un temperament muzical remarcabil. Tînărul pianist **Andrei Vieru**, aflat pentru a treia oară ca solist în cadrul integralei, ne-a oferit o splendidă versiune a **Sonatei op. 90** pentru pian. Acest pianist de o statură neobișnuită, ce pare că și găsește cu greu locul în fața pianului, uimește prin grațilitatea incredibilă a pianissimo-urilor sale. El urmărește fraza muzicală, strînind-o perfect, eliberînd tempoul în subtile ad libitouri, readucîndu-l apoi într-o rigoare severă, clasică.

De la muzică la cuvînt, prin cuvînt și prin muzică, „Integrala Beethoven” este un act de cultură în plină desfășurare. Acest centru focalizant care este Beethoven, va concentra — sperăm — încă multă vreme în jurul lui, în această formulă de conferință-concert, precum și în altele, interesul celor ce se sînt aproape de muzică. Saluțăm această încheiere și acest potențial început al „Integrala Beethoven” de la Ateneul Român, care va continua.

TANIA RADU ■

Notes

EDITURA UNIVERS, deloc în vacanță, ne prefațează vacanța cu cîteva apariții de marcă: **Jorge Luis Borges**, conștiință tragic-sublimă, emblematică pentru proza secolului XX, ziditor de labirinturi tensionate străbătute de cele mai profunde interogații umane, maestrul al fantasticului în toate ipostazele acestuia. **Cristina Hăulică** reunește în volumul **Cartea de nisip** cîteva zeci de eseuri și „ficțiuni” ale autorului lui **El Aleph**, echivalînd în românește incandescența spirituală a originalului. O coincidență (aproape borgesiană, am zice): cartea apare concomitent cu ultimul număr al revistei **Secolul XX**, dedicat lui **Borges**, ce poate fi considerat ca o revelație „prefată”. ● Actul de onoare culturală semnat de **Grete Tartler și Viorel Bageacu — Primii poeți persani (sec. IX—X)** — reprezintă încă un examen de profunzime al filinței noastre spirituale. Temeiul cărții — fermecător aliaj de fizic și metafizic, specific civilizațiilor străvechi, iraniana în speță — dă seama o dată mai mult de capacitatea de plasticizare abstractului pe care o dezvăluie natura intimă a marii poezii. Ne place să credem că acest volum este pentru **Grete Tartler** un (alt) preambul la demult plănuita **Filosofie arabă în text**. Remarcăm, din alt punct de vedere, coperta lui **Vasile Socoluc**, foarte sugestivă în simplitatea sa. ● **Leonid Andreev**, autor care a activat, la noi, multe din energiile creatoare interbelice (și nu numai) este subiectul unui volum colectiv de studii, alcătuit de **Tatiana Niculescu, Ana Maria Brezuleanu și Nina Vucolov**, ce abordează proza, dramaturgia și personalitatea autorului în contextul epocilor sale. Evenimentul este de salu-

tat. ● Atît de avidul nostru „orizont de așteptare” îl poate recepta, în sfîrșit, în românește pe însuși autorul formulei, **Hans Robert Jauss (Experiență estetică și hermeneutică literară)**. Traducerea impecabilă a lui **Andrei Corbea** ne face, oarecum, să uităm că, între timp, **Jauss** și-a modificat unele teorii, că alte și alte orientări sociologice au crescut din corpul acestora, depărtîndu-se nu o dată antipodice de ele. ● **Olympio sau viața lui Victor Hugo** (trad. **Virginia Șerbanescu**) reia în atenția noastră pe **André Maurois** în calitatea sa, universal recunoscută, de admirabil (și „romanțat”) biograf, precum și figura complexă a autorului **Mizerabililor**, neconținut disputată de contrarii, manifestîndu-se ca atare și refuzîndu-și, parcă programatic, unilateralizarea artistică și morală. ● După volumul de teatru chinezesc din secolul XX, **Mira și Constantin Lupeanu** ne oferă acum o antologie de **Proză scurtă chineză modernă** intitulată **Pierică de primăvară**. 20 de autori, 20 de texte publicate între 1921—1936. O atmosferă epică înșelătoare în simpla-i aparență și care necesită o recitare. (Ca și... **Leo-Tse**, de altfel!). ● În sfîrșit, cinci volume ce vor reaprinde febrilitatea de sub rafturile librărilor: numerele 8, 9, 10/1983 ale colecției „**Globus**” (**Zburătorul de Desmond Bagley**, trad. **Alfred Neagu, Walter Weller**; **Tot felul de întîmplări nemaipomenite**, trad. **I.M. Ștefan și Peter Sragher**; **Portretul unei tinere femei**, de **Vladimir Makanin**, trad. **Alexandru Ivănescu**), romanul **Bătrînul**, de **Iuri Trifonov** (tra. **Alexandra Bărcăcilă, Vadim Galche**) și sentimenta- tumultuosul **Belle-Rose**, de **Amédée Achard**, în românește de **Adriana Flanu**. ● Din cite auzim, încă trei nume stau să apară pe copertile editurii **Univers** — **G. Bachelard, R. Barthes, P. Ricoeur**.

TANIA RADU ■

CAP LIMPEDE

să binedispună absolut toată clientela. În cel de-al doilea caz, al promisiunii, ar fi vorba despre ceea ce-și propune tot în materie de spectacol de divertisment, conducerea restaurantului **Vraja Mării din Eforie Nord**. Adică, în chiar aceste zile, va demara un amplu spectacol pregătit de **Teatrul liric „N. Leonard” din Galați**, spectacol care, pus în scenă de regizorul **Nicolae Frunzetti**, se va intitula **Serbarea vestalelor**. Am notat, asistînd la ultimele repetiții, o coregrafie în forță, un grup vocal instrumental demn de toată atenția, **Europolis**, din **Tulcea**, și două tinere interprete, **Mariana Necuța și Mariana Simion**, care alcătuiesc un grup prea puțin cunoscut pînă în clipa de față, **Sincron**. Un ultim amănunt: la ideea sefului de restaurant, **Nicolae Tudose**, va avea loc, în fiecare zi, pe aleile stațiunii, o pa-

radă a vestalelor! ● Anonimat autoimpus. Vineri, 1 iulie, ora 20,30 în Grădina de vară a stațiunii **Techirghiol**, la spectacolul **Șlagăre în revenire**, cum era anunțat de ziarul **Litoral**, dar care avea să se numească, pînă la urmă, **Fantasiada**. Ce deosebire poate fi între **Șlagăre în revenire** și **Fantasiada** — sau **Fantasiorama**, un alt spectacol pregătit tot de **Teatrul liric Fantasio din Constanța**, nu putem ști. Știm doar că, în lipsa unui program, fie el cît de sumar, spectatorul n-a avut de unde afla cine anume a cîntat, cine anume a susținut momentele vesele, cine anume a dirijat, cine anume este autorul libretului etc. Pentru a înlătura acest anonimat autoimpus, spectatorul trebuia să învețe pe de rost afișul spectacolului. Ceea ce au reținut doar cîțiva dintre spectatori citînd un neconcludent afiș, a fost

doar faptul că autorii **Fantasiadei** sînt **Gelu Manolache și Jean Constantin**, ale căror nume erau scrise cu litere de două ori mai mari decît ale celorlalți. Că e bine, că nu e bine așa, asta ar fi o problemă asupra căreia cineva mai trebuie, după cît se vede, să mediteze. Noi spunem că nu prea e bine, întrucît

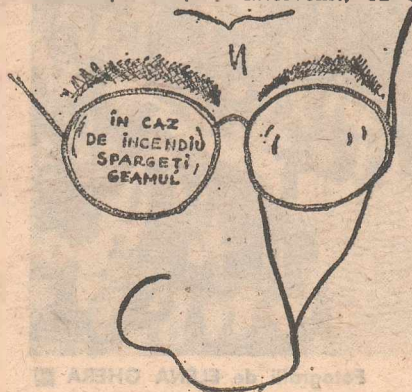
Pe litoral

majoritatea celor ce-au dat 18 lei pe un bilet au tot așteptat să-l vadă și să-l audă pe... **Jean Constantin**. Dar, dincolo de acest mic preambul, conformîndu-ne anonimatului acceptat chiar de către artiști, vom spune că primul interpret și-a intrat în rol abia cînd a cîntat un cîntec în limba... turcă. A doua in-

terpretă a fost total acoperită de-un grup de șase suflători, drept pentru care despre vocea dinsei nu prea avem ce spune, dar i-am acordat, totuși, calificativul acceptabil spre bine pentru prezența scenică. Ca să înțelegeți însă, cit de cit, despre ce anume s-a cîntat vă vom oferi, iată,

cîteva mostre, adică doar cîteva versuri: „**Dragostea și voia bună / stau de veghe împreună**”. O altă interpretă a tinut să ne asigure că „**Ah ce frumoasă este dragostea / A iubi nu este nici cînd păcat / Ah ce drag îmi e cînd...**” și n-am mai putut reține nimic pentru că au intervenit, cu o consec-

vență demnă de-o cauză mai bună, cei șase suflători. Mult mai clar și mai răspicat, adică mai ușor de înțeles, s-au exprimat cei trei membri ai grupului **Do-Re-Mi** ale căror versuri ne-au făcut atenți că la **Costinești (!)**, în stațiune: **Trei tineri din Pireu / Stau pe-un mal de mare / Și tot cîntă mereu**. Cam atît despre partea muzicală. În ceea ce privește partea de umor (cîndva bune selecțiuni cum au fost **Techezoanele, Intrebați și veți afla, Falsul inspector și Doctorul**) aceasta a mai salvat cîte ceva dintr-un spectacol care nu a reușit să treacă de nivelul banal și modest al unei slabe brigăzi artistice de agitație.

SORIN TRUȘCĂ ■

Rubrică realizată de:
**GEORGE ARION
ADRIAN DOHOTARU
VICTOR NIȚĂ
SORIN POSTOLACHE**

atelier literar

G. Dumitrescu

I. Palea: Nu fosforul lipsește, din fericire, ci alt element nobil, neaflător pe tabloul lui Mendeleev, ci doar în paginile de poezie adevărată... (La dv., dozajul pare a fi, din păcate, sub necesități...).

Mihai Gabriel: Sint semne bune, mai ales în „Prund uscat”, „Hoț de cai”. Dar paginile trădează în chip lămurit insuficiențele despre care vorbiți, atât de lucid și pătrunzător, în scrisoare. Ele vor fi, fără doar și poate, în perspectivă, tot atâtea piedici și impasuri, cauzele implacabile, finalmente, ale involuției și eșecului. Trebuie să faceți toate eforturile și sacrificiile și să vă continuați studiile. Ar fi păcat să osindiți la „ofilire” (la închircire, am adăuga) un condei și o minte bine înzestrată de soartă!...

I. Lucici: Lucruri interesante, aproape toate, dar greoaie, incilcite, nesigure în expresie. De pildă: nu se poate spune „discursind”, nu se poate scrie „și cea ce-a început”, nu poate ieși un text fluid, expresiv, limpede, dintr-o aglomerare stângace de care („...care purta norii... în care orele... spre care ploile... de care mă mir... etc.). Vă trebuie o mai bună cunoaștere și stăpânire a limbii (lectură atentă, studioasă, analize și exerciții de stil etc.) pentru a căpăta siguranța, nuanța, dezinvolvura și limpezimea cursivă a expresiei.

E. Blaj: Mai slabe, pară, lucruri greoaie, „făcute”, fără freață și putere de sugestie. Ceva, în „Să vină ceasul”, „Vea-cul”.

I. Triandafil: Versificări relativ îndemnatice, dar sensurile rămân ambigue, nebulos, nehotărâte.

A.-M. Romeci: Versificări de acuratețe și de o

anume abilitate. Din păcate, nervul specific, pătrunzător, al poeziei e mai degrabă absent.

Fata morgana: Timide, încă, și paginile, cam plăpânde, risipite, de consistență și pregnanță rela-tive. Ceva, în „Sculptură”, „Iarnă ratată”, „Picturi și poeme”.

V. Mil: Mai dense, parcă, mai conținute, cu încercări (binevenite) de diversificare în registrul motivelor și al mijloace-lor, aproape toate sint demne de atenție.

Cenaclul „N. Labiș” — Brașov: Sint, desigur, o serie de semne bune, mai ales în perspectivă, — nu putem nominaliza, din motive ușor de înțeles (și acesta e doar unul din neajunsurile trimiterilor în grup, în care autorita-tea organizatorică a cena-clului devine inutilă și incomodă). Fiecare poet sau aspirant în poezie e un caz (adesea complicat și gingaș) și trebuie dis-cutat ca atare, nu în grup, în companii inevitabil comparative și, deci, inevitabil stingheritoare (capabile să nască printre cenaclisti stări de concu-rență meschină și alte animozități și chiar, în unele cazuri, să umbreas-că „firma” cenaclului — dacă o are, firește...). Pe de altă parte, nici nu e posibil, în asemenea ca-zuri, intrarea de tip „doi pe-un bilet” sau „la gră-madă”, cum se întâmplă pe unele stadioane, unde, pe lângă posesorul biletului, mai răzbesc încă 7-8 „fără”, pe bază de „e cu mine”, pe bază de coate și ghionturi etc. Vă mulțumim pentru amabili in-vitație (de care vom profita la prima ocazie) și ră-minem, în continuare, la dispoziția tuturor mem-brilor cenaclului dv. (de-sigur, fiecare cu „biletul” lui!).

I. Isvoranu: Materia-

lul care stă la baza lucrării dv. e interesant și semnificativ, dar povestirea e scrisă cu multă nepricepere și stingăcie (ca să nu mai vorbim de ortografie!). Desigur, n-o să vă contrazicem în mod categoric: uneori (e o evidență, din păcate!) e nevoie și de „pile”, cum ziceți, dar, mai întâi, am adăuga noi, e nevoie și de talent. Cît de cit!

Pempiliu Cristea: E mai mult o abilitate prozodi-că, aducind, uneori, în inerția necontrolată, nein-spirată, a fluxului ei, prea multă recuzită de-suet-simbolistă, retorism găunos și gargară conven-tională. Cînd (mai rar) motivele și atmosfera se apropie de problematica zilelor noastre, se aude, prea mult, dominant, verbul păunescian... Se pot menționa, mai cu seamă ca probe de versificare di-bace (purfînd, însă, „tren-na” unor ecouri mai mult sau mai puțin pregnante și identificabile): „Cir-cul”, „Cursa”, „Absurda loterie”, „Se duc iubirile”, „Prea des, poezii”, „Som-nul orașului”. Trebuie impuținate, însă, toate ace-ste podoabe și influențe străine, și căutate, mai a-tenant, mai stăruitor, gîndul și sunetul personal.

C. Bogos: S-ar putea să fie adevărat că pretențiile noastre „cresc de-a drep-tul exasperant” (chiar așa?...), dar asta ar putea fi și impresia cuiva a că-ruia exigența de sine scade (în mod alarmant!) pînă la nivelul unor discursuri uscate și grandilocvente („Solidaritate”, „Oda”) și al unor compuneri desue-te și convenționale (în care mai „scapă” și niște „anomalii” gen „o cerne toporașii”). Ce ziceți?

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se inapoiază.

PE AUZITE

Nu vă spun ce gîndesc acum pentru că nu m-ați crede v-aș întreba doar cine poate calcula lumina cheltuită pe hulubi s-ar putea ca discuția să aibă un picior mai scurt aș vrea totuși să mă înțelegeți nu mai rentează să lauzi flautul pînă nu-l auzi.

EMIL ACHELARITEI

ARIPI DE LEMN

Stau ca un copac jumult de flori, cu coaja jupuită. Ațiția oameni fără minte scrijelesc în mine numele lor sufletul meu se răzvrătește împotriva atitor atingeri, se retrage într-un tril de pasăre, Am sute de ochi și fiecare tresare, se deschide, privește își coboară pleoapele... Am sute de ochi, frunze plăpînde, sute de suferințe.

DIANA BARBU

LICITAȚIE

Pe lingă Un scaun Biedermayer, O comodă Ludovic al XV-lea Și o oglindă venetiană Ce o aparținut cîndva unui doge, Astăzi s-a vindut Ultimul măr secolul XX.

CRISTINA DRĂGAN

SCRISOARE CĂTRE FRANÇOIS VILLON

Prea puțin știu cine ai fost Magistre Numele tău este egal cu x Te-au alungat împrejurări sinistre De foarte tînr dîncolo de Stix Ai cunoscut necazuri și suplicii Cu hoții-ai fost părtaş de gînduri seci Judecători asediați de vicii De viu te-au aruncat în ocne reci Nu s-au mindrit cu tine birocratii De viața ta nimic n-au pomenit Și poate că scribit de lumea toată Au dispărut la timpul potrivit Din cînd în cînd te-ai refugiat în stele Iți mai citesc baladele-n jargon Rugindu-te cu ochiul minții mele Să nu mă părăsești François Villon...

VIOREL MUNTEANU

ORA Y

și-atunci o atunci am simțit cum se clătina turnul cum un nor îmi intra în gură cum tu îmi punea o mină pe frunte autobuzele își conduceau soferii spre garaje și cineva aștepta ploaia pentru a strînge apă de ploaie atunci o atunci mulți și-au sfîrșit proviziile de miez de nucă și stingătorul de felinare a stîns felinarele

și arborii s-au aplecat să-și roadă rădăcinile

DAN EMILIAN ROȘCA

OBSESIE

În mine vin să moară oameni și n-am ce să le fac... Vin și mor pe plaje pustii. Alerg de la unul la altul — aduceți lacrimi! strig, aduceți durere! Trageți un pled de minciuni peste ei...

LUCIAN CESINA

CE GREU GĂSEȘTI

Ce greu găsești tranșea din care să-ți arunci poemele!... Direcția e bună dar prea ades — cu o clipă mai devreme o pasăre colorată declanșează mecanismul și poemul explodează în tine

A. VALONI

GRĂDINILE SUSPENDATE

după rang și culoare așezați-vă pe spaliere cu același zbor sugrumat cu amintirea înaltă a cîntecului legănată de ramurile din virf cu întrebarea tot mai stăruitoare grădinile suspendate au existat? păsările de colivie păsările de volieră păsările libere sint pieritoare veșnică e doar mantia transparentă strălucitoare ce le apără de zbor sute de mii milioane de păsări aparate de zbor aduc cite o sămînță în cloac aduc pe aripi grăunți de nisip desenînd în aer întrebarea grădinile suspendate au existat?

VIORICA IONESCU

Ileana Predescu

(Urmare din pagina 9)

pentru teatru de aici își trag seva. Cred că veniți cu mult înainte de începerea spectacolului și multe din ale Doamnei obiceiuri le-ați preluat și înșușit.

— Nu toate lucrurile bune s-au prins de mine. Din păcate, nu sint prea punctuală la repetiții, iar la spectacole vin în ultimul moment. Dar am învățat de la marea Doamnă a teatrului, că atunci cînd intri în scenă, în afară de teatru, nimic nu mai există. Mi-amintesc o nostimădă: jucam în „Zola” și aveam un cui în cizmă. Schiopătam pînă intram în scenă. În clipa cînd treceam pragul, uitam totul. Așa am jucat rolul, pînă la scoaterea piesei de pe afiș. Căci de fiecare dată uitam să reclam neajunsul cizmarului.

— Într-un fel ați fost o norocoasă. Ați jucat alături de mari actori: Ciobotaru, Măruță, Cazaban, ca să amintesc doar trei nume. Ce îniriure au avut ei asupra carierei dumneavoastră artistice?

— Lista poate fi completată pentru că eu am jucat și la radio sau pe alte scene, firesc deci să fi văzut la lucru generația de aur a teatrului românesc. În meseria noastră înveți tot timpul. Important este să vezi, să auzi și să vrei. Un mare actor te învață meseria, dintr-o replică. Atunci cînd e mucaliti, dintr-un sfat. Important este să-l înțelegi. Distribuția mea în „Vassa Jelesnova” a cunoscut la început un drum sinuos. Regizorul nu mă dorea, iar Doamna insistă.

— Pe vremea aceea, zeii priveau cu mai multă dragoste spre dumneavoastră decît în ultimii ani.

— Mă rog. Cum era și firesc am căpătat rol. Cum regizorul nu mă dorea, repetițiile erau pentru mine un chin. Nimic nu-mi spunea nimic, iar eu simțeam că inebunesc. Tăceam, pentru că mi-era frică. Disperată, m-am apropiat de nea Fănică Ciobotărașu și l-am rugat să-mi spună ce să fac, mai precis cum să gîndesc rolul. Sfătos, nea Fănică îmi zice: orice actor este un instrument într-o orchestră, vezi ce instrument ești și ține-o pe-a ta. Apoi, vezi care e neburia fetei: pentru că trăiește într-o lume urîtă. Asta-i tot. Dar, biata de mine de unde să știu care-i instrumentul meu. Am primit sfatul, l-am rumegat și pînă la urmă regizorul a trebuit să recunoască că am făcut un rol foarte bun.

— Cred că nu îmbrățișați ideea că regizorii sint uneori o piedică, nu de alta, dar sinteți soție de regizor.

— Nu din această cauză susțin, sau

mai curînd nu concep un spectacol fără creier, adică fără regizor. Să fim bine înțeleși am crescut odată cu Ciulei și Pintilie, deci am criteriul de judecată.

— V-am văzut pe stradă de foarte multe ori. Mersul drept și privirea înainte dau impresia că strada nu vă interesează. Păreți o absentă, care traversează marile bulevarde bucureștene Curios, pe scenă nu jucați, parcă plutiți, dar e un fel de imponderabilitate activă. Sinteți de acolo în fiecare piesă. Cînd acțiunea se mută la alte personaje, tot captați atenția spectatorului. De unde acest paradox?

— Nu traversez strada absentă. Sint ca un burete, absorb totul. Stările personajului le caut chiar și pe stradă. Nu-mi dau seama că pe scenă aș avea o anumită imponderabilitate. Tot ce pot să vă spun este că mi se creează o anumită stare de bucurie. Cînd intru în scenă încerc să uit textul și intru în poveste ca și cînd totul ar fi adevărat. Dacă aș intra cu ideea că în final se întîmplă cutare ori cutare deznodămînt, mi-aș pierde spontaneitatea, plăcerea jocului, ineditul.

Sint pentru improvizații și nu admit abuzuri pe scenă, dar dacă un partener schimbă cu inteligență ceva, mă ambiționează și atunci caut să răspund cu aceeași monedă. Scena îmi aduce o mare eliberare. Acum îmi este parcă mai necesară ca oricînd. Pe scenă uit necazurile ființei mele particulare.

— Cum prinde contur un personaj? Vă obsedează de la prima repetiție, apelați în familie, pentru unele ajutoare, învațați ușor, greu, cu glas tare?

— Niciodată nu învăț acasă, deci nu cer nici un ajutor, și niciodată nu citesc cu glas tare. Teatrul fiind o muncă dusă în colectiv, mă supun acestui principiu sfînt. Înainte de premieră rolul este învățat, și coincide de regulă cu aruncarea manuscrisului. Ca să fiu sinceră, înaintea premierii textul scriș încep să mă énerveze.

— V-ați afirmat pe firmamentul teatrului bucureștean cu multă vigoare. Statutul de vedetă de foarte tînră v-a aureolat numele. Țin minte creațiile remarcabile ale Ileanăi Predescu în „Cum vă place”, „Tigrul”, „Leonce și Lena”, „Danton”, „Seauzele”, „Invățătoarea” și lista poate continua. Toideana, presa a vorbit elogios de dumneavoastră. Cum era normal drumul în artă trebuia să aibă o linie ascendentă. Din păcate, în ultimii 8-9 ani, cota valorică a Ileanăi Predescu a scăzut. Este drept că jucați, dar roluri mici. Sint partizanul teoriei că un mare actor poate juca orice, numai că și aici se cere o anumită pondere. Pe scurt, cine a pus piedică actriței Ileana Predescu?

— Dumneavoastră puteți folosi orice substantiv, doar cuvîntul vă este meseria. Dacă mă gîndesc bine, de foarte mulți ani nu am mai primit un mare rol. Eu nu am refuzat nimic, așa a fost să fie. Și ca să fiu sinceră, această perioadă a coincis cu necazuri familiare. Cred că la un rol mare nici nu m-aș fi înhamat. Am pierdut în acești ani mama și un frate.

— Imi pare rău, dar mergînd pe linia celor discutate mai sus, un mare rol v-ar fi făcut bine, doar așa v-a învățat Doamna Bulandra.

— Imi mențin părerea. Poate a fost mai bine.

— Și noi ne menținem punctul de vedere. Să continuăm. În ciuda faptului că jucați mult, dar roluri mici, aveți un cuvînt greu de spus, în ceea ce privește destinele teatrului. Ne bucură acest lucru, căci toată ființa dumneavoastră inseamnă teatru, artă, colegialitate, dragoste pentru scenă. Dar spuneti-mi de ce acceptați chiar orice rol. Iată în piesa prietenului și colegului Dohotaru, putea să joace un nume de o mai joasă tonalitate. De ce ați acceptat?

— Din devotament pentru teatru, nu puteam sta acasă, repetițiile îmi făceau bine. Aveam o preocupare în plus.

— Vedeți că iar vă contraziceți. Cu atît mai mult un rol mare v-ar fi făcut bine.

— Afurisiți mai sinteți. Mă bucur pentru orice rol, dar mai ales sint mulțumită că intre colegi cuvîntul meu se bucură de stimă.

— Eu apreciez modestia care vă cuprinde ființa, dar aflați de la mine că bucuria noastră ar fi mai mare dacă am cîți că la Teatrul Bulandra se pune în scenă, special pentru Ileana Predescu, piesa, și de ce nu, piesele cutare. Dar cinematograful de ce vă cam ocolește?

— Probabil că nu sint în circuitul lor.

— Vai ce furtătoare sinteți! Spuneti-mi nici în teatru nu v-ați dorit un anume rol? Nu visați niciodată cu ochii deschiși?

— Pentru mine fiecare rol este bucuria unei noi experiențe. Niciodată nu mi-am dorit un anume rol.

— În decorurile cui și în costumele căru-pictor, Ileana Predescu, s-a simțit mai bine de-a lungul anilor?

— Niciodată nu am fost copleșită de un anume scenograf, ci de ceea ce realizează cei chemați de regizori. Mă adapteam destul de repede. Costumul a fost și este marea mea durere. Nu accept un costum care să nu mă mulțumească. Pentru costum fac moarte de om. Din cauza costumului am plîns, am suferit, am făcut scandal și nu am acceptat compromisul. Costumul îmi dă iluzia personajului, mă inspiră și chiar mă reprezintă. Costumul

nu este o haină pe care o îmbraci dîm-nica.

— De ce ați acceptat, în ultimii ani, roluri mici?

— Teatrul nu se poate face decît cu disciplină, așa cum m-a și ne-a învățat Doamna Bulandra și de la acest principiu nu pot abdică.

— Rău ați făcut. Pentru că modestia aceasta ne-a văduvit ani de zile să putem urmări într-un rol pe măsura talentului, pe Ileana Predescu. Știți că peste ani, dacă cineva va fi curios să cerceteze viața scenică a dumneavoastră, va căuta, și poate va găsi, răspunsul. Nu uitați că istoria este abatorul fericirii oamenilor.

Viața este crudă, iar timpul trece implacabil peste noi. Vrem nu vrem părăsim reducta. Cunosce mari actori de altă dată, care odată ce au părăsit scena, refuză orice discuție despre teatru spre deosebire de ceilalți, care merg, joacă, și iubesc în continuare scena. Nu dau nume din respect pentru cei care refuză să vorbească despre scena care le-a adus atîtea bucurii. La timpul potrivit Ileana Predescu cum va reacționa?

— Nu am idei preconcepute. Azi iubesc scena la nebunie. Mîine nu știu cum voi proceda. Timpul este cel mai bun sfătuitor.

— Ce citiți? Aveți o anumită metodă a lecturii?

— Nu citesc teatru. Atunci cînd mă aplec peste textul dramatic mă aplec pentru un autor: Shakespeare, Moliere, O'Neill. Dar citesc toată opera. Din aceste motive zic că nu citesc teatru. Citesc la nebunie poezie.

— Pe cine?

— Argezi, Blaga, Sorescu, Blandiana, Dimov.

— Curios. Nu v-am auzit niciodată recitînd.

— Eu sint o actriță de mișcare, nu de cuvînt.

— Acum înțeleg de unde vine aceea stare de imponderabilitate, pe care nu ne-o puteam explica la începutul acestui interviu.

Aici, în living, văd prea puține cărți, probabil biblioteca este în altă cameră. În schimb multe, foarte multe discuri și, curios, aproape toate genurile. Iubiți muzica, și care anume?

— Toată muzica bună o ascult cu plăcere. Rețineți, îmi place folk-ul atunci cînd spune ceva. De exemplu Bob Dylan.

— Dați-mi un final pentru discuția noastră de azi.

— Dacă nu-l aveți dumneavoastră de unde să-l am eu...

Un muzeu in labirint

Problema Courbet

3.

Autoportret in inchisoare

Procesul lui Courbet după zdrobirea Comunei din Paris e la fel de celebru ca procesele lui Flaubert și Baudelaire. Dar între ele există două deosebiri importante. Mai întâi, în cazul lui Flaubert și Baudelaire, pe banca acuzaților a stat arta, „Doamna Bovary” și, respectiv, „Florile Răului”. În cazul lui Courbet, pe banca acuzaților a stat numai omul. Apoi, dacă în ce-i privește pe Flaubert și Baudelaire nu ezitam să ne socotim coînculpați, în calitate de cititori, considerind ridicolă pretenția pudibonderiei autoritare de a-și impune voința și ipocrizia în artă, procesul lui Courbet ne lasă oarecum descumpăniți. Unde începe și unde sfârșește adevărul? Este oare inocent sau vinovat artistul pe care-l vedem privind în gol, pe fe-reastră, în autoportretul pe care și l-a făcut la închisoare?

Unica soluție e, poate, să despart „ce știu” de „ce nu știu”.

Ce știu

— Courbet ura sincer moravurile imperiului și despotismul lui Napoleon al III-lea. De aceea nu e de mirare că-l găsim, după căderea imperiului, președinte al unei comisii care ia în discuție soarta Coloanei Vendôme.

— Din multe puncte de vedere, istoria acestei coloane este semnificativă. Să ne amintim că inițial ea era destinată să preamărească faptele glorioase ale ostașilor francezi și să poarte deasupra o statuie a lui Carol cel Mare. Dar cu puțină urmă Napoleon s-a lăsat (tărește) convins de minsurii sau de interne care „i-a cerut permisiunea” să pună statuia lui, a lui Bonaparte, în vîrf. O statuie de aproape patru metri înălțime, care-l înfățișa ca pe un împărat roman, ținînd în mînă o zeită a victoriei. După Sfînta Elena, sprijinitorii Bourbonilor au coborît statuia și au topit-o. Apoi, în timpul domniei lui Ludovic Filip, care era din ramura Orleans, Napoleon a reapărut pe Coloana Vendôme. Iar la apogeul puterii sale, Napoleon al III-lea a poruncit ca unchiul său să fie din nou înfățișat ca un împărat roman, cu zeita victoriei în palmă. (Să mai spună cineva că istoria e lineară! Sau că ea nu e, cum s-a zis, filosofie care învață prin exemple.)

— În numele comisiei pe care o prezida, Courbet cere înlăturarea Coloanei.

— Parăzan al Comunei din Paris, pictorul devine (la sfîrșitul lui aprilie 1871) chiar membru al Comunei, avînd răspunderea artelor.

— Ceva mai devreme, Comuna din Paris ordonase distrugerea Coloanei Vendôme. Decretul nu era semnat, dar toată lumea îl socotea pe Courbet autorul lui. În mai, trasă cu cabluri, statuia lui Napoleon se prăbușește cu un zgomot asurzitor, în sunetele fanfarei și aclamațiile miilor de curioși veniți să asiste la eveniment.

— Peste două săptămîni, Comuna este infrîntă și scîldată într-o baie de sînge. Courbet se ascunde, dar este găsit. E dus la interogatori în dubă, cu cătușe la miini.

— În august, începe procesul șefilor Comunei. Cei care asistă se îngrozesc — ni se spune — de înfățișarea lui Courbet: parul îi albise în întregime și arăta jalnic. Întrebat de ce s-a alăturat Comunei, el răspunde: ca s-o pot moaera, ca să mă pot împotrivi exceselor. Întrebat de ce a instigat la dărîmarea Coloanei Vendôme, răspunde că a cerut numai mutarea ei în alt loc.

— Tribunalul îl declară vinovat și îl condamnă la șase luni închisoare. Pictorul e zdrobit, dar nu atacă sentința de teamă ca nu cumva ea să fie agravată. Se mulțumește să-și cumpere îngăduința de a sta singur în celulă, de a fi vizitat, de a primi hrană din afară și de a-și aduce unelte de pictor. Pînă la urmă pictează și pe zidurile celei în care e închis. Visul naiv al lui Corot își găsește o neașteptată aplicare.

— Cînd iese din închisoare, e anunțat că juriul salonului de artă i-a respins tablourile. Așadar, tăcerea. Desigur, desigur.

— Un an mai tîrziu, parlamentul adoptă hotărîrea să restaureze Coloana Vendôme încununînd-o cu o statuie a lui Napoleon intru totul similară celei doborîte. Asta pe cheltiala lui Courbet, căruia i se pune sechestrul pe tablouri, pe proprietăți și pe valorile de bancă. Pictorul ia calea exilului. Se stabilește în Elveția. „Cînd ești lovit de nenorocire — scrie el cițiva ani mai tîrziu — nimeni nu mai îndrăznește să se mai ocupe de tine. Dintre toți oamenii pe care îi cunosc în Franța, dintre toți prietenii mei, nici unul nu face o mișcare, fiecare tremurînd de frică”. E condamnat să plătească, după cum precizează Maximilian Jacta în „Procese celebre”, de unde am luat aceste date, 323 091 franci, sumă care reprezenta o mare avere. Sănătatea lui Courbet se prăbușește. În decembrie 1877, moare. Nu împlinise încă 59 de ani.

Ce nu știu

Ce anume l-a determinat pe Courbet să se alăture Comunei? Convingerile sau doar ura împotriva imperiului? Atracția puterii? („Mă scol, iau micul dejun și particip sau prezidez douăsprezece ore pe zi diferite ședințe”, le scrie el părinților săi.) Sau, într-adevăr, dorința de a avea posibilitatea să atenueze excesele și să ocrotească valorile muzeelor, cum a declarat la proces? Ce rol a jucat, în realitate, în povestea Coloanei Vendôme? A fost, cum susțineau inamicii săi, principalul vinovat? Complice, cum a pretins acuzarea? Sau pur și simplu a fost tirat în această afacere datorită numelui său celebru, cum a motivat apărarea? Pe scurt, ce greutate au avut în condamnarea lui Courbet pasiunile politice? Și dacă pictorul acțiunea în numele credinței lui, de ce nu și-a apărat această credință?

Dar să nu-l reproșăm lui Courbet ceea ce nici alții n-au avut curajul să facă.

OCTAVIAN PALER

Biblioteca in aer liber

Femeia din avion

Nu Constantin, ci Costache Olăreanu își semnează cărțile ferme-cătoare acest tînar încăruntit, cu mersul ușor lenevit de bărbat frumos, mers educat parcă în vechile saloane ale doamnelor și domnițelor din Tirgoviștea natală ori din Bucureștiul adoptat cu mare plăcere. E un mers larg și liber, boieros cu măsură, boem cu măsură, de nea Costache uneori, altele de conu' Costache. Funcționar cu destule răspunderi și destule griji, purtat mai mult prin săli de ședințe decît prin somptuoase saloane, tînarul prozator — cariera lui literară a început, după un debut ca și uitat, de vreo cinci ani — și-a cîștigat rapid criticii și cititorii, venînd spre ei decontractat, cu o invizibilă floare de nu-mă-uita la butonieră; îi urmărești cu atenție paginile proiectate spre tine parcă în joacă, avioane de hîrtie și mult mai mult decît avioane de hîrtie. Atît de luminoase sînt cărțile acestui frate galant al marilor prozatori Radu Petrescu și Mircea Horia Simionescu — libertate, umor, suris deschis, cu dinții albi, de om cu succes la muze — atît de

cuceritoare, cu ușurință cuceritoare, încît îți vine să zîmbești atunci cînd scrii adevărul: avem de-a face cu un prozator important, autor pînă azi a cel puțin trei cărți ce vor rămîne: Ucenic la clasici (pagini de jurnal, 1979), Ficțiune și infanterie (1980) și Avionul de hîrtie (1983), romane.

Dacă ar fi numai cumsecădenia șarmantă a eroilor săi, dacă ar fi doar considerațiile despre inamora-re și despre falsa inamora-re, despre gelozie și despre falsa gelozie, dacă ar fi doar observațiile despre cite un trecător, despre cite un copac, despre umbrele ce se adună la o anumită oră, literatura lui Costache Olăreanu ar fi excelentă doar în gama minoră. Din fericire apare des — în spirit realist — fața aspră a lucrurilor; din fericire vine cite un mic diavol inteligent care sparge fila cu cornul ascuțit — și prin gaura mică se zăresc stelele altui cer, mai înalt și mai agitat. Paginile de considerații subtile asupra iubirii stau în cum-pănă cu altele: directe, cenușii ca fierul. Sigur, și în Avionul de hîrtie generalitățile ocupă un spațiu larg și luminat; dar vine, cînd te aștepti mai puțin, particularul, amărîtul de particular, și-i dă generalului cu tîf. Există, în această carte, în acest mic tratat despre iubire, o scenă extraordinară: tînarul profesor, amores gripat, primește vizita unei femei între două vîrste care-i aduce citeva bombo-

ne cleioase „din partea colectivului”: „Îi priveam picioarele. Niște picioare tumefiate de o varicoză atît de avansată, încît ciorapii groși, de culoare închisă, abia acopereau nodurile vinete. (...) Cum mai poate să meargă, mă întrebam, să facă atîtea drumuri — și-mi închipui cite drumuri, de-acasă la școală, apoi după cumpărături, iar dacă mai are și copii... (...) Nu aveam atîția colegi dolofani, unii cu mașină, care ar fi putut veni să îndeplinească această formalitate pentru un sfert de oră? De ce toc-mai ea? Cea mai pricajită, mai neajutorată, cu trei copii și cu picioarele bolnave. Precis că bomboanele mi le cumpărase din banii ei, că a luat un tramvai sau un autobuz ca să vină pînă la mine, că a stat înghesuită în vreun colț al vehiculului, cu sacoașea grea mutată dintr-o mînă într-alta.”

E atît de grea prezența în carte a acestei femei amărite și pline de generozitate, încît o clipă ai impresia că finul avion de hîrtie n-o va suporta și se va prăbuși. Dar e mai rezistent decît pare și își continuă zborul avînd la bord nu doar pe cei doi îndrăgostiți despre care se scriu pagini admirabile, ci și o femeie între două vîrste, în picioare, ținîndu-și cu greu echilibrul (sacoașă! să nu scape sacoașă!) în vehiculul care a dobîndit brusc viteză de supersonic.

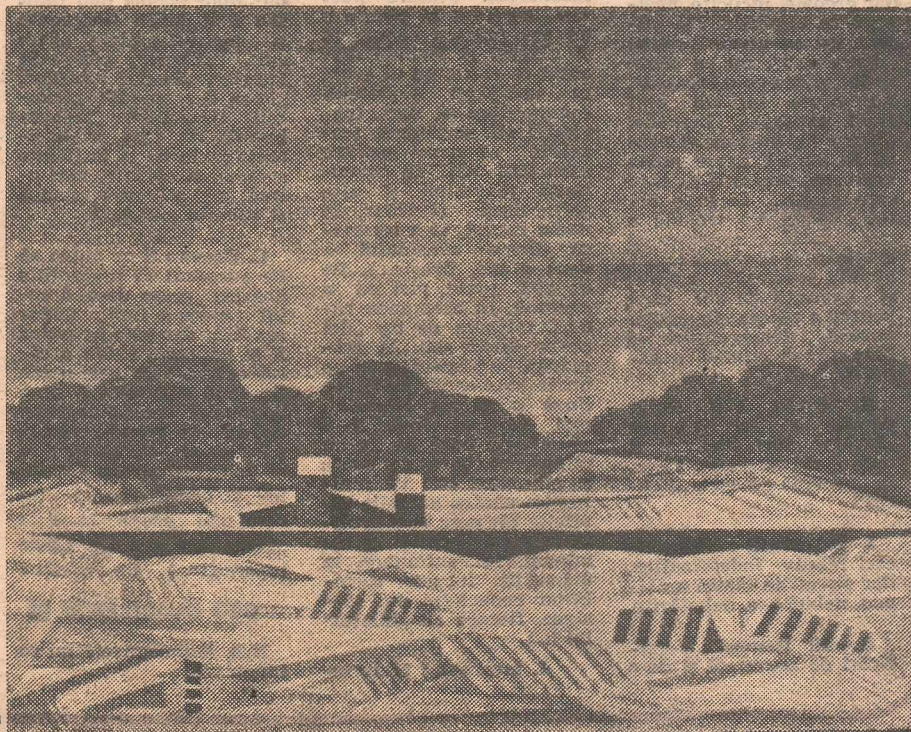
FLORIN MUGUR

Ilustrațiile

din acest număr

aparțin lui

SPIRU CHINTILA

Reproduceri de VICTOR RADULESCU

Contemporanii mei

Dinu

Cunosc cel puțin doi scriitori, prieteni sau amici (pourvu que ça dure!)*, care suferă de instabilitate motrică. Adică, nevoia de continuă mișcare, nevoia de a-și elibera energia. Primii doi se numesc Constantin Chiriță și Mircea Radu Iacoban.

Fiînd, odată, acasă la autorul Ciresarilor nu mai țin minte din ce pricină, la un moment dat, picupul gazdei a încetat să mai funcționeze.

El bine, timp de aproape trei ore, mai sus-pomeniții l-au demontat șurub cu șurub, arc cu arc, roată cu roată, fir cu fir. (devenise un morman de nerecunoscut), ca, pînă la urmă, să-l remonteze cu o răbdare și luțeață demne de invidiat.

Al treilea scriitor, stăpînit de neliniște și agitație continuă (cred că și noaptea doarme răsucindu-se din minut în minut de pe o parte pe cealaltă), se numește Dinu Săraru.

Cît a lucrat la televiziune și realiza, pare-mi-se, un fel de „antena culturală”, m-a invitat să-l însoțesc în diverse părți ale țării. Am fost de două ori. A treia oară am refuzat pretextînd că nu mă simt bine...

Adevărul e că, subsemnatul, îns nedisciplinat, noctambul, fără spaimă de orar și șefi, nu suportam ritmul și spiritul de disciplină impuse de confratele mai vîrstnic.

Se agita de cu zori, ședea în vizionări, asista la repetiții, țipa la tehnicieni, se mișca de colo-colo fără pic de astîmpăr și mă apostrofa să citesc mai departe de microfon că nu-s în Apuseni să urlu să m-audă de pe celălalt deal...

Ultima dată cînd, doct ca un profesor de la Sorbona, ne explica nouă, unui grup de poeți aflați la Iași, că el trage pe M.G.S. (n-am avut niciodată curiozitatea să întreb

ce-nseamnă chestia asta!), și că dacă ne vom bilbi ne-am ras! i-am aranjat o surpriză!

(Am povestit-o într-una din cărțile mele de amuzament fără să precizez că, de fapt, eu eram autorul acelei farse.)

Deci, Iași, M.G.S. (?), poeți galbeni de emoție urmînd să urce scările ducînd spre statuia lui Cuza și, de acolo, în lumina orbitoare a reflectoarelor să-și spună poeziile imortalizate pe veci pentru prezent și posteritate.

Cam pe la mijloc, înainte de-a citi un confrate, (există o listă de ordine, indicînd cine după cine urmează), văd un cetățean simpatic și pasnic care mă roagă în dulce grai moldovenesc să-l lasă să zică și el o poezie. Eu n-am nimic împotriva! Craicina anunță numele poetului din București dar, spre stupefacția lui Dinu Săraru, la microfon apare un ins cu o servietă în mînă apucîndu-se cu hărnicie să recite „Sobiețki și plăiești”!

Succes total! Scandal total! Dinu cerea să fie pedepsit impostorul care îndrăznise să-i strice M.G.S.-ul. Numai că individul avea umor și, pe deasupra, stăpînea și cam o treime din sfîntele pivnițe ale bătrînului tîrg din dealul Copoului...

★

Brusc, Dinu Săraru a intrat în literatură cu dezinvoltură și talent năucind multă lume. După apariția romanului „Niște țărani”, povestit și construit cu aceeași febrilitate ținînd de natura temperamentului, lumea literară începuse să-l vadă cu alți ochi. În acele mai bune și trecute vremi, scoțînd Almanahul literar, l-am publicat la o rubrică intitulată „Din fototeca Asociației scriitorilor”, alături de Marin Preda, cu explicația: „Niște țărani...”. Ședeam și lucram, dacă nu mai mult ședeam, la Mogoșoaia și, într-o dimineață, Moncherul vine la mine val-virtel, îmi arată poza cu pricina și-mi declară că mă dă în judecată deoarece „asta, Passos, este o fotografie trucată! Cînd m-am pozat eu, moncher, cu Dinu?” (Ca și cum fotoreporterii te roagă să stai lingă cutare sau lingă cutare...!)

felul în care vilceanul tuns perie și neastîmpărat ca un titirez a pus pasul prin forța talentului în pragul literaturii și a zis: acesta sint!

Apoi a plecat la Teatrul Mic și după ce-a tăiat și-a spînzurat (vorba vine), obișnuit cu mofturile actorilor dar și cu sensibilitatea lor, a izbucit, în scurt timp, să facă din această instituție un lăcaș cultural de primă mînă.

Nu pretind că toate meritele sint ale lui. Dar a știut să-și facă o echipă și, mai ales, un repertoriu și un public.

Cînd naiba mai scrie? (și scrie bine, trebuie să recunosc) habar n-am!

Ne-a oferit grație fierului său și al colaboratorilor de care s-a înconjurat, citeva regale teatrale!

E serios, bătos, drastic, neliniștit, uneori important, trăgînd de timp și întinzîndu-l ca pe-un elastic.

Multe legende s-au vînturat și se vîntură pe seama lui. Nu cred nici pe sfert în ele!

M-am gîndit în noaptea cînd scriserile (verb oltenești) acest articol, că Dinu are ceva rudă în Ardeal. Nu cred eu să nu fie el un pic, un pic, de corcitură...

Altfel de unde atîta simț practic și fier de patron (a se citi director-director), și de unde atîta neostoială?

Energia lui, instabilitatea lui motrică (nu în sens medical) îi consumă multe ceasuri pe care, desigur, și le-ar putea rezerva scrisului.

Dragă Dinule, acum, după ce sper că ai încheiat stagiunea, du-te domle și te odihnește scriînd la tine la Vilcea, printre eroii tăi, printre consătenii tăi și scrie simplu, adevărat și bărbătește, cu curaj și înțelgență, fiindcă se apropie toamna și... iar o luăm de la-nceput...

N-am nici un interes la tine! Nu te laud! Nici măcar piesa, comedia, pe care ți-am trimis-o acum patru ani n-ai citit-o! Dar ce contează?

Eu nu fac decît, parafrazîndu-l pe Cicero, să mă justific, amintîndu-mi dictonul: „SINE AMICITIA VITAM ESSE NULAM”...

Drept pentru care semnez cu dragoste de cavalier fără armură...

MIRCEA MICU

*) Vorba mamei lui Napoleone care pronunța la corsicaine: „purvu că sa dure”. (Rectificarea aparține lui „Romica” Valpescu)

Scrisoare comentată

Izlazul

Chița țărani au trecut pragul redacției. Se cheamă simplu: Mocanu, Văcărașu, Florian, Dumitru, Simionescu și iar Mocanu. Oful lor era unul mai vechi și încă nu de azi, de ieri. În cauză s-au deplasat mai mulți la fața locului, lucrurile rămânând însă în neschimbare. Parcă-i văd și acum în fața ochilor cu obraji sfichiuți de vinturi și ploți, scrieliți de arșiță și sudoare, bătuți și brăzdați de vreme. Ce doreau țărani din satul Lapoș, comuna Dărmănești, județul Bacău, cu timp în urmă? Ce doresc în revenirea lor scrisă?

Sătenii din Lapoș sint recunoscuți ca fiind cei mai buni crescători de animale din zonă, de pe Vale... Într-atița sint de împătimiti în creșterea și îngrijirea animalelor, încit, dacă cumva din amnezia vreunui contabil nu li s-ar repartiza suprafață de pășunat, ar fi în stare să culeagă frunze de arbori vitelor și astfel să le scoată la capăt. Probabil că ați și ghicit rostul vizitei lor la redacție. Locul de pășunat! Au 209 vite mari, iar cei din satul Dărmăneasca au numai 57. Lor li s-a repartizat pășunea „Plaiul Mănăstirei”, aflat la 5,6 km de satul Lapoș, iar pentru dărmăneștii s-a dat, printr-o stratagemă greu de înțeles, pășunea „Coasta Iepureni”, din chiar buza satului Lapoș (!).

Approape că s-au și deprins cu această stare de lucruri. Numai că, vedeți dumneavoastră, unui crescător de animale li se pot întâmpla multe. Să spunem că într-o zi taie și curățâ unghiile la vite. Alteori o vită cade bolnavă; apoi, este în vădită vindecare. În aceste condițiuni, ei s-au gândit, și nu s-au gândit rău, că nu se va face gaură-n cer dacă cele 5-6 vite cu „speciale” vor fi lăsate să pășuneze pe izlaz. Se vede însă treaba că pe izlazul din Lapoș crește nu numai mărul pădurei, ci și mărul discordiei... Despre ce este vorba?

Între „taberele” celor două sate, respectiv Dărmăneasca și Lapoș, a început o adevărată luptă, soldată cu bruftuieii, injurii, lovituri cu lanțul și rupei de coaste. Soldate și cu un proces penal. În acest sens vorbind, răspunsul primit din partea Consiliului popular județean Bacău este expeditiv, neclar și neconvincător. Din aceste motive am și dat curs acestui „ultim insistent apel” adresat nouă de un grup de 21 de gospodari din Lapoș. Amenințarea lor molcomă: „noi n-o să mai fim gospodari!”, răbufnește tot din împătimitărea lor de buni gospodari, cu drag și pricepere în creșterea, obținerea și întreținerea animalelor. Ei știu bine cu cită trudă se întreține o „unitate vită mare”, cum se spune în scripte, pină cind laptele poposește pe mesele noastre.

Împăcarea animalelor la pășunat, fie și în acest ceas al 25-lea, să se facă după lege! În conformitate cu suprafața exactă necesară pentru pășunat pe cap vită mare. Funcție și de locul de pășunat. Și, nu în ultim rind, desigur, să se țină seama și de amplasarea pășunilor și a distanței lor reale față de vetrele satelor. O soluție adecvată, adevărată și cuprinzătoare, care să mulțumească pe toată lumea. Iar IZLAZUL să fie și să rămână cu adevărat loc de pășunat, iar nu cimp deschis luptei orbe.

DORIN SALAJAN

nuarie 1981. Încă de la acea dată au rămas abandonate o serie de materiale de construcții. Am anunțat pe cei în drept, dar nimeni nu s-a oboșit să vină măcar să le vadă. Chiar așa, la ora aceasta fierbinte în construcții, pe nimeni nu interesează risipa acestor materiale?

■ Aflăm de la **Procuratura Militară București**: Vă restituim memoriul numitului Ionașcu Dumitru, domiciliat în comuna Măgurele, sector agricol. Iflov. cu mențiunea că locotenentul Iorga Zamfir, din cadrul Miliției sectorului agricol Iflov, a fost trimis în judecată la Tribunalul Militar București, pentru infracțiunea deucidere prin culpă, prevăzută de art. 178, alineat 2 din codul de procedură penală.

■ **Alexandrescu Aurica**, țărancă din comuna Mărăcineni, județul Bacău, are 6 copii. Alexandru M. Mihai în vîrstă de 23 de ani a fugit de-acasă în urmă cu 5 ani. Primul și ultimul semn de viață l-a dat acum 4 ani, din comuna Mihail Kogălniceanu, județul Constanța. Într-un timp, s-a prăpădit și tatinele său. Mama lui muncește și o duce greu cu cei 5 copii. Sufletul îl este încărcat însă cu durere la gîndul că fiul său este mare, care i-ar putea da o mîină de ajutor, a uitat de părinți, de frății săi și de casa părintească.

■ Primim de la **Procuratura Generală**: La adresa dv. referitoare la scrisoarea petentului Bancos Gheorghe din Baia Mare, vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sint întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a și fost trimis la Tribunalul Suprem spre judecare.

■ De trei ani de zile solicităm prin scris și prin audiențe personale ca ICRAL-ul Brașov să vină să ne repare acoperișul blocului. De citeva ori au venit, dar au văzut și-au plecat. (Tîrnăuceanu Mihai, str. dr. Petru Groza, bloc 8, ap. 19)

■ Mulțumim revistei, la a cărei intervenție s-au recalculat drepturile bănești ale Rozaliei Udrea pentru incapacitate temporară de muncă. Vă informăm că i s-a asigurat și un loc de muncă mai corespunzător, potrivit stării sale de sănătate. (Consiliul județean al sindicatelor Alba)

■ Despre banii negri manevrați în fotbal s-a mai scris și s-au întocmit și citeva dosare penale în cauză. Se știe cu ce rezultate. Iată că un grup de cetățeni din Focșani ne scriu mihiți că la clubul Unirea-Dinamo Focșani s-a încetățenit un obicei curios. Acela al unor tombole sfărăitoare! Un nou mij-

loc de a-i jecmăni pe oameni de bani. Întrebarea este simplă: sint sau nu sint contabilizați acești bani?

■ **Procuratura Generală**: În legătură cu scrisoarea lui Scarlăt Nicolae din București, vă comunicăm că în urma analizei dosarului cauzei s-a constatat că hotăririle pronunțate sint vădit netemeinice și nelegale. Astfel că s-a declarat recurs extraordinar, înaintat Tribunalului Suprem spre soluționare.

■ Blocul în care ne-am mutat în noiembrie 1977 n-a fost predat nici pină azi de OJCVL Botoșani, deoarece are foarte multe deficiențe de construcție, datorate IJCM Botoșani. De șase ani nu s-a putut degece ocea ce alții au făcut de mintuală. (Radu Adrian, Aleea Liceului nr. 16, bloc 61 A, sc. A, etaj II, ap. 11, Botoșani.) De bună seamă, pentru cele două unități botoșănene, timpul se pare că nu înseamnă nimic.

■ Ne am aniversat căsătoria la restaurantul „Carpați” din Brașov. Atmosferă plăcută. Anstren. Serviciu de bun nivel. Un singur reproș: din trei sticle de vin Riesling Murfatlar, o sticlă avea o gînganie, în interior, alta avea un gust absolut imposibil! Chelnerul știa despre calitatea acestei șarje de vin, dar spunea că nu are incofiro, trebuie s-o vindă. Nu despre banii cheltuiți vreau să vă scriu, ci să avertizez consumatorii să nu pătească exact ca mine. (Ilieșcu Adrian, str. Coșoșului nr. 2, Brașov.) Nu s-ar schimba cu nimic situația dacă am afla că respectiva „șarjă” nu s-a îmbuteliat la renumita firmă Murfatlar, ci în cel mai sigur caz la vreo întreprindere județeană a vieii și vinului.

■ Vă informăm că **Biroul executiv al inspectoratului școlar județean Dimbovița**, analizînd activitatea învățătorului Mihăilescu Florian, i-a aprobat înscrierea la gradul II didactic. Doar este în deplină conformitate cu Metodologia organizării și desfășurării activității de perfecționare!

■ Un grup de 12 pionieri din Satu Mare ne înminează o depesă în chiar zilele binemeritației lor vacanțe. Care le e păsul? Unul simplu ca bună ziua. Parcul pionierilor din municipiul de pe Someș are un lac fumos. Pe lac sint 4 bărci. Ele pot fi închiriate. Totul ar putea fi în regulă dacă acele bărci ar avea vîsle ca lumea. Se folosesc niște scînduri și resturile unor „defuncte” vîsle. În astfel de condiții vitrege, prețul pentru 30 minute „voiaj acvatic” a rămas tot 7 lei!

■ **Procuratura Generală**: Vă

comunicăm că în urma verificărilor efectuate s-a constatat că susținerea petiționarei Ceauoreanu Sanda din Tg. Jiu sint întemeiate. În consecință s-a declarat recurs extraordinar împotriva hotăririlor judecătorești la care se referă petenta.

■ Ni se adresează redacției un grup de tineri din satul Hija, comuna Oituz, județul Bacău. Ne scriu și ne expediază și citeva poze. Ei arată — iar imaginile susțin afirmațiile stării jalnice în care a ajuns căminul din sat. A trecut cam mult, probabil, de cind instructorii de la Comitetul județean de cultură și educație socialistă Bacău nu s-au oprit în Hija.

■ **Procuratura municipiului București**: Verificîndu-se cele semnalate de Tănase Gheorghe din București, cu privire la întîrzierea soluționării formulate în legătură cu cercetarea numiților Biba Florica și Zdrăfcu Constantin, pentru infracțiunea de măturie mincinoasă, a rezultat că sesizarea este întemeiată.

■ **Grosu C. C-tin din Videle 94, județul Teleorman**, ne-a mai scris în urmă cu 1 an. Reclama o suprafață de 0,71 ha folosită ilegal de numitul Purcea Nicolae. Și mai sesiza că acesta a împrejmuit suprafața cu salcimi, care acum umbresc culturile din grădinițe învecinate. Într-adevăr, C.A.P.-ul i-a comandat și luat 0,55 ha din suprafață, semănînd fasole și soia pe ea. Numai că P. N. a distrus cultura de soia cind aceasta avea 20 cm și a semănat porumb pentru folosul său propriu. Cine-i permite numitului Purcea să-și facă de cap?

■ **Consiliul popular al municipiului Focșani**: Avînd în vedere condițiile necorespunzătoare de locuit ale lui Demeter Gabriel și Mioara-Manuela, muncitori la Filatura de lînă pieptănată Focșani — s-a repartizat unității din cota de redistribuire un apartament de 2 camere în blocul I-5 din Focșani-Sud, atribuindu-li-se prin repartitie imediată acestora.

■ **Ardelean Vasile Ioan**, muncitor la Întreprinderea de armatură Zalău, ne relatează că la Zalău a avut loc un spectacol al formației „SAVOI” cu participarea cîntăreților îndrăgiți de sălăjeni, Corina Chiriac, Cornel Constantin, Anda Călugăreanu, Mirabela Dauer. Unii membri din formația „SAVOI” și-au permis în timpul spectacolului să ridă și să chicotească, să șicaneze soliștii și să sfideze publicul, în ultimă instanță. Chiar dacă spectacolul s-a dat la marginea țării, Zalău, ținuta unui spectacol este obligatorie.

■ **Direcția sanitară județeană Mehedinți**: În prezent, bolnava Ioana Murdeală din Drobeta-Tr. Severin se află la părinții ei în comuna Bala, județul Mehedinți, fiind imobilizată la pat. Față de solicitare, menționăm că s-au făcut intervențiile necesare pentru a fi internată la Spitalul clinic „Dr. Gh. Marinescu” din Capitală, secția de recuperare.

■ Între satul Chirculești și comuna Iepurești, județul Giurgiu, este un minunat loc de agrement, mai bine-zis, era. Este vorba despre cursul Neajlovului care se abate prin zonă. În apa lui limpede erau pină deunăzi pești, raci, scoici. În anul trecut, în riul Neajlov s-au deversat negîndit rămășițele petroliere ale sondelor Clajani, Bulbucata, Netea Nouă. Astfel s-a distrus rapid toată flora și fauna unuia dintre cele mai curate și frecventate riuri din preajma Bucureștiului. (Marinescu Lucian, str. Polonă nr. 60, București.)

■ Urmare sesizării făcute de Andreescu C-tin din Ploiești, vă facem cunoscut că într-adevăr, în anul 1982 nu a fost contractat săpunul de ras cu fabrica producătoare „Nivea”-Brașov. În acest an însă, fabrica furnizoare ne-a și livrat primele 3.500 bucăți săpun de ras, care au fost repartizate în unitățile de profil ploieștene. (Întreprinderea comercială de staț pentru mărfuri industriale Ploiești.)

■ **Andrei Cornel din București**, str. Nicolae Șerban nr. 46 A, sector 1, ne scrie că de 2 ani solicită conducerei ICRAL Pajura să-l ajute să-și repare casa. Persistă un miros de mucegal imposibil de suportat.

Omul stă în condiții neomenești cu cei 4 copii ai săi.

■ Vă informăm că petiționara Petrescu Magda din str. Liviu Rebreanu nr. 17 din Capitală a fost încadrată la AS LOTO PRONOSPORT, pe un post vacant de contabil, la data de 6 mai a.c. (Consiliul popular al sectorului 3, București.)

■ Personalul 41.340 cu plecare la orele 15,10 din Oradea spre Baia Mare, avea ca șef de tren din stația orădeană pe Codoban Ioan. Acesta s-a purtat urît cu unii călători și a aplicat și citeva amenzi după bunul său plac. Cum se zice, pentru unii mumi, pentru alții ciură. Tren personal nu înseamnă tren personal al lui I. Codoban. (Ioan Udrea, Oradea, județul Bihor.)

■ **Sueschi Maria, str. Rm. Sărat 7, bloc H 17, ap. 13, sector 3, București**, ne scrie că la intersecția străzilor Rimnicu Sărat, Istria și Tomis din Capitală, cit și în spațiile dintre blocurile H-5, H-7, H-17, folosite intens în timpul șantierului deschis în zonă, a rămas multă mizerie. Cind plouă, se face un noroi de nedescris. Cind e cald, mașinile scot un praf incredibil. În aprilie curent a venit un buldozerist cu un buldozer, probabil să niveleze și să adune ce putea aduna. În graba lui a rupt însă o conductă de apă. S-a făcut astfel o baltă de apă pe zeci de mp. Acum abundă țîntarii.

■ **Aurica Berceanu, cartier Micro 16 Satu Mare**, ne sesizează că în zona Negrești-Oaș există o frumoasă păstrăvie aparținînd de Inspectoratul județean silvic Satu Mare. Păstrăvii, în schimb, sint „dirijați” către unitățile comerciale din județele Maramureș și Sălaj, pentru că numitul inspectorat nu are magazin propriu pentru desfacerea produselor sale. Pină se va reglementa un astfel de spațiu, propune ca unitățile comerciale și cele ale O.J.T. să facă aprovizionarea și să desfacă peștele valoros și pe piața sătmăreană.

■ **Fintineanu Mihaela din București** susține că este mare numărul oamenilor cu afecțiuni reumatismale. În acest context vorbind, propune reeditarea cărții „Reumatism cronic degenerativ sau boala osoasă Paget”, care s-a epuizat în citeva ore. Cartea aparține medicului reumatolog Ioan Burada.

Pagină realizată de DORIN SALAJAN

Poșta redacției

■ **Dumitru Ungureanu** — Pașani: În situația în care aveți și 22 de ani lucrați în grupa a II-a de muncă, puteți solicita înscrierea la pensie pentru muncă depusă și limită de vîrstă la împlinirea a 59 de ani. ■ **Ion Opris** — București: Consiliul oamenilor muncii ■ **Dumitru Pandele** — București: Prin venit mediu se înțelege media cîștigurilor obținute în ultimele 12 luni ■ **Nicolae Tudor** — Buzău: Se poate numai prin instanța de judecată ■ **Fanel Crăciun** — Craiova: Trimiteti o scrisoare clară ■ **Paraschiva Stoianovici** — Ploiești: Răspunsul este corect ■ **Maria Baroian** — Vadu-Paşii (Buzău): Nu aveți dreptul. Soțul, la data decesului, nu era pensionar și nu îndeplinea nici condițiile pentru obținerea unei pensii ■ **Maria Dascălu** — București: Da, la începutul lunii mai 1982, s-a elaborat un nou statut al caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor ■ **Cornel Dumitrescu** — Rimnicu-Sărat: Încadrarea în funcția de tehnician se face prin examen sau concurs cu îndeplinirea condițiilor de studii și vechime prevăzute de lege ■ **Georgela Preda** — Flopu (Prahova) și **Gheorghe Ursache** — Vama (Suceava): Procesele sint în curs, așteptați hotăririle judecătorești ■ **Alexandru Nica** — București: Vîrstă la care vă puteți pensiona o stabilește unitatea la care sintei încadrat pe baza actelor originale doveditoare a încadrării în grupa de muncă sau oficial de pensii al sectorului respectiv ■ **Constantin Vrinceanu** — Cordon (Neamț): Actele le puteți obține adresîndu-vă direct fiecărei întreprinderi în parte ■ **Gheorghe Neagu** — Călărași: Scrisoarea este ilizibilă. Reveniți.

MARGA NEDELA

● „FLACARA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Școala românească de acupunctură [1]

— între realitate și aspirație —

Abordăm din nou ACUPUNCTURA ● Și ținem să precizăm că vom vorbi despre acupunctura secolului nostru, dominat de extraordinarele lui cuceriri științifice unele puse în chiar slujba acupuncturii ● Ne ocupăm de acupunctură tocmai pentru că medicina modernă își caută azi tot mai mult resursele tradiționale ● Își caută resursele tradiționale deoarece n-a reușit să umple încă unele goluri în terapia unor boli ● Și, mai ales, pentru că, fabricând tot mai multe și sofisticate droguri s-a îndepărtat într-atît de natura omului, încît dorind să-l vindece îl împinge mai mult în boală. Poluarea medicamentoasă e un adevăr alarmant, un flagel care a ajuns și la noi! Bazele științifice ale acupuncturii sînt lămurite ● E o terapie verificată chiar de către științele moderne. Sigură în multe boli și nenocivă. A deschis noi căi în înțelegerea altora. A relevat și relevă înțelegerea și explicarea a numeroase mecanisme de mare finețe și profunzime ale funcționării viului, ale organismului uman.

De aceea, condiția acupuncturii și a medicului acupunctur se cer a fi clare în sistemul asistenței noastre sanitare. Abordăm ACUPUNCTURA tocmai pentru că această problemă fundamentală nu e încă pe deplin clarificată, rezolvată.

DR. C. IONESCU-TÎRGOVIȘTE:

„Azi putem vorbi despre o școală românească de acupunctură“

— De la primul cerc de acupunctură, înființat și condus în țara noastră de profesorul dr. N. N. Gheorghiu, au trecut aproape 25 de ani. Un sfert de veac în răstimpul căruia tratamentul acupunctiv a cunoscut în România o dezvoltare continuă, astfel încît astăzi se poate afirma cu bucurie și în perfectă cunoștință de cauză că în țara noastră s-a născut o veritabilă școală națională de acupunctură, cunoscută și recunoscută în lumea întreagă. Iată cîteva mărturii edificatoare:

În Europa, România este singura țară care a organizat pînă în prezent, în domeniul acupuncturii, cursuri oficiale de inițiere și profesionalizare a unor medici din străinătate. Primul curs, la care au participat medici din țări scandinave, s-a încheiat în toamna trecută, cel de al doilea urmînd să fie deschis anul acesta, în octombrie. Recent, la Biarritz, unde am avut prilejul să particip la Reuniunea președinților societăților europene de acupunctură, profesorul dr. Olle Dahl, președintele Societății europene de acupunctură, a ținut să remarce și să sublinieze eficiența și ținuta științifică a cursurilor din România. Ca urmare, numeroși medici din Austria și R.F.G. și-au exprimat dorința de a participa, în calitate de cursanți, la viitoarelecule pelegeri și demonstrații practice ce se vor organiza la București. Data și amploarea acestora urmează să fie stabilite în cursul acestui an, cursurile desfășurîndu-se tot sub auspiciile Centrului de perfecționare a medicilor și farmacistilor.

E locul apoi să amintesc că Centrului de perfecționare a medicilor și farmacistilor îi revine și meritul de a fi elaborat o tematică ce stabilește noi criterii științifice pentru o mai bună însușire a terapiei acupunctive. Tematica a fost primită favorabil de reprezentanții societăților europene de acupunctură și urmează să fie validată la apropiata întrunire de la Copenhaga. Pe această bază se oferă toate șansele unei mai obiective atestări a practicii medicale acupunctive.

— Ați folosit exemple care circumscriu momente de referință în dezvoltarea și atestarea pe plan mondial a școlii românești de acupunctură. Ce aprecieri poate face doctorul C. Ionescu-Tîrgoviște atunci cînd privește cu ochi critic modul în care

se desfășoară în țara noastră terapia prin acupunctură?

— Sîntem martorii unei dezvoltări inegale. În domeniul investigațiilor de specialitate, România ocupă, cred, locul unu în Europa, dar în cel al tratamentelor propriu-zise mai sînt încă multe de făcut. Mulți dintre colegii mei se plîng, pe bună dreptate, că sînt nevoiți să lucreze în cabinete improvizate sau „împrumutate“ de la alți medici. Se resimte, de asemenea, lipsa instrumentarului și a aparatelor necesare în tratamentul acupunctiv. Există mai multe brevete românești valoroase pe baza cărora s-ar putea trece la fabricarea în serie a unor aparate pentru detectarea punctelor de acupunctură sau a unor aparate de electroacupunctură. Nu înțeleg de ce se întîrzie fabricarea lor, iar aceasta cu atît mai mult cu cît medicii străini, care vin să învețe la noi acupunctură, ar fi dispusi să cumpere imediat aparatele de fabricație românească.

— Se poate spune că acupunctura românească se particularizează prin anumite procedee originale?

— Acupunctura nu este o invenție a veacului nostru, ci o redescoperire. În țara noastră ea a fost încadrată în complexul metodelor de tratament moderne și s-a bucurat din plin de sprijinul Ministerului Sănătății. În general vorbind, i s-a acordat atenția pe care o merită, chiar dacă, pe alocuri, unii s-au grăbit să-i minimalizeze sau să-i supraestimeze virtuțile. Succesele sînt notabile. Amintesc că la Clinica de anestezie și reanimare din cadrul Spitalului Fundeni, prof. dr. G. Litarssek face în mod curent anestezie prin acupunctură. În rest, tratamentul acupunctiv se aplică în mod curent pentru recuperarea funcțională a unor deficiențe neuromotorii, în boli ale aparatului cardiovascular (artereopatii, hipertensiune arterială), în boli ale aparatului digestiv (ulcer, colită ulceroasă, colon iritabil) maladii ale aparatului respirator (astm bronșic, bronșite cronice, sinusite cronice), în afecțiuni ale aparatului gineco-urinar (enurezis nocturn, colici renale, tulburări de dinamică sexuală) și în neurologie (nevralgie de trigemen, migrenă, lombosciatică, sechele după accidente vasculare cerebrale etc.).

DR. VASILE IACOB:

„Să nu fetișizăm acupunctura, dar nici să nu-i ignorăm posibilitățile“

Medicul primar Vasile Iacob din Sibiu, despre care revista noastră a mai scris, în premieră, își continuă cu succes activitatea de acupuncturist în tratamentul surdității, activitate apreciată în întreaga țară. După știrea noastră, este singurul nostru practician cu rezultate atît de bogate în acest domeniu. Ele au fost comunicate și la al VIII-lea Congres mondial de acupunctură de la Sofia, de unde doctorul Iacob s-a întors nu de mult. Cîteva date: prin acupunctură a tratat 473 cazuri de surditate și 66 cofoze (surditate totală), 70 la sută cu răspuns pozitiv. „Surditatea nu dispare cu totul — arată interlocutorul nostru — dar bolnavul începe să perceapă sunete cu urechea cu care nu auzea deloc, și crește intensitatea percepției la calalaltă“. Un exemplu elocvent: Cristian L. din Moinești, născut la 18 iulie 1968, suferea de cofoză (surditate totală) la urechea stîngă și de hipoacuzie (resturi stabe de auz) la cea dreaptă. După a treia serie de ședințe de acupunctură, a putut vorbi și să se înțeleagă cu tatăl său la telefon! L-a chemat, de față cu mama lui, de la Sibiu, iar la

celălalt capăt al firului, la Moinești, omului nu-i venea să creadă cînd fiul i-a spus: „Tată, te aud!“

Firește, subliniază specialistul sibian, acupunctura este departe de a rezolva toate cazurile de surditate și chiar în acele situații cînd ea contribuie simțitor la ameliorare, nu o asigură o dată pentru totdeauna, tratamentul trebuie repetat la anumite intervale, poate chiar ani de zile. De remarcat că la dispensarul comasat „Hipodrom“ de la Sibiu, doctorul Iacob a obținut, grație acupuncturii, rezultate în acele cazuri rebele la tratamentele convenționale, administrate cu toată competența la diverse clinici universitare din țară. Deci aci nu este pusă cîtuși de puțin în cauză profesionalitatea medicilor respectivi, ci doar se evidențiază virtuțile specifice, în anumite cazuri bine delimitate, ale acupuncturii.

Iată acum cîteva opinii privind impulsivitatea acestor tehnici.

Deoarece în prezent acupunctura continuă să se practice la noi într-un mod nu prea organizat, ar trebui să se îmbunătățească actualele cursuri de inițiere.

În prezent, ele nu sînt structurate în cicluri de complexitate progresivă: ciclul I, II ș.a.m.d.

Absolvenții cursurilor mai sus-menționate ar trebui să formeze, în perspectivă, osatura unor cabinete de acupunctură în toată țara, începînd cu cele de întreprindere în marile uzine și sfîrșind cu cele de circumscripție și județene.

DR. DAN VLAD FILIMON:

O formă reală de medicină preventivă

Cursurile organizate anual au mărit numărul practicienilor propagînd prin intermediul bunelor rezultate cunoașterea și interesul tuturor față de acupunctură. Personal, consider că ne aflăm totuși încă departe de o exploatare totală a acupuncturii. Aceasta din mai multe puncte de vedere: ● Numărul practicienilor este încă mic față de numărul pacienților și mai ales mijloacele de pregătire după terminarea cursului beneficiază de prea puține publicații de specialitate ● Lipsese contactul necesar cu practicienii din alte țări, lipsesc chiar și mijloacele de informare dintre practicienii români ● Îmbunătățirea statutului acupuncturii este un deziderat soluționabil prin apariția și funcționarea unor reviste de specialitate atît de mult dorite și așteptate. Această revistă ar putea cuprinde în paginile ei și alte secțiuni specifice medicinei naturiste ca homeopatia, fitoterapia etc. Publicația ar trebui să fie deschisă oricărui noutăți pe plan mondial, în domeniu, de asemenea și multor colaboratori externi. ● Mai sînt de asemenea necesare traduceri din literatura de specialitate a Chinei, Japoniei, Franței, S.U.A. și chiar U.R.S.S. fapt care ar permite lărgirea competenței, erudiției și eficienței medicilor.

— În ce condiții de spațiu și aparatură vă desfășurați activitatea?

— În cadrul stațiunii Băilești folosesc o încăpere cu destinație expresă acupuncturii, cu 4 canapele. Ca aparatură rareori folosesc un aparat electronic de detectare a punctelor de acupunctură. Nu practic electropunctura deoarece nu există surse documentare care să ateste că ar avea o valoare superioară față de acupunctura clasică. Această metodă mi se pare însă de cel mai mare interes în practicarea anesteziei prin acupunctură. Numărul de paturi pentru acupunctură este foarte departe de a fi suficient față de necesități.

— Rezultatele practicii dv?

— Putem preciza că durerea „beneficiază“ de primul loc în tratamentul cu acupunctură. Tulburările psihice zise minore dar extrem de numeroase dealtfel, ar fi pe locul următor. Din literatură și din proprie experiență toate afecțiunile acute beneficiază, unele pînă la rezolvări de sută la sută, de utilizarea metodei extrem-orientale. În aprecierea rezultatelor trebuie menționat că eficacitatea ei scade cu vîrsta pacientului și durata bolii. Ceea ce din păcate nu numai la noi, dar și în alte țări unde se practică acupunctura este pierdut din vedere sau neglijat acest fapt cu totul deosebit. Acupunctura

DR. ȘTEFAN ARDEVAN:

Cine se interesează de aparatele românești de acupunctură?

Medicul arădean Ștefan Ardevan a creat trei aparate, de concepție originală, pentru exercitarea mai eficientă a acupuncturii. Din motivele pe care le vom arăta mai jos, ele nu și-au găsit răspîndirea meritată, deși încă acum trei ani „Flacăra“ a atras atenția asupra lor. Este vorba de: ● Un detector electronic, bazat pe faptul cunoscut că punctele de pe epidermă interesînd acupunctura prezintă anumite caracteristici specifice de rezistență electrică ● Stimulatoare de acupunctură cu curenți continuu sau alterna-

— Aș mai vrea să adaug — spune interlocutorul nostru — că în revista Asociației surzilor din R.S.R. (octombrie 1982) și în „Muncitorul sanitar“ (mai 1983) au apărut articole în care se susținea ineficiența acupuncturii în tratamentul surdității, citîndu-se ... statistici din alte țări. Nimeni nu a venit la Sibiu și nu a discutat cu mine! Repet, eu insumi aș fi ultimul care să hazardeze afirmația că acupunctura ar reprezenta un panaceu pentru surditate; totul depinde de condiții, de starea și personalitatea pacientului. Dar la fel de injust ar fi să se ignore experiența noastră românească. Acești pacienți care în tratamentul unor forme de surditate au beneficiat de acupunctură trăiesc doar printre noi și lor le-a deschis sau măcar întredeschis o fereastră către ceilalți oameni, către o viață normală.

În ce ne privește, ne declarăm de acord cu distinsul specialist sibian, far la rezultatele sale recente promitem să revenim curînd într-un articol mai amplu. Pînă atunci cităm concluziile:

— Să nu fetișizăm acupunctura, dar nici să nu-i ignorăm posibilitățile și eficiența în acele cazuri în care, din păcate, medicina clasică dă rezultate modeste sau pur și simplu, eșuează.

reprezintă din cele cunoscute de mine în afară de „spălătuș miinilor înainte de masă“, singura formă cu adevărat reală de medicină preventivă. Pentru aceasta consider că ar fi foarte nimerit ca pacienții în aparentă stare de sănătate să se prezinte periodic la un consult de specialitate în acupunctură. Această metodă practică o formă specifică de diagnosticare ce permite constatarea unor tulburări fiziologice cu mult înainte de a putea fi sesizate cu ajutorul probelor de laborator. Urmîrînd pe cîteva cazuri efectele pe care le are acupunctura practică conform cu sezonul în care urmează să se manifeste organismul, am putut constata în mod indubitabil că starea de sănătate și capacitatea de muncă a subiecților au fost excelente.

— Cum vedeți pregătirea specialiștilor?

— Primele informații despre metoda acupuncturii trebuie predate încă în facultate în cadrul disciplinelor de fiziologie, de fiziopatologie sau chiar în cadrul unei catedre de sine stătătoare. Cursurile post-universitare în mai multe cicluri sînt o bună formă de specializare. Foarte nimerit mi se pare un program de schimburi de informații cu practicienii din alte țări, și de un mare și real folos — un centru de cercetări în cadrul acestei specialități. În acest sens se impune o colaborare de tip modern, interdisciplinară care ar duce la reprezentarea sub o formă riguroasă științifică a noțiunilor atît de specifice biologiei explicate cu mijloacele acupuncturii.

În afară de probleme de dotare cu spații suficiente, proporțional cu numărul de pacienți, și înmulțirea mijloacelor de informare este potrivit a se studia posibilitățile de înființare a unor secții speciale destinate practicii medicinei naturiste. În cadrul stațiunii unde lucrez am găsit cele mai potrivite condiții în acest sens. În afară de tratamentul fizical ce se practică tot ca o formă de tratament cu agenți proprii mediului: cîimă, ape, vegetație, curenți electrici, am introdus acupunctura. În scurt timp urmează a se amenaja un cabinet de fitoterapie care va fi dotat cu o ceainărie cu plante medicinale. Apoi, am introdus kiropractica. Dorim să completăm această gamă valoroasă cu cel puțin un practician în homeoterapie. Prin reunirea mijloacelor practicate în instituția noastră cu cele ale farmaciei „Plantavorel“ se poate realiza un bloc complet în aceeași idee care ar trebui să-și popularizeze rezultatele și experiența printr-o publicație adecvată.

tiv de la 6 la 9 volți, 0,5 miliamperi (aparatele similare din vest sînt foarte scumpe, costă mii de mărci vest-germane, în timp ce acelea executate la Arad sînt... ale noastre și, în plus, sînt mai simple și mai eficiente) ● O hartă electrică a corpului omenesc pe care figurează sutele de puncte supuse acupuncturii. În funcție de afecțiunea de tratat, se aprînd, după apăsarea pe butonul corespunzînd bolii respective, punctele ce trebuie „înțepate“. „Harta electrică — comentează doctorul Ardevan — dă posibilitatea identificării

rapide și exacte, chiar de un cadru medical mediu a punctului sau punctelor dorite. Or, se știe că acupunctura implică stimularea cu maximă precizie doar a punctelor indicate în afecțiunea respectivă, o abatere aparent neînsemnată putând anihila efectul curativ. Mulți bolnavi nu beneficiază, la noi, de acupunctură din lipsa de timp a puținelor cadre existente, iar aparatul în cauză ar putea facilita — în anumite condiții și cu anumite precauții — folosirea în aceste tratamente și a cadrelor medii”.

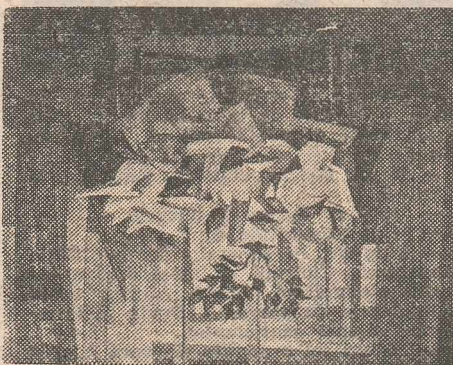
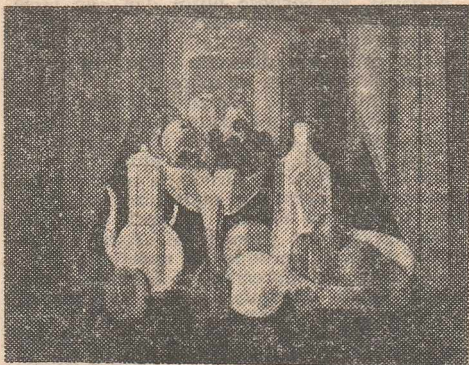
Faptul că Ștefan Ardevan este de profesie radiolog i-a facilitat probabil contactul cu electronica și în general cu latura tehnică a medicinei, dar elementul hotărâtor l-au constituit pasiunea profesională și experiența în munca de organizare sanitară (el a fost și directorul Direcției sanitare județene Arad). Cit despre rezultatele obținute în practicarea acupuncturii, am mai avut prilejul să scriem în „Flacăra”, și nu mai revenim.

De ce aparatul inventat de dv. pentru ușurarea diagnosticului și practica acupuncturii nu este folosită... decit de dv. și nu și-a găsit răspunderea pe care o merită, doctore Ardevan?

— Problema nu vizează aparatul pro-

priu-zisă, ci însuși statutul acupuncturii. Nu pretind defel că aparatul meu ar fi superioară altora, ci doar că a dat rezultate practice și că grație ei am putut trata bolnavii mai eficient. Este posibil ca alți confrăți din țară să fi imaginat și pus la punct echipamente mai ingenioase, dar din nefericire circulația ideilor privind acupunctura este mult prea slabă la noi. Toate aparatele concepute și construite în țară pentru acupunctură ar trebui să fie aduse la București, să fie verificate, comparate și în final omologate, dar pentru aceasta este necesar ca un for medical central să se intereseze de ele.

Tot legat de circulația ideilor: „găsim în librării prea puține cărți de acupunctură, datorită tirajului cu totul insuficient. Un exemplu: sint medic. mă ocup de acupunctură și totuși, incredibil, mi-a fost imposibil să-mi procur lucrarea doctorului Caba, deci o carte de acupunctură scrisă de un român și tipărită în România! Și în acupunctură circulația ideilor reprezintă o cale sigură de progres și de a veni în ajutorul bolnavilor! Un ultim punct, dar foarte important: socot că a venit momentul ca să se editeze și la noi un tratat serios de acupunctură.

DR. TEODOR CABA:

Împotriva poluării medicamentoase

— Deși se bucură de un calificativ satisfăcător, acupunctura suferă de o mare deficiență — lipsește o formă organizatorică. Un for de îndrumare, de informare și de control. Toate țările din lume beneficiază la ora actuală de așa ceva. Există institute, există societăți naționale iar pe lângă facultățile de medicină din Europa funcționează și o catedră despre energetica umană, energetica viului, unde se face introducerea în acupunctură, cunoașterea legilor ce o guvernează. Nu dispunem măcar de o revistă de specialitate și ca urmare noi nu putem comunica unii cu alții, chiar cînd e vorba de informații cu caracter mai general. Nu avem unde publica lucrările, comunicările prezentate la diversele simpozioane, congrese naționale sau internaționale, concluziile privind cercetările proprii ori cuceririle obținute în domeniu pe plan mondial. Există două forme organizatorice mai sistematice — un cerc la București și unul la Timișoara, al cărui președinte de onoare sint eu. La ora actuală, în lume, acupunctura, se bucură de un prestigiu din ce în ce mai mare, a cuprins un număr important de medici în special din țările dezvoltate, cum sint Statele Unite, Japonia, Franța, R.F.G., Anglia s.a.m.d. Deși a pornit din China, se extinde tot mai mult în țările avansate industriale intrucit dispun de tehnica electronică din ce în ce mai sofisticată cu care astăzi se poate verifica atit eficiența acupuncturii, cit și existența ei in sine, adică se pot pune în evidență meridianele, punctele s.a.m.d.... Cercetările moderne au demonstrat că ele atestă cunoaștințe profunde despre organismul uman și logice care îl guvernează și nu provin doar din empirism. Să dăm un singur exemplu. „Rinichiul guvernează osul”, glăsuiește o lege din acupunctura veche chineză. Ei bine, in secolul nostru, și mai ales cercetări din ultimii ani, s-a descoperit că Vitamina D care, intr-adevăr, răspunde de echilibrul fosfo-calcic, se găsește în rinichi. Exemplele ar putea continua cu sutele. Dealtfel, cel de al VIII-lea Congres internațional de acupunctură ținut la Sofia, între 14 și 20 mai 1983, a dezbătut pe larg asemenea probleme intr-un număr de peste 250 lucrări. În paralel s-a mai desfășurat un congres, tot de acupunctură — al II-lea Congres de soft-lasers —, de data aceasta fiind vorba despre stimularea cu laseri, unde s-au prezentat peste 50 de lucrări. Cu această ocazie s-a concluzionat că stimularea punctelor de acupunctură cu ajutorul laserilor cu un flux slab de fotoni este mai eficientă decit cu electrostimulatoarele utilizate pînă acum, acestea fiind prea brutale. Curentul viului fiind extrem de fin, extraordinar de sensibil și-l putem dereglă in loc să facem bine bolnavului. Stimularea cu laseri este mai fiziologică.

— Acupunctura românească, recunoscută, știm, ca școală pe plan internațional, cu ce a fost prezentă la congresul de la Sofia?

— Acupunctorii români au fost prezenți și au expus mai multe lucrări ce au suscitat interes. Personal, am prezentat o comunicare privind „Tratamentul coxsartrozei prin intermediul acupuncturii”. Dar, firește, in policlinica unde imi desfășor activitatea, din orasul Călan, aplic

acupunctura in numeroase afecțiuni. Și cu rezultate dintre cele mai favorabile. Efectuez zilnic in jur de 200 ședințe, totalizînd anual in jur de 40 000—50 000, tratînd diverse boli, in special acelea care in medicina clasică nu au acoperire medicamentoasă. Sau acolo unde prea multe droguri de sinteză aduc mai mult rău decit bine. (Vreau să fac o paranteză și să marchez că, in cadrul congresului de la Sofia, s-au dezbătut multiplele probleme ce frămîntă in prezent medicina și in special, poluarea medicamentoasă care este plaga socială cea mai mare a omenirii). Revenind, vă răspund că, rezultatele cele mai frumoase le avem, in ultima vreme, in sechele după encefalopatii infantile, afecțiuni neurologice, cum este scleroza multiplă, sechele după accidente vasculare cerebrale, artrite, artroze, astm bronșic, nevrite, nevralgii etc. Cu alte cuvinte, aproape toate bolile din medicină. Astăzi nu se poate concepe ca orice medic terapeut să nu cunoască acupunctura.

— Cum propuneți să se ajungă la acest deziderat?

— Ar trebui acel cadru organizat de care am amintit la început; nu sint suficiente doar cursurile de pregătire pe care le organizează Centrul de perfecționare a medicilor. El trebuie să funcționeze coordonat de Ministerul Sănătății, Academia de Științe Medicale, institutele de medicină pe care le avem in țară. Trebuie început de la pregătirea studenților din ultimii ani de facultate; să fie introduse cursuri despre energetica viului, energetica umană, să se poată efectua in mod organizat cercetare științifică in acest domeniu nu, așa cum se petrec lucrurile acum, fiecare pe cont propriu și după cum poate.

— S-a anunțat că aveți sub tipar încă o carte — a noua parca?! — in domeniu. Ce aduce nou?

— Zilele acestea va fi in librării. Se numește Homeosiniatrie; este scrisă in colaborare cu fiul meu, Marius Teodor, student in medicina la Timișoara, și care unește Acupunctura cu Homeopatia. In sensul că, prin punctul de acupunctură se introduce și substanța corespunzătoare din punct de vedere homeopatic, ajungînd la rezultate mult mai bune in tratarea unor boli și bolnavi. Este o ipoteză de lucru; avem convingerea că meridianul de acupunctură este un canal ce poate conduce substanța activă homeopatică la organul interesat, bolnav. Dealtfel, realizarea mea personală, recunoscută și pe plan internațional este explicarea mecanismelor acupuncturii prin intermediul biologiei moleculare. Și sublinierea că sistemul energetic al organismului este primul și cel mai important sistem de reglare și control, mai bine zis de autoreglare, a acestei unități antropice. Acum scriu din nou o carte „Sistemul energetic al organismului și modalitățile lui de funcționare” care să pună la îndemina tinerilor medici cunoștințe despre bazele științifice ale acupuncturii.

Anchetă realizată de:
CICI IORDACHE-ADAM
N. GRIGORE MĂRĂȘANU
LIONEL NITESCU
LIVIU TIMBUS

Valoarea lucrului mărunt (5)

Avatarurile unor titluri fictive

Precizarea din „Expunerea de motive a Legii de reformă agrară”, din 1921, după care „mici proprietate sporește de la 4 milioane ha la 7 milioane ha”, vrea să spună că reforma țărării din România a fost radicală — și ea a fost, intr-adevăr. Desigur, România n-a fost singura țară autoare de asemenea reforme, ea s-a plasat pe creasta unui val revoluționar, care a zguduit aproape întreaga Europă, cu excepția a doar citorva țări — Spania, Portugalia, Ungaria — care n-au făcut reforma agrară. Reforma s-a înfăptuit la noi nu numai in favoarea țărănilor români, ci a tuturor țărănilor, indiferent de naționalitate, care au intrat in componența populației agrare a României, după Unirea din 1918. Dar o curiozitate pe care o remarcă un expert agrar danez: „Ungaria a anulat reforma de transferare de pămînt din proprietățile mari agricole in proprietatea țărănească in Transilvania de Nord, înfăptuită cu o obiectivitate desăvîrșită, in privința naționalităților (români și unguri), de guvernul român in 1918—1921”. (Marius Gormsen se referă la urmările agrare ale Dictatului de la Viena, din 1939, prin care României i s-a smuls Transilvania de Nord).

Să ne întoarcem însă inapoi și să vedem ce s-a întimplat a doua zi după impropietărire. In „Expunerea de motive a Legii” se recomandă, după cum am arătat, ca „Politica agrară a partidelor politice să fie înlocuită printr-o politică agricolă”, adică înțelegem noi, printr-o preocupare constantă, cu program față de agricultură și țărănimă.

Noțiunile de „agrăr” și „agricol” erau însă confuze, iar partidele politice de după anul 1921, cu excepția Partidului Comunist Român, care abia luase ființă, n-aveau nici un program — nici agrar, nici agricol. Azi, după șazeici și mai bine de ani, putem aprecia, luînd in considerare doar datele vechii societăți românești, întregul tablou din care rezultă lipsa absolută — criminală — de interes a partidelor politice din țara de ieri față de o problemă-cheie a națiunii române: problema economiei țărănești. Studiînd in chip special „programele” principalelor formațiuni politice, participante la rotativa puterii — in măsura in care li se pot atribui unor fraze consistente unor programe! — n-am găsit nici o idee „agrară” sau „agricolă” demnă de luat in seamă, nu din perspectiva unei agriculturi socialiste de tip cooperatist, ca aceea de azi, dar din perspectiva unei economii agrare capitaliste avansate, adică prospere și rentabile, cum exista in Apusul continentului. Odată reforma agrară înfăptuită, prin presiune de jos in sus, nici unul dintre partidele puterii constituite, din vechea Românie, n-a mai meditat la problema țărănească, scoțînd-o practic de pe tapet, singura preocupare fiind aceea de a-și disputa masa țărănească in combinația electorală, transformînd-o in clientela politică, in urma votului universal, preocupare cu totul opusă marilor și gravelor probleme ale economiei țărănești. Încă o dată, reforma din 1921 a izbutit intr-o măsură hotărîtoare pe latura ei distructivă, dinamitînd și restringînd marea proprietate, dar n-a izbutit in nici un fel pe latura ei constructivă, relegend această problemă — nerezolvată — unei alte orînduirii sociale, care avea s-o soluționeze intr-un chip propriu, după un program radical, peste un important număr de ani.

In termeni juridici, luînd ca bază starea societății românești de după primul război mondial, problemele care s-ar fi pus legiuitorului agrar, după 1921, s-ar fi redus in ultimă instanță la următoarele: a) aplicarea principiului inalienării (neînstrăinării) proprietății țărănești nou constituite; b) aplicarea principiului indiviziunii, care să conserve forma economic-rentabilă a acestei proprietăți, atribuibilă succesoral unui singur moștenitor; c) reasamblarea loturilor dispersate, prin comasare, intr-o gospodărie unică, tip fermă, care să asigure o exploatare rațională și rentabilă a pămîntului; d) neadmițerea refacerii, sub nici o formă, a marii proprietăți, care continua să practice, prin dijma, exploatarea de tip feudal a muncii țărănești.

Asemenea proiecte, in firea lucrurilor nu le-am găsit pe masa legiuitorului agrar din perioada 1921—1944, deși unele idei de bun-simț s-au măcinat in moara parlamentară și in presă. S-a discutat astfel mult cit să fie de mare lotul țărănesc — zece, cinci sau două hectare? — ajungîndu-se pînă la urmă la o limită minimă de 2 ha la șes și 1 ha in regiunile de deal și munte, suprafață socotită încă de pe atunci insuficientă pentru o agricultură cit decit viabilă. Dar, cum se știe, nici această suprafață, socotită ca minimă a divizibilității, n-a fost respectată. „Guvernelor române, scrie danezul Marius Gormsen, un cunoscător al problemelor noastre agrare, le-a lipsit curajul moral și țaria necesară pentru a veghea la o strictă respectare a dispozițiilor legale din cauza presiunii pe care a exercitat-o mereu creșterea continua a populației țărănești și deci această dispoziție nu a avut niciodată vreun efect real”. Efectul real al divizibilității? După un tabel al proprietăților agricole individuale, din anul 1941, alcătuit de Institutul Central de Statistică, situația se prezenta astfel:

Categoriile de proprietate după întindere	Numărul absolut	%
0 5 ha	1 733 439	76,8
5 10 ha	381 444	16,9
10 50 ha	132 411	5,9

Proprietățile peste 50 hectare, fiind proprietăți de dimensiuni mijlocii sau mari, nu intră in socoleala noastră, ele nu depășesc dealtfel numărul de aproape 4865, iar in procente reprezintă 2%. Deci 1 733 439 mici proprietăți — pînă la 5 ha. — la care se adaugă 381 444 proprietăți mijlocii — între 5 și 10 ha, divizate fiecare in cîte 5—7—10 parcele, aruncate la mari distanțe unele de altele, iată spectacolul fărîmării pămîntului țărănesc din România de ieri intr-un noian de petice, pe care se practica cea mai rudimentară agricultură cu puțință, din această parte a continentului.

Producțiile la griu, secară, orz, ovăz, porumb? Statisticile pe care le avem sub ochi, pentru anii 1934—1938, ani agricoli buni, comparativ cu producțiile altor state agricole europene, sint edificatoare, dar ocupă prea mult spațiu pentru a le desfășura. Preferăm o concluzie sintetică, in marginea lor, datorată aceluiași expert străin: „Producția la hectar a principalelor plante agricole este extrem de mică, România concurend in această privință cu Grecia, Portugalia și Spania pentru ultimul loc printre toate țările europene. Și aceasta cu toată marea fertilitate naturală a pămîntului românesc...” (Marius Gormsen, „Problemele structurale ale agriculturii din România”). Producția animalieră? Transcriem concluziile aceluiași expert, privitoare exclusiv la un domeniu legat de alimentație — vacile de lapte: „Producția medie anuală de lapte este evaluată la circa 1 400 kg pe vacă, cu un conținut de grăsimi de 4%. Producția de lapte este in consecință mai mică decit jumătatea medie de producție a țărilor europene occidentale și nordice. Procentul numărului de gospodării țărănești in diferite județe, care nu posedă nici o singură vacă de lapte, variază de la 14,6 la 37,6” (subl. ns.).

Sint cumplite aceste constatări, dar mai crunte sint statisticile, cu cinismul lor. Conform acestor statistici, in care m-am cufundat, „alcătuite de specialiști cu scrupulul cifrelor, România agricolă dintre anii 1921—1944 nu făcea parte din Europa occidentală, industrială și bogată, despărțită de cealaltă Europă printr-un meridian, ci se află sub o paralelă care o alina împreună cu Iugoslavia, Grecia, Turcia, sudul Italiei (Sicilia), Mexicul, țările Americii de Sud, spațiului care făcea parte din „marele sat mondial” al sărăciei și mizeriei. Să mai transcriem din concluziile aceluiași expert, din care am citat pe larg? Iată:

„Clădirile agricole, locuințele, hambarele, dar mai ales grajdurile, cînd acestea din urmă nu lipsesc cu desăvîrșire, sint de obicei extrem de primitive. Mașinile agricole sint aproape necunoscute, cu excepția unui număr restrîns de tractoare, importate din Germania in ultimii ani, dar care probabil — intr-un timp foarte scurt — vor deveni fier vechi... Plugurile de lemn sint încă intr-o oarecare măsură întrebunțate in cîteva provincii, la fel și grapele făcute in ciengii și mărcini”.

„Un sistem permanent și eficient de credit agricol pentru agricultura țărănească nu există in România...”

„...Nici un fel de asigurare agricolă, nici măcar împotriva incendiilor!”

Ar trebui să lăsăm să curgă această cascadă de negații, dar preferăm s-o oprim, pentru a sublinia și ceea ce exista ca factori agravanți, in România micii agriculturii de ieri: o presiune demografică continua, care accentua pe de o parte divizibilitatea pămîntului, pe de alta proletarizarea; o risipă de pămînt, rezultat al parcelării excesive și al culturii superficiale; o risipă de energie umană; un permanent sentiment al alienării, al nesiguranței, care apăsa și sfîșia satul, ca o țară morală. In condiții ca cele ale agriculturii parcelare de ieri, valoarea pămîntului — ca bun de cultură — nu crește, ci scade, proporțional cu dezastrele care apăsa pămîntul. Pămîntul nu mai leagă omul, cu acel sentiment specific satului devalnaș de odinioară, răzăsesc sau monsenesc, ci il dezleagă sau il învrîmășește, atita vreme cit valoarea lui tinde să se reducă la zero sau la simpla valoare de schimb. Procesele pentru pămînt intră micii proprietari sau intru succesori au reprezentat un alt capitol dramatic al satului dintre cele două războaie, un sat care, in formula de atunci, perpetuîndu-și prin absurd formula, n-avea nici o șansă. Altminteri, scriitorii români și-au făcut datoria și l-au zugrăvit așa cum era. Două cărți, „Moromeții” de Marin Preda și „Cordovanii” de Ion Lăncrăjan, spun mai mult decit o întreagă enciclopedie economică țărănească, cu o forță de convingere care le recomandă mereu și mereu cititorilor.

Revenind la concluziile expertului nostru, sint demne de reținut aceste rînduri, pe care le transcriem:

„Reforma din 1918—1921 a însemnat de fapt numai că situația critică a țărănilor a fost încă o dată temporar ușurată și că problema lipsei de pămînt a fost soluționată, încă o dată, in așa fel ca să reapară succesiv din nou, mai tirziu.”

Ceea ce s-a și întimplat, in anul de grație 1945.

PAUL ANGHEL

Cronica șoselei

Alexandru, suflăt de aur

Noiembrie '82. Sosit din cursă, șoferul de autobuz Alexandru R. își dezmoștește miinile și picioarele care parcă i-au anchilozat în decursul celor 4 ore cât a durat deplasa ea. Face mai întâi înconjurul autovehiculului, golit repede de numeroșii călători care au venit cu cursa de 8 seara. Altfădată, bărbatul mai zăboveau la o discuție, iar femeile se mai uitau pe la vitrinele magazinelor. Acum, frigul pătrunzător și ceata care te împiedică parcă să respiri i-a risipit pe la casele lor. „Niciodată la ora asta, clădirea autogării nu mi s-a părut așa pustie”, își spune șoferul. Fără vreun scop anume, omul cu părul alb intră în sala de așteptare. Nimeni, absolut nimeni. În semiintinerul unui colț al sălii, se zărește totuși ceva. „Și-o fi uitat careva vreun bagaj?” Dar nu, e un copil. „Ce cauți tu aici puștiule?” „Păi... mă pregătesc de culcare”, răspunde băiatul clătănind din dinți. „Cum o să dormi tu aici? E frig, curent”. „Parcă e prima oară, sint deprins”. „Dar tu n-ai casă, părinți?” „Am...” „Și atunci, de ce dormi în autogară?” „M-a gonit mama. Pe tata nu l-am văzut niciodată”. „Dar de ce te-a alungat?” „Zice că-s rău și că o încurc”. „Nu vrei să pun o vorbă pentru tine, să mergem acasă și s-o rog să te reprimească?” „Nu, nene, degeaba. Am fost și ieri și azi, am bătut la ușă, i-am spus că-s înghețat și mi-e tare foame, dar nu m-a lăsat înăuntru. Azi mi-a zis să plec și să nu mai vin. Să mă duc undeva, la un cămin ori la bunica. O caut aici, în oraș, de la prinz. Am tot întrebat, dar nimeni nu știe de ea. Am umblat mult. Îs tare obosit. Vreau să dorm”. „Și tu ce-ai mîncat azi?” „Mi-a dat o bătrîna în piață două mere și un călător un colț de piine”. „Ia hai tu cu nenea acasă, că aici nu poți dormi”.

Docil, puștiul, cu căciula spartă, cu niște ghetete rupte, cu un pulovăr zdrențaros care se zărește sub paltonașul ponosit și fularul găurit, îl urmează pe șofer. „Ce faceți copii? Dar tu nevastă? Uite, v-am adus un prieten, care acuma e la nevoie, dar va fi și pentru el bine odată și odată”. Copiii privesc cu mirare și simpatie pe micul musafir care, nu se știe de ce, a început să plîngă. Își șterge lacrimile cu dosul palmei care de mult n-a mai beneficiat de serviciile săpunului. „Păi așa ne-a fost vorba? Acolo în frig te țineai tare, voial chiar să te culci și aici, la căldură, ai încup să bocești?” „Iartă-mă nene, nu mai plîng”. „I-a vin' tu aici, voi-nicula, să-ți faci mai întâi Amelia o băiță bună. După aceea, ne ospătam”. Are mult de lucru fata cea mai mare a șoferului, pină cînd micul oaspete revine la culoarea lui normală. Apoi, copilului i se dă să mînce. Pe chipul lui cu trăsături fine, însă îmbătrînit parcă de suferință, apare un zîmbet. Mina mamei îi mîngîie părul de culoarea grîului, iar el o sărută ușor. „Tanti, vreau să mă culc!”

A doua zi, fiind liber, șoferul începe căutările în orașul vecin. Află, fără prea mari eforturi, date despre familia picului. Tatăl mort la 2 ani de la nașterea copilului. Alcoolic, condamnat de mai multe ori. Mama, de 33 de ani, duce o viață de depravare. Nu lucrează nicăieri. „Păi la vecina noastră, unul pleacă, altul vine. Bătăi, scandaluri, fără încetare”. Inimios șofer se zbate, intervine peste tot, nu se lasă. Pină la urmă reușește să-l înscrie pe băiat la căminul unei școli generale dintr-un oraș apropiat. Dănuț, elev în clasa a II-a, se descurcă bine. „A reușit, ne spune diriginta, să-i ajungă din urmă pe ceilalți. I-a fost greu la început. E mult prea serios pentru vîrsta lui. Perseverent, tenace, nu se dă bătut pină nu învață cum trebuie ce-i dau să lucreze”. Șoferul a obținut aprobare să facă de două ori pe săptămînă curse în orașul unde învață Dănuț. Îi duce schimburi curate și prăjituri de casă făcute de „mama bună”, cum o supranumește puștiul pe Eleonora, nevasta lui Alexandru. „V-ați asumat o mare răspundere cu acest băiat, dar n-ați greșit. E un copil bun”. Cele mai frumoase zile pentru Dănuț sint acelea cînd primește vizita șoferului. La ultimul etaj al clădirii școlii e un balcon. Acolo se poartă în așteptarea lui Alexandru. Zărește autobuzul de departe și-l urmărește urcînd și coborînd pantele. După ce-l pierde din vedere, știe că mai trebuie să aștepte doar 15 minute, timp cît îi trebuie lui Alexandru să ajungă la autogară, să debarce pasagerii și să ajungă la cămin. Cînd zărește silueta masivă apropiindu-se de poartă, Dănuț o zbughește de la postul lui de observare spre curtea școlii și sare în brațele bărbatului. Îl strînge cu putere, rămîind înclăștat de gîtul șoferului cîteva minute. Apoi, nu încetează să-l sărute. „Tată tată, ce bun ești tu cu mine!”

Iulie '83. Veselă, bine dispusă, familia lui Alexandru așteaptă pe peronul gării trenul care îi va duce pe litoral să-și petreacă vacanța. Alături de cei trei copii se afla tatăl și „mama bună” care, tîn de mină pe al 6-lea membru al familiei, Dănuț, adoptat recent de familia R. Zîmbetul fericit al copilului spune multe. Alexandru și ai lui au făcut totul ca prislea să se întrezire în noua sa familie. Alexandru, „suflăt de aur”, așa este numit dintotdeauna la autobază, șoferul neobișnuit de înalt, cu părul alb. Salvarea lui Dănuț este un nou episod tulburător din viața lui Alexandru, caracterizată de un „cuvînt ce se merită scris cu majuscule: OMENIE.”

VICTOR BEDA ■

„Oricit de mult ne-am emancipa nu trebuie să uităm folclorul. Singuri ne-am dezmoșteni”.

„Nu e fier fără rugină / și dragoste fără vină / nu e gard fără pîrteaz / dragoste fără necaz” sint versurile cu care Angelica Stoican își începe unul din istovitoarele sale cîntece. Vrînd să mă apropie de universul suflătesc al cunoscutei interprete am invitat-o să-și mărturisască aici gîndurile.

— Tubită și cotroversată, după cum știi, aș vrea să află care este „ceva”-ul specific folclorului din Mehedinți?

— Eu gîndesc că prin poezia populară este exprimată întreaga înțelepciune a poporului nostru. În ea vezi toate preocupările oamenilor: naștere, leagăn, dragoste și de ce nu moarte. Încerc, pe cît posibil, să aduc spre lume, fără să schimb nimic, obiceiurile muntenilor mei. Nici graiul și nici portul nu sint imprumutate sau făcute. Ele există. Ceea ce ne deosebește de zona binecunoscută a Olteniei este pronunția unor grupe de litere. Să dau un exemplu: „Floare fui, floare tracui / dragoste nu o știui”. Acest tracui poate suna fals dar cei de la munte, din Mehedinți, așa vorbesc. Avem influențe bănățene! Sintem doar vecini prin munți, nu-i așa?

— În ultima apariție la televiziune ai demonstrat — dacă mai era nevoie — că autenticitatea folclorului pe care-l porți prin lume se sprijină tocmai pe vocile neîntinate ale unor rapsozi populari din zona respectivă.

— Cineva îmi reproșă că limba pe care-o folosesc nu-i cea literară. Ascultă-i-o pe Domnica Trop, rapsoz popular le-o incontestabilă valoare, și veți înțelege de ce folclorul nu are nevoie de limbă literară. Ea cîntă cu patimă, cîntă și la horă în sat iar eu cred că am dăria să port mai departe această avere.

— Cînti de aproape zece ani și proșpețimea nu ți-ai pierdut-o. Ai o anume naivitate — în sensul bun al cuvîntului — sau mirare pe care numai țărăncile știu s-o poarte în priviri.

— Dar nu mi-e rușine să spun că vin de la opincă și de la iarbă verde. N-aș putea cînta niciodată imitînd. Adică eu vin de-acolo și tot acolo mă duc.

— E un strigăt cîntecul venit de la munte?

— Unul de durere și bucurie.

— Și de singurătate, nu?

— Muntele, în general domină ființa omenească. Ciobanii ca să-și ornoare această singurătate, cîntă. Atunci, ecoul muntelui le dă speranță. Devin mai puternici și mai sentimentali.

— „Dragi mi-s nopțile de vară / cînd ciobanii dorm pe-afară / roua de pe flori îi spală / și-apoi, birra, oiță, hai / sus la munte că-i de trai”, sint cuvinte care odată rostite ți se face într-adevăr dor de

munte, de acea sălbăcie a muntelui pe care doar ciobanii știu s-o înțeleagă. De-aici îți aduni cîntecele?

— De-acolo și de prin sate înregistrez mult și ascult foarte mult. Tainele unui cîntec se descifrează greu. Niciodată, sint convinsă pentru totdeauna, nu voi reuși să cînt atît de curat ca rapsozii pe care i-am ascultat. Au ei ceva inimitabil în voce. Poate am pierdut ceva din curățenia lor.

— Ce altceva mai cînti?

— Nimic în afară de folclor. Romanța sau cîntecul de petrecere nu mă prind. Acum cînd folclorul este bîntuit de tot felul de „simfonizări” eu îndrăznesc să-mi cînt cîntecele așa cum sint. Nu mă întind pe „pogonul” nimăului. Am pogonul meu pe care-l prețuiesc și nu mi-e rusine cu el.

— Oricum ne-am întoarce tot la munte revii. Să fie asta efectul stabilirii tale la „Ansamblul Ciocirlița” din București?

— Nu. Întotdeauna voi cînta cu bucurie „de-aș avea aripi să zbor / să dau ocol munților / singură-n munte să fiu / de dorul tău să nu știu...”

— Mereu cîntece de dragoste și legănare.

— Dragostea dinți nu se uită. Orice lacrimă care picură prin cîntecul îngînat de mine, înseamnă că înainte spre oameni. Muntenii nu sint oameni prea deschiși. Ei vorbesc puțin dar au tăria muntelui. Chiar pe costumele lor se înțîneste această calitate. Culoii șterse, slabe care prin discreție dau un sentiment de înfiorare și măreție.

— Ești fericită, Angelica Stoican?

— Întrebarea mă aduce aproape de ce sint. De felul meu sint o fire mai tristă. Cînd aud însă că n-aș fi autentică asta mă face nefericită. Oricît de mult ne-am emancipat, oricît de mult am progresat nu trebuie să uităm folclorul adevărat. Singuri ne-am dezmoșteni. Asta e lucrul cel mai aproape de nefericire.

— Dar ești apreciată și iubită de public. Vocile singulare care te contestă lasă-le timp să înțeleagă.

— Îi invit să treacă pe la ciobanii de-acolo, din munte. Să le asculte cîntecele și bocetele, doinele și baladele. Le va prinde bine și vor ieși în lume mai bogați sufletește.

IOANA PROCA ■

Petiționarea între drept și abuz

„Subsemnata Alexandrina N. doresc a vă relata și prezenta personal înscrisuri cu privire la faptele grave ale unor persoane de natură a leza interesele legitime constituționale ale persoanei, în scopul favorizării altor persoane, pe spețele unor foloase personale...” Și urmează cîteva file dactilografiate la un rînd cu fraze ticluite avînd o evidentă notă de prețiozitate. De ce, oare, nu și-o fi spunînd această femeie gîndurile și necazurile așa după cum îi este simplitatea sa de muncitoare?!

„Subsemnata Profira B. doresc a vă prezenta personal acte și înscrisuri legate de conduita nedemnă și relațiile neprincipiale ale unor persoane...” Urmează cîteva pagini dactilografiate la un rînd cu același stil ca mai sus.

„Subsemnatul Enache C. Constantin din București, Calea Dudești nr. 44, sectorul 4, doresc a vă relata în mod amplu, pe bază de acte și înscrisuri, relații neprincipiale și nedemne ale unor persoane pentru viața suspectă și infracționistă...”

Stilul celor trei memorii seamănă ca două picături de apă. Ele au în centrul atenției pe M.N., dintr-o cooperativă meșteșugărească din București, precum și unele persoane din organe de partid și de stat locale, care l-ar ocroti, chipurile, pe M.N., nedreptățindu-i, în schimb, pe cei trei petiționari.

După cum se știe, sesizările sint considerate din capul locului ca fiind de bunăcredință. Așa cum este, dealtminteri, și logic și legal. Nu planează asupra lor nici o urmă de suspiciune. Atît doar că li se cere să prezinte concret acele „înscrisuri și fapte pentru viața suspectă și infracționistă”. În cazul celor semnalate, pe măsură ce aria cercetărilor se extinde, lovezile celor trei însă se impuținează, rescînd în schimb afirmațiile lor mincioase și tendentioase. Adică, apare tot mai evidentă calomnia.

Pentru o corectă înțelegerea a cazului să vedem care sint, sau mai bine zis, care au fost relațiile dintre cei trei petiționari, le o parte, și cel reclamat, de cealaltă parte. Alexandrina N. este fosta soție a lui M.N. — azi ființa tuturor atacurilor. Desfacerea căsătoriei lor a avut loc în vara anului 1980 „din vina ambilor soți”. Profira B. este mătusa Alexandrinei N., iar Constantin Enache a fost pină mai ieri prietenul lui M.N. După pronunțarea hotărîrii de divorț, Alexandrina N. a dezlansat o campanie inverșunată de răfuială, cu fostul soț, luîndu-și doi aliați. Și împreună au început să-l reclame pe M.N. în stînga și în dreapta: ba că la locul de muncă este apreciat pe nedrept, fiind ales în conducerea unei organizații de masă, ba că s-a recăsătorit și are o comportare imorală. Organele sesizate se pun în mișcare. După cercetări temeinice li se comunică rezultatul: M.N. este bine pregătît profesional, pentru meritele sale a fost numit șeful compartimentului C.T.C. din cooperativă. Datorită aprecierilor pozitive de care s-a bucurat la vremea respectivă fusese ales președinte al Organizației Democratice și Unității Socialiste de la locul de muncă. Rezultatul îi infurie pe cei trei petiționari și Alexandrina N. merge pină acolo încît l-a reclamat pe M.N. că în perioada 1972-1974 a fost cercetat și judecat pentru dobîndirea de venituri ilicite, uitînd total

să menționeze două „amănunte”: 1. Că în perioada aceea erau căsătorii împreună și 2. Cercetarea făcută — conform legii — de către judecătoria teritorială a scos în evidență că la cel pîrit nu s-au găsit bunuri materiale sau bani care să ateste o disproporție între venituri și cheltuieli”.

A eșuat și această încercare? Nu-i nimic, ei nu renunță. Susținută de memoriile pe care Constantin Enache i le ticluiește și le bate la propria sa mașină de scris, Alexandrina N. transformă dreptul de petiționare într-un mijloc de dispută personală. Ajunge în pragul absurdului, chiar. Pentru a culege unele date cu privire la actuala familie a fostului său soț (cu intenția vădită de șicanare și răfuială) ea a adresat numeroase cereri unor asociații de locatari. Iată o mostră: „Vă adresez prezenta cerere formulată potrivit art. 2, al. 1, lit. c, din Legea nr. 1/1978 cu privire la

ANTON DRAGOȘ ■

activitatea de rezolvare a cererilor (...) prin care rog a mi se comunica sub ce titlu locativ locuiește în imobilul dv. familia x, de la ce dată și cu cîte persoane figurează în cartea de imobil (...etc., etc.). Răspunsul cu privire la aceste cîteva lămuriri rog a mi se comunica în scris și în termenul legal fiindu-mi necesar în soluționarea unor litigii justițiabile”. Este clar, dreptul de petiționare între uz și abuz. Cereri absurde, contrare și logice și bunului simț. Bineînțeles că asociația de locatari respectivă nu i-a pus pe tavă toate informațiile cerute nefiind de competența sa să furnizeze astfel de date unor persoane fizice. Și atunci început să-i reclame pe cei care nu i-au rezolvat favorabil cererea. O astfel de atitudine nu poate inspira decît dispreț.

Cunoscînd acest întreg mecanism, nu este greu de priceput că setea de compus memorii, cereri și reclamații a celor două

femei este întreținută de Constantin Enache. Dar, cine este acesta? Are 50 de ani și mult neastîmpăr. În perioada cit era încadrat în muncă a fost pus în discuția colectivelor respective, a organizației de partid și sancționat de cîteva ori. Dar, în loc să tragă învățămintele cuvenite, el începea să scrie memoriile spunînd ba că a fost o victimă a unor împrejurări, ba că cineva anume a vrut cu tot dinadinsul să-l compromită. Scrie în stînga și în dreapta, împrășcă pe alții cu noroi, nădăjduind că va reuși să-și acopere greșelile, vorbindu-i cît mai rău cu putîntă pe cei care luau atitudine față de comportarea sa.

C. Enache a intervenit pină și în divorțul dintre o amică și soțul ei, „atribuindu-și însărcinări speciale și uzurpînd calități oficiale”, pentru a cita dintr-un dosar de tribunal. Ani în șir s-a răfuit prin tribunale cu mai multe persoane. Chiar și unora dintre avocații care îi apărau pe cei țirîți de el în judecată. Constantin Enache le-a intentat proces pentru „denunțare calomnioasă”. Cum se dovedea că o săvîrșit o nouă abatere, cum începea să riposteze și trîntea un nou memoriu, acuzînd pe unii și pe alții pentru a cîștiga spațiu de manevră pe scena propriei sale meschinării. Pină la urmă, paharul s-a umplut; în 1977 comunistii organizației din care făcea parte l-au pus în discuție, judecîndu-l aspru, iar pentru grave și repetate abateri de la normele morale a fost exclus din rîndurile membrilor de partid. Ulterior, Constantin Enache s-a pensionat medical. Dar ghemul calomniilor nu era încă complet desirat. În ultimii ani el s-a adresat cu zeci de memorii diferitelor organe de partid și de stat, dînd naștere la peste 20 de anchete care au antrenat un număr mare de cadre pentru a efectua cercetările respective. Primește răspuns că lucrurile nu stau așa cum le descrie el; i se demonstrează cu argumente și fapte concrete că sesizările sale se dovedesc a fi neîntemeiate, o oglindă strîmbă, dar nu renunță. Ticluiește alt memoriu, face o altă sesizare. Pe o temă veche sau pe una nou inventată. Sint pomenite aceleași persoane sau altele. Pune mereu oameni pe drumuri, altora le tulbură liniștea căminului, tihna sufletească și ritmul muncii. Cei acuzați pe nedrept suferă și ei într-un fel. Pentru că fiecare picătură de cerneală pusă într-un memoriu mincinos se transformă, mai devreme sau mai tîrziu, într-un strop de otravă.

Discuțăm cu el și îi privim geanta diplomată doldora de hirtii. În prim plan, un volum cu 107 file dactilografiate la un rînd, trase la xerox. Sint memoriile sale legate în coperti cartonate, parcă ar fi o lucrare de diplomă. „Ce aveți cu mine”, este dreptul meu de petiționare. Nimeni nu mă poate trage la răspundere pentru asta”, ne spune el cu o nuanță de firesc în glas.

Într-adevăr, punem și noi mare preț pe prevederea din lege potrivit căreia „Persoanele care au adresat cu bunăcredință sesizări verbale sau scrise nu pot fi trase, în nici un fel, la răspundere pentru aceasta”. Numai că în cazul de față buna-credință nu se vede. Nici chiar dacă tragi cu tunul, cum se spune. Și atunci este bine să-i reamintim petiționarului nostru și celălalt paragraf din lege: „defăimarea sau calomnierea unei persoane prin scrisori, memorii sau audiențe se sancționează”. Tot conform legii.

VICTOR DIMA ■

Fotbalul și-a desemnat laureații

Dinamo, campioana țării

După o luptă pasionantă, decisă abia în ultima etapă, Dinamo București (antrenori Dumitru Nicolae-Nicușor și Cornel Dinu) și-a adjudecat și acest campionat, ridicând la 11, record absolut pentru fotbalul nostru, numărul titlurilor. O performanță valoroasă, menită să confere o strălucire în plus sărbătoririi (intimplată nu demult) celei de a 35-a aniversări a întemeierii clubului din Ștefan cel Mare, o izbândă a constanței, a ambiției, a disciplinei. Fără a intra în detalii (vom analiza campionatul în săptămânile care urmează), se cuvine să notăm acum că, spre lauda lor, alb-roșii s-au angajat cu hotărâre, încă din primul moment, în bătălia pentru titlu și au făcut totul pentru atingerea scopului. Felicitându-i pe dinamoviști pentru acest al 11-lea trofeu, le urăm mult succes în Cupa campionilor europeni! Tragerea la sorți a fost, ne permitem să apreciem, generoasă cu Dinamo desemnându-i ca adversar, în primul tur, pe campioana Finlandei, Lahti. Porțile deplinei afirmări internaționale rămân, cu atât mai deschise pentru formația lui Dinu, căreia îi ținem pumnii strinși!

Craiova, câștigătoarea Cupei

Angajată, din motive obiective, pe mai multe fronturi, ajungând până în semifinalele Cupei U.E.F.A. (performanță fără precedent în istoria fotbalului românesc) și oferind majoritatea jucătorilor lotului reprezentativ, Universitatea Craiova a trebuit să se mulțumească, în final, cu „medaliile de argint” ale campionatului, dobândind în schimb Cupa României, trofeu ce ia astfel pentru a patra oară drumul Băniei. Miercuri, Craiova și-a încheiat marșul triumfal în Cupă printr-un 2-1 (1-0) cu „Poli” Timișoara, garnitura pregătită de Constantin Oțet și Nicolae Ivan probându-și încă o dată, în ciuda oboselii acumulate într-un sezon foarte încărcat, înalta clasă. Din cauza unei neglijențe însă, aveți amănunte mai jos, „campioana unei mari iubiri” nu va juca în toamnă, cum ar fi fost normal, în Cupa cupelor, ci din nou în Cupa U.E.F.A., aceeași „amnezic” a F.R.F. (cum s-o numim altfel?) privind-o și de dreptul, câștigat anul trecut, de a figura în calitate de cap de serie! Avem însă convingerea că Universitatea va fi iarăși la înălțime. I-o dorim din tot sufletul!

Cel mai bun arbitru de fotbal al acestui an competițional, după aprecierea noastră, n-a fost, cum s-a străduit federația să ne convingă, Nicolae Rainea, ci mai tânărul (născut 1944) Dan Petrescu din București, cavalier al fluierului care, în ciuda lipsei de experiență, s-a comportat excelent de-a lungul întregului sezon, impunându-se prin corectitudine și autoritate. Pe linia unei permanente ascensiuni, Dan Petrescu s-a achitat foarte bine și de ultimele misiuni (deosebit de grele), arbitru magistral semifinala de Cupă de la Sibiu și, miercuri, finala dintre Universitatea Craiova și Politehnica Timișoara. Deși de numai 2 ani în lotul A (29 de partide la centru), el a crescut de la meci la meci, incluzându-l pe lista de arbitri F.I.F.A. devenind o datorie

Cel mai bun arbitru

Fotografii de VICTOR RADULESCU

pe care F.R.F. n-are motive s-o mai întîrzie!

În ceea ce-l privește pe Nicolae Rainea, cel mai „titrat” dintre arbitrii noștri, prezent la 3 campionate mondiale, trebuie să recunoaștem că el, ajuns în preajma retragerii (împlineste 50 de ani), a avut un sezon mai slab. În citeva rânduri, ne vin în minte întîlnirile F.C. Constanța — Jiul Dinamo-Steaua și Dinamo — Universitatea Craiova, dar au mai fost și altele, el a comis greșeli grave, unele din ele (neacordarea unui penalty pentru Steaua la faultul comis în careu asupra lui Balint, validarea golului înscris de Dinamo, în meciul cu Craiova, după ce Nicolae îl faultase clar pe portarul Lung etc.) influențând direct lupta pentru titlu. Așa stînd lucrurile, mai normal era ca federația să-l fi premiat, miercuri, pe Rainea pentru întreaga sa activitate, fără însă a-i face cadou titlul de cel mai bun arbitru al anului! Acesta ar fi trebuit decernat, o mai spunem o dată, lui Dan Petrescu, cu adevărat arbitru numărul 1 al ultimului sezon.

Titlul a rămas la Hunedoara

Noua campioană a țării la juniori este una și aceeași cu fosta campioană, Corvinul Hunedoara izbutind să-și păstreze titlul: 2-1 (1-0) cu Chimica Timișoara. Această ultimă izbândă, datorată talentelor băieții antrenati de Carol Gal și Dumitru Pătrașcu, vine să demonstreze, o dată în plus, că Hunedoara e pe punctul de a deveni, dacă n-a și devenit încă, unul din cele mai puternice centre ale fotbalului nostru. Argumente? Poziția fruntașă ocupată de Dumitrache și compania

în clasamentul diviziei A, pătrunderea până în semifinalele Cupei României, locul 2 obținut în campionatul de tineret-speranțe, cei 3-4 jucători furnizați, permanent, echipei reprezentative etc. etc. E clar: fotbalul hunedorean (ale cărui „secrete” vom căuta să le aflăm cit de curînd) se găsește într-o frumoasă ascensiune. Un sincer bravo celor ce, manifestînd pasiune, ineres și competență, au făcut posibilă această afirmare!

20 de goluri pentru Grosu

Marcînd 20 de goluri, între care 6 din 11 metri, orădeanul (prin adopțiune) Petre Grosu a primit titlul de golgeier al campionatului.

Pagină realizată de OVIDIU IOANIȚOAI

România fără reprezentant în Cupa Cupelor

Eroarea s-a comis. Așteptăm măsuri

Miercuri la amiază, am așteptat cu emoție și infrigurare tragerea la sorți a partidelor din primul tur al competițiilor europene de fotbal. La ora anunțată, ne-a sosit de la Geneva o primă veste îmbucurătoare, telexul informîndu-ne că Dinamo București, campioana noastră, va avea de întîlnit (meciul 1 în deplasare) o echipă mai puțin cunoscută, pe Quusysi Lahti din Finlanda. Apoi, însă, stupeoare! Pe lista confruntărilor din Cupa cupelor n-a apărut nici o formație românească, abia în final banda comunicînd că Sportul studentesc și Universitatea Craiova (care la acea oră pregătea finala Cupei României) vor avea ca adversari în Cupa U.E.F.A. pe Sturm Graz și, respectiv, Hajduk Split, partidele tur fiind programate la noi.

Cam la un ceas după ce Ștefănescu și coechipierii săi terminaseră turul de onoare pe „23 August”, ne-a fost fost dat să aflăm, surprinși, derutați, motivul pentru care nici o echipă românească n-a figurat în urna pentru Cupa cupelor: „finala Cupei României nu s-a disputat în termenul indicat de U.E.F.A.”! Mai exact, pînă la 30 iunie, dată limită prevăzută de regulamentul forului european. Ce s-a întimplat? Știînd că, dintr-un motiv sau altul, sezonul competițional se va încheia mai tîrziu, F.R.F. a comunicat la U.E.F.A. acest lucru. Drept răspuns, U.E.F.A. a cerut federației noastre, printr-un telex ultimativ, să anunțe la Berna (sediul forului

continental), nominal, formațiile desemnate pentru cupele europene ediția 1983/84 pînă la cel mai tîrziu 4 iulie. Normal ar fi fost și logic ar fi fost ca, ținînd cont de regulamentul U.E.F.A. și de acest avertisment, F.R.F. și C.N.E.F.S. să devanseze ziua finalei Cupei României. Numai că, din păcate și spre paguba fotbalului românesc, nu s-a procedat așa, uitîndu-se (amnezie? ignoranță? superficialitate) că un regulament internațional, bun sau rău, trebuie respectat întocmai! În loc să programeze finala, să zicem, luni, F.R.F. și C.N.E.F.S. s-au mulțumit să indice Berna și variante (Craiova sau Timișoara în Cupa cupelor, Craiova, Sportul sau Argeșul în Cupa U.E.F.A.), gruparea piteșteană primînd drept de participare în cazul, devenit corect, în care Universitatea dobindea Cupa României, numai că U.E.F.A. a considerat, apelînd la regulamentul, că nu poate fi trasă la sorți o câștigătoare de cupă care încă n-a câștigat cupa!

Procedînd așa, adică tratînd cu o vinovată superficialitate o situație clară, sustrasă oricărui interpretări, F.R.F. și C.N.E.F.S. au provocat un mare prejudiciu fotbalului nostru, iubitorilor acestuia, neînscriserea (cum s-a numit altfel?) unei formații în Cupa cupelor lezînd 3 echipe. Pe de-o parte, pe F.C. Argeș, căruia i s-a răpit un drept câștigat prin muncă, pe teren, acela de a-și apăra șansa în Cupa U.E.F.A. Pe de alta, pe Universitatea

Craiova care, în loc să urce în Cupa cupelor, alt drept obținut legal, va rămîne în U.E.F.A. și nici măcar în calitate de cap de serie, cum s-ar fi convenit în virtutea calificării ei, în cîuția precedentă, în semifinale. Și la acest capitol, forul continental nu admite derogări, la fixarea capilor de serie (cărora li se opun, în turul 1, de regulă formații mai slabe) ținînd cont numai de echipele nominalizate de federațiile naționale! În sfîrșit, pe Politehnica Timișoara, căci „Poli”, chiar dacă ar fi ieșit învingătoare miercuri, tot n-ar fi ajuns pe scena fotbalului european!

Dar grav, mai ales, este prejudiciul moral adus fenomenului fotbalistic în esența lui, beneficiarilor acestuia, oamenilor muncii care au un mod al lor de a se bucura de sport.

Nu incapa nici o îndoială că F.R.F. și C.N.E.F.S. se fac vinovate de nesocotirea intereselor legitime ale celei mai populare întreceri fotbalistice din România. Acționînd (a cita oară?) după ureche, ele au privat fotbalul românesc și, implicit, pe suporterii acestuia de posibilitatea unor contacte internaționale într-o competiție oficială de primă mărime, aducîndu-le grave prejudicii. Ni se pare limpede că F.R.F. și C.N.E.F.S. au greșit, dovînd o crasă incompetență. Problema care se pune acum, cînd milioanele de iubitori ai fotbalului așteaptă o explicație, este și ea fără echivoc: cine poartă răspunderea acestei erori?

Ne interesează nu numai numele celor vinovați, deși e bine să-i cunoaștem, ci măsurile care se cuvin a fi luate pentru eradicarea și din sport a incompetenței și a mentalității care o susține.

Universiada de la Edmanton

Sportivii români printre protagoniști

Universiada '83

La ora cind aster-nem pe hirtie a-ceste rinduri, „Uni-versiada '83“ este in plina desfășu-rare cu majoritatea competițiilor, ur-mind ca o privire mai cuprinzătoare asupra comportării sportivilor români alinați la startul intrecerilor să avem la sfîrșitul săptă-minii. Inainte de a comenta comportarea gimnastelor și gim-naștilor noștri, după trei zile de intreceri, să amintim că medaliile au mai adus scri-mera Elisabeta Guzganu, o tinăruă bucu-reșteancă de 19 ani, medaliată cu aur (elevă a fostului performer Ștefan Hau-klér și medaliată cu argint anul acesta la „Cupa Europei“) și Carmen Bunaciu, cu o evoluție bună în proba de 100 m spate, ce i-a adus medalia de argint. Remarcăm superbul succes al româncelor în proba feminină de floretă. Ei bine, într-o com-panie selectă finala s-a desfășurat avindu-le ca protagoniste pe sportivele române Eli-sabeta Guzganu și Rozalia Oroș. Floretis-tele române au făcut în ziua a treia o demonstrație de virtuozitate, finala înche-indu-se cu 8-5 pentru Guzganu, Rozaliei Oroș revenindu-i argintul.

Dar, să revenim la gimnastică, mai exact la gimnastica feminină, aceea care de la Nadia Comăneci incoace, ne-a obișnuit cu intreceri electrizante și, bineînțeles, cu me-daliile de aur. Și de această dată fetele noastre au fost la înălțime, atrăgând, grație evoluțiilor lor spectaculoase, simpatia spectatorilor și atenția întregii lumi spor-tive. În sala „Northland Coliseum“, în care s-au desfășurat finalele pe echipe, concursul individual compus și probele pe aparate, gimnastica noastră feminină a adus primele medaliile, reconfirmând că și binemerită renumele pe care școala romă-nească de gimnastică l-a cucerit pînă acum.

Să nu-i uităm pe băieți. După prima zi, în concursul pe echipe și la individual compus nu s-a arătat nici-o rază de soare. Echipa României s-a clasat abia pe pozi-ția a 6-a, iar la individual compus repre-zentanții noștri au ajuns și mai rău. Din-tre ei, Levente Molnar a executat cu multă dezinvoltură și siguranță, splendidul său exercițiu, punind în valoare elementele de mare dificultate la inele, cu care ne anunța încă de la „europenele“ de la Varna că este o speranță autentică a gimnasticii românești. Bronzul lui Valentin Pinteș, la sărituri, ne face și el să sperăm într-un reviriment al gimnasticii masculine romă-nești.

Fetele noastre, în schimb, porneau cu două debutante în echipă, e vorba de Mi-haela Răciu și Liliana Bălan. De unde să știm noi că tocmai ele vor fi „surprizele“ pregătite de antrenori. Mezienele le-au se-cundat strălucit pe mai experimentatele Emilia Eberle și Rodica Dunca, echipa României obținind locul doi și medaliile de argint (cu un total de 114,50 p, la nu-mai 85 de sutimi de medaliata cu aur —

puternica selecționată a Uniunii Sovietice). Medaliile de argint sînt cu atît mai va-loroase, cu cît România le-a adjudecat într-o aprigă dispută surclasînd echipe va-loroase dintre care cele ale R.P. Chineze, Cehoslovaciei, Canadei și Statelor Unite ale Americii. Alte două medaliile de argint s-au adăugat palmaresului României, la individual compus, unde Emilia Eberle și Mihaela Răciu (aflată la primul ei con-curs mai important) s-au aflat la egalitate, ambele cu 38,40 p pe locul întii cla-sîndu-se gimnasta sovietică Natalia Jur-cenko, recenta cîștigătoare a „Cupei Mon-diale“.

Culorile sportive românești au strălucit din nou în ziua a treia a intrecerilor. Una dintre surprizele de proporții ale celei de a XII-a ediție a jocurilor mondiale Uni-versitare de vară o constituie cîștigarea medaliilor de aur în cadrul concursului fe-minin special pe aparate, care a încheiat intrecerile de gimnastică în cadrul Uni-versiadei de către Liliana Bălan. Alte me-daliile prețioase a mai adus Mihaela Răciu, argint la sol și bronz la sărituri și paralele.

Cine este această necunoscută Liliana Bălan, care a făcut să zbirniie teleimpru-matoarele agențiilor internaționale de presă?

Se știe că dintre probele de aparate, cea mai spectaculoasă și mai completă, aceea care cere maximum de eleganță și grație este proba de sol. Cu totul și cu totul ne-așteptată s-a arătat a fi evoluția debutan-tei Liliana Bălan, smulgînd ropote de aplauze din partea celor zece mii de spec-tatori din sala „Northlands Coliseum“, ce au urmărit evoluția micutei românece amintea de Nadia — fetița de la Skien și zeița de la Montreal. Liliana Bălan avea după prima zi de intreceri a doua notă la această probă, dar a intrat pe covorul de concurs cu o siguranță rar intîlnită, poate chiar ieșită din comun. Execuțiile sale ua atins perfecțiunea, fondul muzical și ele-mentele exercițiului s-au aflat într-o ar-monie de zile mari și poate doar postura de anonimă în care se afla pînă în acest moment Liliana Bălan le-a determinat pe arbitrele brigăzii s-o noteze cu 9,9. Astfel micuța Liliana Bălan, prin evoluția ei, a urcat drapelul României pentru a treia oară la Universiada '83 pe cel mai înalt catarg. Liliana Bălan e originară din co-muna vasluiană Dragalina, fiind descoper-ită de antrenorul Maricel Bujoreanu, din Galați. Ea se anunță ca o nouă stea a gimnasticii românești și mondiale. În pre-zență și pregătită de doi tehnicieni pricepuți Iuliana Robărescu și Mihai Breștean.

Dată am vorbit mai mult de gimnastică este pentru că din cele 13 medaliile obținute pînă la încheierea ediției (3 de aur, 6 de argint, 4 de bronz) majoritatea au fost cucerite de gimnaste și gimnaști, partici-parea delegației noastre la Edmanton in-trind în istoria desfășurării universiadei ca o nouă confirmare a valorii școlii romă-nești de gimnastică. Ceea ce nu e rău! Va fi oare Edmantonul locul de unde a sărit în zborul său o nouă măiastră — Liliana Bălan —, care să atîngă genul Nadiei Comăneci? Să așteptăm viitoarele concursuri.

ION PREDOȘANU ■

LEVENTE MOLNAR, aur la inele

ELISABETA GUZGANU, aur la scrimă

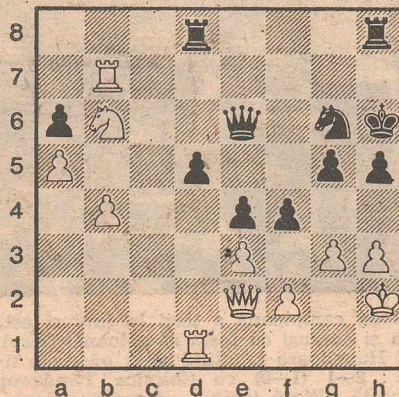

In țara unde s-a născut Akiba Rubinstein

Recent, am participat la Varșovia la meciul de pregătire și verificare a echi-pii noastre naționale în compania echi-pii feminine a Poloniei, meci sistem Schewenningen, încheiat după cum se știe în defavoarea noastră cu scorul de 16-20.

Revenind după doi ani în Polonia am avut surpriza să constat efervescența vieții șahiste și să remarc saltul calita-tiv produs în rîndul jucătoarelor polo-neze, drept rezultat al multiplelor pre-ocupări practice în vederea creșterii for-ței de joc.

Viața șahistă în Polonia are o bogată tradiție. Polonia a participat la Olimpia-dele de șah începînd cu ediția a doua și nu numai că a participat, dar la primele ediții a fost în luptă directă pentru o medalie. Acest lucru se întîmpla pe vre-mea cînd Akiba Rubinstein mai era pre-zenț la tabla de șah. Deși Akiba Ru-binstein s-a stins din viață doar cu 20 de ani în urmă, numele lui a dispărut de pe fișele de concurs de pe vremea cînd abia împlinea vîrsta de 31 ani. După turneul de la Rotterdam de la sfîrșitul anului 1931, fostul candidat la titlul mondial de șah a renunțat la cariera șahistă datorită nemulțumirii sale în fața rezultatului slab obținut: 2 puncte din 6 posibile într-un turneu tur-retur de pa-tru participanți (1. Landau 4 p; 2. Colle 3,5 p; 3. Tartakower 2,5 p; 4. Rubin-stein 2 p), dar mai ales datorită gafei sinistre făcute în partida cu Landau cînd în poziția din diagramă a urmat Th7.

34. Dh5! cu amenințarea de mat im-parabil prin Th7. Rubinstein a abandonat nu numai partida, dar și cariera șahistă.

În această epocă Polonia se clasa pe locul III la Olimpiada de la Haga (1928), pe locul I la Hamburg (1930), devenind campionă mondială și olimpică. Mai tirziu în 1931, la Praga, Polonia a pierdut locul I în fața Statelor Unite la nu-mai o diferență de un punct. La Folkestone (1933) s-a clasat pe locul V—VI, la Helsinki (1935) și la Stockholm (1937) pe locul III, la Buenos Aires (1939) pe locul II.

În anii următori echipa Poloniei a slă-biț ca forță de joc, iar rezultatele ei au devenit mai puțin valoroase, nemătin-trînd în lupta pentru medaliile. La Olim-piada de la Lucerna din 1932 echipa olimpică a Poloniei a obținut un loc mai bun, VII, fapt care exprimă un început de ascensiune.

Desigur, alta este situația șahului fe-minin în Polonia. Deși are numeroase

participări de-a lungul celor XX de edi-ții ale Olimpiadelor feminine, echipa Poloniei a obținut rezultate de răsunet doar la ultimele două ediții: la Olimpia-da din Malta (1980) — locul III și la Lucerna (1982) — locul IV. Îmi amintesc cu deosebită durere faptul că în Malta, Polonia a reușit în ultima rundă să ne depășească prin punctaj și să se claseze pe locul III, iar echipa României pe locul IV. Favorizată parcă de tragerea la sorti, Polonia a învins atunci cu scorul de 3-0 echipa Greciei, debutantă la olimpiadă, în timp ce echipa României repeta isto-ria din Argentina cîștigînd doar cu scorul de 2-1 în fața Spaniei. Astfel avantajul de o jumătate de punct, pe care noi îl avusem înaintea ultimei runde, s-a in-versat în favoarea Poloniei, deși meciul direct fusese cîștigat de românce cu 3-0. La Lucerna situația pe tablele de șah ne-a suris pînă la un moment dat, aveam în mină o posibilă victorie catego-rică, dar criza de timp și neșansa au inversat rezultatul în favoarea echipei Poloniei: 2-1.

În meciul care a avut loc recent la Varșovia a luat startul echipa națională formată din echipa olimpică (Mureșan, Pogorevici, Nuțu-Terescenco, Polihronia-de) + două jucătoare (Baumstark, Ghin-dă). Într-adevăr, pe ansamblu meciul s-a pierdut la 4 puncte diferență, dar echipa olimpică a pierdut la fel ca la Olimpiadă doar la un punct. Rezultatele noastre la echipa olimpică a Poloniei au fost: Po-lihroniade — +2, -0 = 2; Mureșan +1, -0 = 3; Pogorevici +1, -3 = 0; Nuțu +1, -3 = 0. Aceste rezultate re-reflectă lipsa de formă a două jucătoare de bază ale echipei olimpice (Pogorevici și Nuțu), adevărate performere la Olim-piada de la Lucerna. Desigur nu trebuie să uităm totuși că victoria de anul tre-cut de la Herculane a echipei noastre s-a datorat și faptului că cele două echipe aflate în luptă nu au aliniat același lot cu cel de la Varșovia, din echipa polo-neză lipsind marea maestră Erenska, maestra internațională Wiese și tenacea jucătoare Sosnowska.

Trebuie să semnalăm și să înțelegem creșterea nivelului de joc al șahistelor poloneze. Cel mai bun rezultat înregist-rat de adversare prin maestra interna-țională Agnieszka Brustman nu este chiar o surpriză. Deși are numai 21 ani, Agnieszka a obținut rezultate deosebite în ultimii doi ani: a fost foarte aproape la zonalul de la Bydgoszcz de calificarea pentru interzonal (locul V). În anul 1982 la Senta (Iugoslavia) a cîștigat campio-natul mondial de junioare mari, surcia-sind jucătoare cunoscute cum sînt Rub-țova și Stupina (U.R.S.S.) și Liu She Lan (China). În meciul cu echipa României, Brustman a realizat un punctaj de ex-cepție: 5 puncte din 6 posibile (doar două remize la Polihroniade și Mureșan), surprinzînd prin repertoriul de deschideri mult schimbat, foarte modern și bine pus la punct. Brustman a obținut dealtfel și premiul pentru cea mai frumoasă partidă (jucată în ultima rundă în fața kolegei mele de club Gertrude Baumstark).

În Polonia se acordă tot mai multă importanță șahului tînar, se descoperă multe talente intuitive. Să nu fim sur-prinși dacă foarte curînd, alături de Brustman și Wiese vor apărea tînere fete cu un joc incisiv, luptînd pentru consacrare. Campionatul pe echipe al Poloniei este elementul de promovare a tineretului prin însăși componența echi-pelor: 4 seniori + 2 senioroase + 2 junio-ri + 2 junioare. În Polonia mai are loc și un altfel de campionat național oficial: campionatul individual și pe echipe disputat sistem blitz (după cum se știe, această formă de joc reprezintă o foarte bună formă specifică de pregătire). Anul acesta, la cea de-a XV-a ediție, învingă-toare a fost echipa „MARATON“ din Varșovia, echipa care de curînd a sus-ținut un meci de verificare în țara noastră în compania echipei bucureștene ICED.

În cei aproximativ 20 de ani care au trecut de la prima noastră întîlnire cu echipa Poloniei, este pentru prima dată cînd echipa României cunoaște infrin-gerea la 6 mese de joc. Acest rezultat poate fi considerat și o simplă întîmpla-re, dar poate fi și un motiv de aproxi-mare a raportului internațional de forțe șahiste, care este în plină transformare.

MARGARETA MUREȘAN ■

PRIMUL ROMÂN LA 2,30 m

Îmi întrerup concediul pentru o împrejurare plăcută, dorind să dedic câteva rînduri atletului Sorin Matei, care a sărit, sîmbătă, 2,30 m la înălțime și care a împlinit ieri, mîrînimoasă coincidență, 20 de ani. Primul dintre români ajuns la 2,30 m, într-un moment în care recordul mondial a urcat, recent, la 2,37 m (Zhu Jianhua), cel european rîminînd din 1980 la 2,36 m (Wessig), nu e, în ciuda vîrstei, un nume nou în perimetrul atletismului. Descoperit devreme, încă pe cînd era elev al Școlii generale 190 din București, de Gheorghe Teșu (cu care se pregătește și azi, după ce va fi trecut, un timp, pe la Elisabeta Stănescu), Sorin a izbutit în 1980, la 17 ani, un remarcabil 2,27 m, adică mai mult decît reușiseră la vîrsta respectivă „monștrii sacri“ ai probei, Mogenburg, de pildă, Wszola sau Iascenko. Cotat drept „copil minune“, Sorin Matei a tot progresat, ajutat mai ales de detența sa excepțională, de „piciorul său de aur“, remarcat (între alții) și de Dragan Tancici, antrenorul lui Meyfarth și Mogenburg, so-cotit specialistul mondial numărul 1 al probei. Îmi aduc aminte, chiar cu riscul unei paranteze, că anul trecut am avut ocazia, în timpul europeanelor de la Atena, să schimb cîteva cuvinte cu Tancici. Sorin nu sărise decît 2,15 m, dar floplul lui și, în primul rînd, bătaia lui neobișnuită nu scăpaseră „ochiului“ lui Tancici. Deși nu atît de înalt cît ar trebui (Sorin măsoară, la 64 de kilograme, 1,83 m), mi-a zis, băiatul ăsta poate deveni un mare campion. În parte, pro-fecția lui Tancici s-a adevărat, acest ultim 2,30 depășînd cea mai bună per-formanță românească din toate timpurile, datorată, cu 2,29 m lui Adrian Pro-teasa (Sindelfingen, 1980, indoor). Și, pentru că tot mă aflu la capitolul aminti-rilor, să adaug că, la Atena, elevul lui Gheorghe Teșu m-a impresionat nu doar prin calitățile lui de sportiv. Retras, cuminte ca o domnișoară, Sorin m-a cu-cerit și prin caracterul său, argument adesea decisiv pe drumul celor mai alese performanțe. L-am găsit discret, receptiv, cuvincoas, angelic.

În 1981 însă, Sorin (care trecuse de-acum la Dinamo, club ale cărei culori le reprezintă și în prezent) s-a accidentat, în iarnă, la coapsă. A fost vorba de-o întindere rebelă, care s-a vindecat cu greu, împiedînd și asupra stării psihice a campionului. Unii chiar s-au grăbit să-l treacă pe lista săriturilor fără viitor, cu atît mai mult cu cît, între timp, concurența crescuse și „noul val“, Eugen Popescu, Constantin Militaru, Daniel Albu, Adrian Proteasa s.a., bătea tot mai insistent la porțile afirmării. Dar Sorin Matei a vrut să fie altfel. Reintrat după o mai lungă absență, el a stabilit, la 16 iunie 1982, la Pitești, un nou record, obligîndu-i pe arbitri să măsoare 2,28 m. Spuse așa, în două cuvinte, lucrurile par să fi fost simple. Dar n-au fost. Cei doi, sportiv și antrenor, au tras din greu, dar rezultatele n-au întîrziat, iată, să apară. La Izmir, săptămîna trecută, Sorin a cîștigat Balcaniada și, după 2,23 m (cu care a dobîndit titlul), a cerut ridicarea stachetei la 2,30 m! A ratat însă cu puțin, luîndu-și sîmbătă, în ca-drul campionatelor municipale, o frumoasă revanșă în lupta cu recordul și, nu în ultimul rînd, în lupta cu sine însuși.

Cum scriam, Sorin Matei n-are decît 20 de ani. Adică puțin într-o disciplină în care, de regulă, marile recorduri se doboară mai tirziu, după acumularea experienței și după cizelarea tehnicii, chiar dacă a acel fenomenal 2,17 al lui Brumel a fost realizat la numai 18 ani (în 1960), reprezentînd excepția care confirmă regula. E abia în primul an de seniorat, dar a făcut, de pe acum, dovada talentului său de excepție, înaintînd ademenitoare promisiuni. Felicîndu-l, îi doresc să rămînă cum l-am cunoscut, modest și se-rios, urîndu-i totodată să intre la I.E.F.S. (unde dă examen de admitere în a-cesta zile, motiv pentru care n-a fost inclus în lotul pentru Universiadă) și să-și îmbunătățească, cît mai repede, recordul de 2,30 m. Devenind primul atlet român la această înălțime, el a depășit un prag. Altele însă, mai onorante, îl așteaptă, și am convingerea că stă în talentul și în ambiția lui să le treacă.

Cred că veți fi de acord cu mine că am avut un motiv întemeiat să-mi în-trerup concediul.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

londo umano?

'ara fantomelor

Recitesc reportajul-documentar publicat de Paris Match la sfârșitul lunii mai 1983, mă frec iarăși la ochi și mă întreb: nouă goană după un subiect din seria celor tari, pentru ca apoi, după interesul primit, să se dovedească, fără drept de apel, că totul e inventat? Din păcate, de câte dată totul e adevărat, e prezentat convingător și chiar cu dubiile de rigoare, acolo unde se simte că acestea sînt necesare. Dar să nu mai lungesc vorba și să intru direct în miezul problemei. Jacques Radel și Jean-Yves Cashega, publiciști francezi, au scris cartea la République des morts-vivants apărută în Editions du Rocher de la Paris. După cum informează revista citată, volumul respectiv are la bază cercetări minuțioase ale celor doi jurnaliști în Haiti și le expune concluziile privind existența, foarte contestată, a acestor noi sclavi. Că undeva, pe globul pământesc, totuși atît de încăpător în creajma finalului de secol și mileniu, mai există sclavi se știe. Dar că au apărut noi sclavi — aici nu mai e o metaforă ci o calitate înconjurată însă de un mister proape de nepătruns. Morții-vii — călători în creolă li se zice zombi (însemnând teral fantome, reîncarnări) — sînt un element cit de cit obișnuit al vieții din Haiti, înțeles de asemenea specimene (cum să le zic înțeles?) drogați zilnic, muncesc ca sclavi, susține Jacques Radel și tot el explică și se constă legenda coborîtă într-o realitate de-a dreptul terifiantă. „Un zombi este o ființă umană decedată oficial căreia, în cele 24 de ore ce urmează înmormîntării, i se găsește mormîntul deschis și care poate fi întîlnit s-a mormîntului sau zece ani, încă în viață. În general, acești zombi muncesc într-o plantă de trestie zahăr care aparține unui demnitar vaudou. (Este vorba de un cult animist la rădăcini din Antile și Haiti, un amestec de practici magice, de vrăjitorii și de elemente preluate din ritualul creștin). Dar, în vederea aceluiași interlocutor al unei publiciste de la Paris Match, mai răscolitoare bar relatăriile zombilor înșiși: „Într-o zi m-am simțit bolnav, am avut o durere groaznică la stomac, am avut dificultăți de respirație și simteam că plutesc. Cînd m-am trezit, eram într-o stare de semi-conștiență. Nu puteam arăta altora că sînt treaz, auzeam familia care plîngea! Narcisse, azi o „fantomă“, povestese ei înșiși: „Am auzit medicul sunînd mamei că eram mort și că trebuia să mă înhumeze. Apoi m-au pus într-un cosciug și mi-am pierdut cunoștința. M-am trezit și m-am dus la mormîntul meu. S-a deschis capacul și mi s-a dat un bobîrnac. Apoi am fost luat și, mai mulți ani, m-am fost la dispoziția unui preot vaudou, pentru care a trebuit să muncesc precum un animal de povară“. Pradel nu se bazează numai pe ceea ce a văzut și auzit el direct ci și pe ceea ce i-au relatat: un medic cooperant american, un medic haitian care colaborează de un sfert de veac cu un neurosihiatru de la Institutul Mac Gill din Montreal și cu un alt psihiatru american pentru a elucidă misterul acestor zombi. Ipotezele avansate pînă acum — pînă 25 de ani de cercetări destul de detaliate și vom arăta mai departe de ce sînt așa — arată că, la baza acestei zombificări, ca să recurgem la o adaptare lexicală, s-ar afla un drog.

Care este acest drog, de ce se administrează numai în anumite cazuri sînt întrebări de resortul unui super-Sherlock Holmes al zilelor noastre. Pînă vom inventa o teorie există, să precizăm că asemenea zombi, în general țărani, muncesc ziua întreagă în condiții foarte dure și mîncă doar o dată pe zi. Cînd pot fi apropiați, ei au mereu privirea plecată, o față total inexpressivă și nu răspund întrebărilor ce li se pun. Aceste ființe, în stare de supunere totală, au mers mecanic, o voce foarte particulară și o completă indiferență față de lumea exterioară. Pe plantajii, un supraveghetor îi obligă să efectueze o muncă forțată într-un ritm îndrăcit. Muncă, evident neremunerată.

Literatură științifico-fantastică? Ficțiune de dragul exotismului? Vom reveni cu amănunte.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

După PANORAMA — Polonia.

Lumea în care trăim

„Ultimul om“

„O echipă internațională de medici a studiat posibilitățile reale de salvare a speciei umane după un apocalips nuclear și a ajuns la o concluzie înspăimîntătoare: nu există absolut nici o cale de scăpare.“

Rindurile de mai sus reprezintă nota revistei italiene „Panorama“ la un articol publicat recent. Un articol cu titlu la fel de înspăimîntător și el: „Ultimul om“.

„Ultimul om“ este supraviețuitorul cataclismului nuclear. La el se referă o carte recent apărută în librăriile din Roma și pe care revista o înfățișează cititorilor. Este vorba de lucrarea „Ultimul ajutor“ ce grupează rezultatele primului Congres internațional al medicilor pentru prevenirea războiului nuclear. O asociație formată din 72 de oameni de știință din 12 țări, printre care se numără S.U.A. și U.R.S.S.

Se știe că efectele unui război nuclear nu sînt numai cele provocate direct de impactul distrugător al bombelor și de radioactivitate. Eventualii supraviețuitori ar trebui să învingă șocul psihologic, lipsa totală sau insuficiența gravă a asistenței sanitare și a hranei necontaminate, epidemiile, schimbările climatice, efectele numeroaselor radiații pătunse pe Terra ca urmare a descompunerii stratului de ozon din atmosferă și altele.

Cartea „Ultimul ajutor“ se ocupă practic de un singur aspect: Ea analizează și descrie în mod științific un eventual tablou „postbelic“, oprindu-se în mod amănunțit asupra consecințelor psihologice ale războiului nuclear în rindurile supraviețuitorilor. Concluziile sînt cutremurătoare.

„O bombă de 20 megatone aruncată, de exemplu, deasupra New Yorkului — sustin specialiștii — ar evaporă, ar zdrobi, ar arde pe oricine s-ar afla pe o rază de 8-9 km. Oameni, mașini, clădiri. Totul. Pe o rază de 30 km, circa un milion de persoane ar muri pe loc sau ar fi condamnate la o moarte îngrozitoare ca urmare a rănilor incurabile. Dar acest tablou, oricît de sumbru ar părea, este totuși departe de descrierea completă a unui război nuclear. În cazul unei conflagrații New Yorkul și împrejurimile sale ar fi lovite de zece sau chiar sute de focoaie nucleare. Vă puteți imagina efectele? O sută de milioane de morți sau mai mulți, cantități uriașe de substanțe radioactive răspîndite pe vaste întinderi.

Dar supraviețuitorii? — pun unii întrebarea.

— Vor exista? — se întreabă alții.

Dacă ar exista, să zicem, în nici un caz ei nu-i vor învidia pe morți. „Nu vor avea această posibilitate — scrie revista italiană — pentru că ei înșiși vor semăna cu niște morți“.

Ipoteza aceasta, care aparține, de fapt, specialiștilor, se bazează pe relatările și mărturisirile primilor medici care au ajuns la Hiroșima după cumplita explozie. Ei povestesc că supraviețuitorii de la Hiroșima nu numai că așteptau să moară și ei dintr-o clipă în alta, dar aveau senzația că venise „sfârșitul lumii“. Totul se desfășura parcă cu încetinitorul: oamenii se deplasau lent de la locul nenorocirii, fără nici o înțimț; simteau că fac parte dintr-o lume moartă, aveau impresia că „nu mai trăiesc cu adevărat“. Comportamentul acestor oameni se datoră blocării minții, incapacității de a mai putea percepe o altă oroare decît cea trăită. Oamenii asistau la cele mai îngrozitoare forme de moarte fără să simtă nimic. O profundă amorțeală, un fel de „paralizie a minții“ — părea să fi pus stăpînire pe toți.

Un deșeu

pentru eternitate?!

Despre al treilea război mondial se vorbește enorm, se scrie enorm, spațiu lui potențială a fost preluată de filme artistice și semidocumentare, o industrie de informare în masă s-a concentrat pe această temă.

Regula de pînă acum a fost să se abordeze semnificația sau uriciunea unui război după ce acesta s-a terminat. Excepția actuală este că deși, din fericire, al treilea război mondial nu a intrat în cronici s-a instalat, în schimb, în conștiința oamenilor.

Cum foarte bine se știe un război mondial declanșat cu mijloacele fundamentale ale epocii noastre ar fi și ultimul. Pînă atunci o puzderie de războaie „locale“, „marginale“, dar nu și „minore“ și fonează pacea mondială, scurtcircuitează relele destinderii, în în șah securitatea lumii. Pe aceste scene de luptă montate, chipurile, la... periferie se experimentează recuzita și tehnica ieșirii din scenă a umanității înșiși. Armele clasice puse săucidă experimental demonstrează cu brio că totul se mișcă în panoplia zeului Marte, totul se perfecționează și nimic nu se pierde în foamea de a se transforma o armă normală într-o superarmă profund anormală. Un război anormal, purtat cu

unelte anormale a fost războiul Malvineilor, cel mai modern, mai paradoxal și mai stupefiant din punct de vedere tehnologic. „Military Tehnology“ notează în acest sens: „Conflictul anglo-argentinian din Malvine (Falkland) a oferit prilejul primelor ciocniri navale de anvergură purtate cu armament modern după cel de-al doilea război mondial. Rachete avion-navă, rachete antirachete antiaeriene, torpile cu radiolocație de întoarcere la bază și multe altele sisteme avansate de arme și instalații au fost utilizate pentru prima oară în acest conflict; și tot pentru prima dată, după mulți ani, a avut loc un atac ambiflu de amplasare, defășurat sub o puternică amenințare aeriană.“

Lecțiile strategice, tactice și tehnologice oferite de acest conflict — lecții amare și costisitoare atît pentru Marea Britanie, cît și pentru Argentina — vor furniza argumente de reflecție și discuție pentru mulți ani de acum înainte, pe măsură ce devin accesibile tot mai multe detalii privind operațiunile. Este posibil încă de pe acum să reliefăm unele învățăminte foarte importante și evidente.“

Articolul din „Military Tehnology“ analizează, rînd pe rînd, mijloacele de luptă utilizate, gradul lor înalt de sofisticare, precuțanța stupefiantă a unui armament considerat clasic. Un armament care, în fapt, a depășit acest prag, gradul lui de periculozitate sfidînd încadrările tradiționale.

În paralel cu dezvoltarea acestui tip de armament se perfecționează cel utilizabil în conflicte de maximă anvergură: mondiale sau, mai exact, supratereștre. Adică spațiale.

Un comentariu apărut în revista „Time“ pare, la prima vedere, extras din literatura științifico-fantastică. Și nu e. Ne aflăm, pur și simplu, în fața unei mostre care probează ce poate însemna războiul cosmic în condițiile proiectării și producerii de arme spațiale: „Închisă-vă o rachetă nucleară care se ridică dintr-un arsenal inamic, avînd drept țintă un punct din Statele Unite. Aproape imediat gîze ei de eșapament declanșează senzorii de avertizare de pe sateliți aflați pe orbită. Unul dintre acești sateliți trimite o puternică rază de lumină sau poate o cascadă de particule subatomice care coboară vijelios din ceruri ca un fulger jupiterian. Raza se îndreaptă spre racheta care se ridică și se lipește de conul ei protector. Străbătîndu-l, raza transformă sistemul de ghidare electronică în fărîme de siliciu, deviază racheta de pe traiectoria ei și imobilizează total focul nuclear. Racheta se prăbușește fără a mai fi protejată de conul ei, cea mai mare parte arzînd din cauza căldurii uriașe provocate de reîntrearea în atmosferă. Doar cîteva fragmente inofensive ating pămîntul.“

Quod erat demonstrandum. Efectul devine cauză în gîndirea maladivă a unor strategii. Se încearcă, deci, să se demonstreze că pămîntul titanice din Cosmos s-ar solda, aici pe pămînt, cu simpla aterizare a unor deșeuri cuminți. Se eludează, cu bună-știință sau cu o zvăpăiată inconștiență, că Terra înșiși va fi în clipa fatală a transformării cerurilor în teatru de luptă un deșeu sferic.

Un deșeu pentru eternitate.

RADU BUDEANU ■

Spectacolul informației

Cifre și sunete

Dacă nu omitem discul din catalogul mijloacelor de comunicare în masă, și nu procedăm așa neavînd de ce, să înregistrăm — sub beneficiu de inventar — reușita celor ce doresc să ne facă viața frumoasă cu performanțele de azi ale patefonului de ieri. Aproape am uitat de Thomas Edison și fonograful său. Ne sînt mai proaspete parcă în minte isprăvile domnului în cauză, eforturile lui de a pune la plată pe toți cei care încercau să-și facă venituri folosindu-i invențiile fără a achita impozite.

Tehnologia discului compact este produsul a doi meseriași bine știuți: Philips și Sony. Un semiconductor laser, cam cît grăuntele de sare, luminează discul aflat în mișcare de rotație, cu viteză ridicată. În vreme ce mașina „citeză“ urma luminată a discului, impulsurile respective, luminoase, se transformă într-un cod digital; aproape instantaneu, numele se preschimbă în muzică.

Sîntem într-o epocă nouă în materie? Așa se pare. „Gramofonul“ pune raza laser în locul acului care era bun sîracuș — dar cînd te uitai mai bine la el ba se tocea el prea tare, ba tocea discul prea mult, ba se ambiționa să prindă toate scamele din cameră în drumul ascultătorului spre solfegeile dorite. Aparatul cu disc compact există și putem așterne și deci citi pe el discursuri parlamentare, texte politice, versuri, comunicate celebre — deci informații — dar mai ales muzică. Calitate perfectă și, se pare, durabilitate... excesivă.

Deci, mai ales muzică și mai ales clasică.

Succesul de casă îl asigură în cazul de față metoda translației pe traseul înregistrare-redare. În timpul imprimării, sunetul este „degustat“ la o viteză de 44100 perioade pe secundă și transferat în cod digital. Informațiile în sistem binar sînt înregistrate pe un disc de bază prin raza laser. Se produc pe suprafața discului miliarde de întepături. Pe discul compact, cavitățile microscopice astfel provocate sînt absorbante. Cînd raza de laser va citi cîmpul aflat în față, ea va fi captată în capcanele special create și va fi reflec-

tată de porțiunile imediat vecine. Aparatul, după citire, va recrea impulsurile originale, transformîndu-le în muzică.

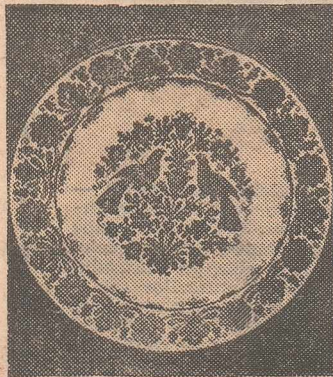
Ce pretind fabricanții, argumentîndu-și marfa, piperată altfel, dar indiscutabil seducătoare? Oferă un registru sonor de aproape 90 decibeli între nivelele minim și maxim; sensibilitate deosebită; percepția surselor de sunet — incomparabilă. Unele studouri au simțit chiar nevoia schimbării instalațiilor în asemenea condiții.

Ca să fie în ton cu ei, probabil, discul compact taie cu înfrîntăie poteci noi în terenul nedeșiriat al nou-tărilor. Sîntem avertizați că „patefonul“ în cauză ar putea fi cîușat cu un video display astfel că, ascultînd, să putem urmări partiturile. Se pun la cale asemenea aparate pentru bordul autoturismelor ca și la soldul adolescenților, astăzi prea îndrăgostiți de „walkman“-ul lor stereo ca să creadă că sînt vînași îndeaproape de o necierătoare concurență.

Ce credeau ei...

NEAGU UDROIU ■

Lingă Munții Harghita, in casa țaranului Józsa János, a renăscut

Roșul de Corund

Corundul văzut pe hartă pare un punct de echilibru al unei pirghii care își are capetele la Sovata și Odorheiu Secuiesc. Nașterea localității se pierde în veacuri; documentele spun că totul ar fi început pe la anii 1300 și ceva. Dar, un alt gen de documente duc la concluzia că românii s-au așezat aici mult mai devreme și, vrăjiți și cuceriți de pământul Corundului, au întemeiat chiar și o cetate. Conturul zidurilor mai poate fi văzut și astăzi undeva sus pe Munții Harghita. Un alt gen al măturilor, ajunse până la noi precum testamentele, sînt vasele. Este de ajuns să sapi o palmă de pământ ca să găsești cioburi de tot felul. Din cele mai vechi timpuri pînă mai în zilele noastre. Ele sînt duse și puse în loc de mare cinste în casele oamenilor de aici și așezate lingă ceea ce ei, țărani, fac în continuare, ducînd tradiția mai departe. Fiecare casă reprezintă un muzeu. Pământul este cel care a făcut din Corund o localitate celebră. Este variat și se spune că și acum conține tot ce-i trebuie pentru că atunci cînd i se dau diferite forme și este ars poate ține apa și mîncarea. Altfel spus, pământul din Corund este bun pentru olărit. Ceramica de Corund s-a făcut celebră transformînd localitatea, fără să spunem cuvinte mari, într-un centru al olăritului european. Corundul este trecut în tot felul de hărți, ghiduri și cărți de specialitate. Și această faimă au dus-o și amplificat-o, prin veacuri, țărani de aici care au știut să frămînte pământul, să-l modeleze în fel de fel de chipuri și forme. Altfel spus, pământul de aici își are viața lui, își are trăirea lui care a traversat veacurile... În Corund sînt autorizați să practice meseria de olar peste șase sute de țărani. Dintre aceștia mai mult de jumătate sînt celebri. Este foarte greu pentru un reporter să se decidă la care poartă să bată. Firme mari, de diferite dimensiuni, culori și modele te invită să calci pragurile caselor. Poate și acesta-i mo-

tivul pentru care Corundul pare în fiecare zi a anului și în fiecare ceas al zilei o sărbătoare și o invitație... Firma lui Józsa János este prima pe care o întâlnești cînd pasul te aduce în Corund venind dinspre Odorheiu Secuiesc. Aici, în această casă mare în care artistul își are atît atelierul, cuptorul de ars pământ, expoziția cu vinzare și cea din care nu se vinde (o colecție de cîteva sute de farfurii și vase de toate mărimile și formele, multe dintre ele vechi de sute de ani) am zăbovit preț de cîteva ceasuri. Józsa János nu are decît 42 de ani. Dar acest lucru nu l-a împiedicat să devină și să fie unul dintre cei mai vestiți ceramiști din Corund. Acest fapt îl demonstrează autenticitatea care opresc zilnic la poarta lui. Zeci de turiști se plimbă exact ca-ntr-un muzeu în aer liber, admirînd tot ceea ce poate storcea pământului Józsa János. El nu merge cu arta sa pe piață. Spune că nu are timp și că lumea este bine să vină la artiști acasă ca să vadă ce se face. Și poate are mare dreptate... Timpul lui este materializat în ceea ce face și în roadele pe care le culege. În atelierul lui, sub sticlă și în ramă, la loc de mare cinste, stau diplomele obținute pe la diferite concursuri și festivaluri. Astfel, la toate edițiile Festivalului Național „Cîntarea României” a obținut cîte un premiu. La toate acestea se mai adaugă și premiile obținute pe la alte diferite concursuri. De asemenea, a avut expoziții în multe orase ale țării și în cîteva capitale europene. Artistul a încercat, în timp, să dezlege și să înțeleagă mai toate tainele legate de facerea vaselor. Un timp le-a confecționat cu forme de gips. Apoi a început să se ocupe de porțelan. În laboratorul său, care se deosebește de atelier, găsești eprubete și tot felul de substanțe. De aici a pornit drumul dezlegării secretului rîvnitului porțelan. A decorat mii și mii de vase de porțelan. Pentru un timp,

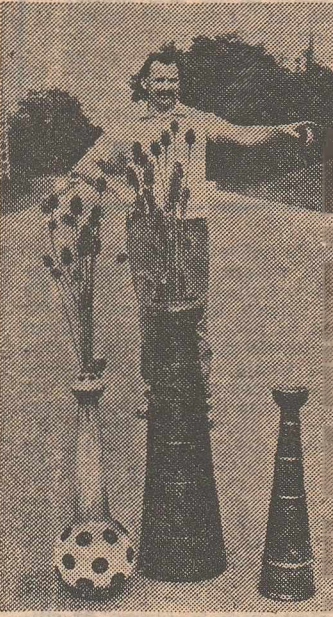
spune, a renunțat la fabricarea porțelanului. O să reia lucrurile mai la bătrînețe. Acum, la maturitatea sa artistică, se simte atras de vase de ceramică nesmălțuită. Așa-numita ceramică roșie. Este vorba de Roșul de Corund. A găsit și încă mai caută prin pământ sute și sute de frînturi de cioburi. A căutat să compună din nou vasele pierdute în timp și prin pământ. Le-a refăcut așa cum s-a priceput. Vase nesmălțuite, care se foloseau pe timpul romanilor. Pentru a obține Roșul de Corund, pentru a se fierbe în ele apa și mîncarea, se aduce pământ numai dintr-un anumit loc, numit Șuga. Două căruțe de pământ și una de nisip. Apoi, amestecul este supus multor operații care reprezintă dealtfel secretele meseriei. Se folosește în modelare ficiașul de lemn și plotogul de sîrmă. Józsa János susține, și credem că are mare dreptate, că în cîrînd în arta olăritului ne vom reîntoarce la aceste forme de vase. Roșul de Corund, vasul făcut în acest mod, nu alterează mîncarea sau apa. Deci, spus în cuvinte puține, el nu este toxic. Este doar pământ pur, preparat într-un anumit fel. Și pământul n-a făcut niciodată rău oamenilor... Dar artistul n-a renunțat la vasele (atenție!) smălțuite doar în exterior. După ce este modelat vasul este uscat și scaldat în caolin. Suprafața lui este netezită cu glaspapir și se trece la ornamentarea sa. Instrumentele pentru ornamentare sînt cornul și pana. Apoi, urmează o altă ardere. Józsa János este și un mare desenator. Întîi se decide la figura centrală care, apoi, este „brodată”. Apar, apoi, cîmpuri ornamentale foarte diverse... Józsa János și-a strîns toate desenele sale, făcute întîi pe hirtie, în trei albume de mari dimensiuni și pe care le-a înaintat unor edituri spre publicare. Dar nimeni, pînă în momentul de față, nu s-a arătat interesat să le publice. Artistul nu s-a descurajat și le-a pus bine într-un colț ascuns al casei și le scoate doar

cînd are nevoie de ele sau cînd i se face dor să le mai vadă. De asemenea, tot într-un loc secret sînt ascunse și cele 32 de caiete în care sînt trecute tot felul de rețete și chiar așa-numitele taine de fabricare a ceramicii și a porțelanului. Ele reprezintă, spune, zestrea pe care o lasă celor trei copii...

Și acest țaran din Munții Harghitei, care se numește Józsa János, nu uită că este chiar țaran. El crește animale și chiar își munceste pământul pe care l-a moștenit de la ai săi. Pe lingă toate acestea, el continuă să dezlege tainele ceramicii. Și acest lucru l-a făcut să fie clasificat printre cei mai mari ceramiști maghiari din România. Roșul de Corund se regăsește, încet și cu răbdare, în pământul dintre Odorheiu Secuiesc și Sovata...

SORIN FOSTOLACHE

Flacăra, Redacția, București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Cornel Nistorescu - 26 00, Ion D. Goia - 25 66); secția cultură-învățămînt (George Arion, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu - 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu - 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Constantin Șteiușescu, Alexandru Șerban - 21 30); audiențe - 25 58; sector știință-istorie (N. Grigore Mărășanu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam - 14 53); secția urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoiu, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan - 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera - 14 53, Dan Bărbulescu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur - 21 23, Mircea Popp - 25 69, 20 72, Vasile Măneac - 25 28); Flacăra-REBUS (Tudor Octavian, secretar responsabil de redacție, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu - 20 36); secretar responsabil de redacție - Nicolae Cristache - 21 43; redactor șef adjunct - Nicolae Arsenie - 21 24; redactor șef - 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU